

O'zbekiston adabiyoti va san'ati

ЎЗБЕКИСТОН АДАБИЁТИ ВА САЊАТИ

Haftalik gazeta 1956-yil 4-yanvardan chiqarilgan

www.uzas.uz

2017-yil 11-avgust №33 (4432)

Ўзбекистон Республикаси Президентининг ҚАРОРИ

ЎЗБЕКИСТОН ЖУРНАЛИСТЛАРИ ИЖОДИЙ УЮШМАСИ ФАОЛИЯТИНИ ЯНАДА ТАКОМИЛЛАШТИРИШ ЧОРА-ТАДБИРЛАРИ ТЎҒРИСИДА

Мамлакатимизда ҳуқуқий демократик давлат ва фуқаролик жамияти барпо этишнинг муҳим шарти бўлган оммавий ахборот воситаларини ривожлантириш, уларнинг моддий-техник базаси ва кадрлар салоҳиятини мустаҳкамлаш, сўз ва матбуот эркинлиги, фикрлар хилма-хиллигига эришиш, фуқароларимизнинг ахборот олиш, ўз фикрини эркин ифода этиш борасидаги конституциявий ҳуқуқларини таъминлаш бўйича кенг қўлланма ишлар амалга оширилди.

Айни вақтда, ҳозирги шиддатли ахборот замонида мамлакатимиздаги оммавий ахборот воситалари фаолиятини мувофиқлаштириш, уларга тегишли ижодий-услубий ёрдам ва қўмак бериш, журналистларнинг профессионал малакасини ошириш, уларнинг қонуний ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилиш, ижтимоий-маиший шароитларини яхшилаш, соҳа учун кадрлар тайёрлаш борасида бир қатор долзарб муаммолар ўз ечимини кутиб турибди.

Бу йўналишда авваламбор Ўзбекистон Журналистлари ижодий уюшмаси фаолиятини тубдан такомиллаштиришни ҳаётнинг ўзи тақозо этмоқда.

Ана шу заруратдан келиб чиққан ҳолда ҳамда оммавий ахборот воситалари фаолиятини кенг қўллаб-қувватлаш, мулкчилик шаклидан қатъи назар, газета-журналлар, телерадиоканаллар, ахборот агентликлари ва Интернет нашрларида меҳнат қилаётган муаллифларнинг қонуний ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилиш, уларни моддий ва маънавий рағбатлантириш, иш ва турмуш шароитларини яхшилаш, журналист кадрларнинг профессионал маҳоратини ошириш тизимини такомиллаштириш мақсадида:

1. Ўзбекистон Журналистлари ижодий уюшмасини сақлаш, ҳодимларнинг меҳнатига ҳақ тўлаш харажатлари, шунингдек, Уюшманинг ва Уюшмага қарашли бўлган Республика Миллий матбуот марказининг моддий-техник базасини ривожлантиришни

молиялаштириш манбаси этиб Ўзбекистон ижодкорларини қўллаб-қувватлаш "Илҳом" жамоат фонди (кейинги ўринларда "Илҳом" жамоат фонди деб юритилади) маблағлари ва қонунчилик билан таққилланган бошқа манбалар белгилансин.

Уюшманинг Қорақалпоғистон Республикаси ва вилоятлардаги ҳудудий бўлимлари ходимлари меҳнатига ҳақ тўлаш харажатлари Ўзбекистон Республикаси Давлат бюджетидан "Илҳом" жамоат фондига ажратиладиган бюджет маблағлари (субсидия) ҳисобидан қопланиши назарда тутилсин.

2. Тошкент шаҳар ҳокимлиги Уюшмани Тошкент шаҳар, Шайхонтоҳур тумани, Ислоҳ Қаримов кўчаси, 16-А уйга жойлаштирилишини таъминласин.

Ўзбекистон Республикаси
Президенти

Ш.МИРЗИЁЕВ

Тошкент шаҳри,
2017 йил 10 август

Ўзбекистон Республикаси Президентининг ҚАРОРИ

НУФУЗЛИ ХАЛҚАРО СПОРТ МУСОБАҚАЛАРИДА ЮКСАК НАТИЖАЛАРГА ЭРИШГАН ЎЗБЕКИСТОН СПОРТЧИЛАРИНИ ЖАМОАТ ВА СПОРТ ИШЛАРИГА КЕНГ ЖАЛБ ЭТИШ ҲАМДА СПОРТЧИЛАРНИ ВА УЛАРНИНГ ТРЕНЕРЛАРИНИ РАҒБАТЛАНТИРИШ ТЎҒРИСИДА

Олимпия ва Паралимпия, Осиё ўйинлари ҳамда жаҳон чемпионатларида юксак натижаларга эришган, нуфузли халқаро спорт мусобақаларида Ватанимиз байрогини баланд кўтариб келаётган спортчилар ва уларнинг тренерларини рағбатлантириш, ёш авлодни ватанпарварлик руҳида тарбиялашда уларнинг бой ҳаётий тажрибаси ва салоҳиятидан кенг фойдаланиш, халқаро спорт алоқаларини янада мустаҳкамлаш, жаҳонда Ўзбекистоннинг обрўсини янада юксалтириш мақсадида:

1. Ўзбекистон Республикаси Жисмоний тарбия ва спорт давлат қўмитаси Ўзбекистон ёшлар иттифоқи, Миллий олимпия қўмитаси, спорт федерациялар (уюшмалар) билан биргаликда бир ой муддатда Ўзбекистоннинг машҳур спортчиларини жисмоний тарбия ва спорт соҳасини бошқаришга фаол қўмаклашиш, жамоат ва спорт ишларига бошқичма-бошқич жалб этишга доир "Катта спортдан кейинги фаолият" харакатлар дастурини ишлаб чиқсин ва тасдиқлаш учун

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар
Маҳкамасига киритсин.

2. 2018 йил 1 январдан бошлаб нуфузли халқаро спорт мусобақаларида юксак натижаларга эришган Ўзбекистон спортчиларига тўланадиган ойлик тўловлар ва уларнинг тренерларига бериладиган бир марталик пул мукофотлари билан рағбатлантириш миқдорлари иловага мувофиқ тасдиқлансин.

Давоми иккинчи саҳифада.

Юракдан айтилган сўз юракларга етиб боради. Бежизга сўзни қалбнинг кўринишига менгашмайди. Давлатимиз раҳбарининг жорий йил 3 август куни мамлакатимиз зиёлилари билан учрашувдаги "Адабиёт ва санъат, маданиятни ривожлантириш — халқимиз маънавий оламини юксалтиришнинг мустаҳкам пойдеворидир" мавзусидаги маърузаси ижод аҳлининг кўнглига катта ғайрат ва завқ улашди.

Орадан бир ҳафта ўтди, аммо ҳамон тахририятимизга ижодкорлардан келаётган мақолалар, эътироф, истак ва тақдирлар баён этилган хатлар оқими тўхтагани йўқ. Уларнинг мазмунидан кўтаринки ижодий руҳни англаш қийин эмас. Кино, театр, адабиёт ва журналистика соҳасида

фаолият юритаётган адиблар, журналист ва санъаткорлар Президентимизнинг ғамхўрлиги ва эътибори учун ўз миннатдорлигини, хайрихоҳ, ҳолис муносабатларини қозғога тушириб жўнатишмоқда. "Кўнглимиздаги гаплар айтилди", "Ҳақиқий асарлар яратиладиган давр келди", "Ижоддан тўхтамаймиз", "Энг сара асарларимиз эл-юрт учун, Ватан учун", "Албатта, ишончли оқлаймиз..." Ана шундай дил сўзларини ўқиб, сўз ҳаётнинг буюк қуроли эканига яна бир бор амин бўласиз. Тақдирлар, фикрлар, қуночликлар билан айтилган мулоҳазалар сиз муштарийларни ҳам бефарқ қолдирмайди, деган умиддамиз.

ТАХРИРИЯТ

5-10

КўНГИЛЛАРДА ИЖОДИЙ ШАВҚ ВА ЖЎШҚИНЛИК

Давримиз ғоятда шиддатли ва улкан ўзгаришларга бой бўлмоқда. Кўни кеча, 8 август куни Қўқон шаҳрида "Амирий ва Қўқон адабий муҳити" мавзусида республика анжуманида қатнашди. Бу анжуман бутун Фарғона вилояти бўйлаб адабиёт байрамига айланиб кетди. Амирийнинг 230 йиллиги, Абдулла Қаҳҳорнинг 110 йиллиги, Ҳазиний юбилеи, Йўлдош Сулаймоннинг 80 йиллик, Анвар Обиджоннинг 70 йиллик тўйлари ушбу анжуманга улашиб кетди.

Ўртбошимизнинг Ўзбекистон ижодкор зиёлилари вакиллари билан учрашувидан сўнг бизни ханузгача юксак кайфият тарқ этгани йўқ. Мазкур учрашувда муҳтарам Президентимиз адабиёт, умуман, ижод аҳли муаммоларини ҳаммамиздан кўпроқ билишлари, уларнинг ечими йўлида қанчалик жонқуяр эканликлари кўрдик. Маърузаларида жуда кўп муаммолар қамраб олинди.

Давоми бешинчи саҳифада.

НИЯТНИНГ ЎЗИ КАМЛИК ҚИЛАДИ

Давлатимиз раҳбари мамлакат ижодкор зиёлилари вакиллари билан учрашувда маданиятимиз ва санъатимизнинг ривожланиш жараёнларини, бу борада ижодий тенденциялар билан бирга, айрим салбий ҳолатлар ва уларнинг жамият ҳаётига таъсирини ҳолисона, танқидий баҳолаб, ечимини кутаётган долзарб муаммолар ва уларни бартараф этиш йўллари ҳақида атрафлича фикр билдирди.

Ушбу йўналишда, жумладан, Ўзбекистон Бадий академияси ҳақида ҳам ўринли танқидий фикрлар айрилди. Танқид ўринли эканини ҳаммамиз жуда яхши тушуниб турибмиз. Лекин иш фақат тушуниш билангина битмаслигини ҳам яхши биламиз. Зеро, бундай камчиликлар, Президентимиз таъбири билан айтганда, уюшмада масъулият тўғриси, ишчанлик ва ижодий муҳит йўқлиги бораётгани оқибатидир.

Давоми саккизинчи саҳифада.

КАТТА ИШОНЧ

Тўғриси айтганда, биз бу учрашувга бироз ҳадик ва айни дамда катта орзу-умидлар билан бордик. Ҳадиқнинг сабаби маълум, албатта. Анча-мунча камчиликларимиз тўпланиб қолган, яна олдинда қиладиган ишларимиз кўп. Хуллас, учрашувга йиғилганларнинг барчасида ҳам турли ўй-хаёллар кечгани аниқ.

Учрашув ва унда Президентимиз сўзлаган нутқдан олган таассуротларимизни сўз билан ифодалаш қийин. Аиниқса, ғоявий-бадий ҳиҳаддан саёз асарларнинг бозори чаққон бўлиб бораётгани, ижодий уюшмалар томонидан бундай ҳолатларга принципал баҳо берилмаётгани тўғрисидаги танқидий мулоҳазалар бизни ўз ишимизни жиддий қайта кўриб чиқишга ундади.

Бу галги айрилган гаплар, амалга оширилиши кўзда тутилган ишлар, очиги, жуда теаран, маҳаббатли. "Илҳом" жамоат фондининг ташкил этилиши ижод аҳлини хурсанд қилди.

Давоми саккизинчи саҳифада.

СЕВИНЧ ИЛА ҚУЧОҚ ОЧДИМ

Адабиёт ва санъатга, маданиятга, матбуот ва оммавий ахборот воситалари фаолиятига бўлган бундай юксак эътибор, бундай юксак ишонч кишини ҳайратга солади: Тошкентда Ислоҳ маданияти маркази, Самарқандда Имом Бухорий номидаги халқаро илмий-тадқиқот маркази. Тошкент шаҳрида Адиблар хиёбони ва унда Ёзувчилар уюшмаси учун замонавий бино. Вилоятларда атоқли адиблар боғлари, ижод мактаблари ва марказлари. Ўзбекистон ёш ижодкорлари семинарлари.

"Илҳом" жамоат фонди. Фондининг беш йил давомида барча солиқ ва мажбурий тўловлардан озод этилиши. Яна бир муҳим масала — ижодий соҳалар, жумладан, оммавий ахборот воситаларига солиқ ва мажбурий тўловлар бўйича белгиланган қўшимча имтиёз ва преференциялар муддатини яна 5 йилга узайтириш...

Давоми олтинчи саҳифада.

ЗИММАМИЗДАГИ БУРЧ

Мамлакатимиз ижодкор зиёлилари вакиллари билан учрашувдаги маърузалар қорақалпоғистонлик ижод аҳли видеоселектор орқали кўриб, эшитиб, давлатимиз раҳбари адабиёт, санъат, журналистика, кино, театр ва маънавиятимизнинг бошқа соҳаларида йиллар давомида йиғилиб қолган муаммолар ва уларни ечиш йўллари ҳақида кенг ва батафсил тўхталганининг гувоҳи бўлдик.

Тўғри, Ватанимиз тарихида теран из қолдирган улғў сиймоларнинг образларини кино ва сахна асарларида яратишда, бугунги кун қаҳрамонларининг қиёфалари чизилган назмий ва насрий асарлар ёзишда бироз суст-кашликка йўл қўйилди.

Ўртбошимиз бу ва бошқа камчиликларимизни кўрсатиб, ушбу камчиликларни бартараф этиш учун ижодкорларни маънавий ва моддий қўллаб-қувватлашга қаратилган қатор қулайликлар ташкил этилаётганини айтди, бу бизни ғоятда руҳлантирди.

Давоми еттинчи саҳифада.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг ҚАРОРИ

ЎЗБЕКИСТОН ИЖОДКОРЛАРИНИ ҚўЛЛАБ-ҚУВВАТЛАШ "ИЛҲОМ" ЖАМОАТ ФОНДИНИ ТАШКИЛ ЭТИШ ТЎҒРИСИДА

Жамиятимиз ҳаётида, ёш авлодни Ватанга муҳаббат, миллий ва умуминсоний қадриятлар руҳида тарбиялашда маданият, санъат ва оммавий ахборот воситаларининг ўрни ва аҳамияти тобора ортиб бораётганини ҳисобга олган ҳолда, мамлакатимиз ижодкор зиёлиларининг салоҳиятини тўлиқ рўёбга чиқариш учун уларни ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш ҳамда зарур шароит ва имконият яратиш,

шунингдек, Ўзбекистон Бастакорлар уюшмаси, Ўзбекистон Бадий академияси ҳузуридаги Рассомлар ижодий бирлашмаси (кейинги ўринларда — Ўзбекистон Рассомлар ижодий бирлашмаси), Ўзбекистон Театр арбоблари уюшмаси ва Ўзбекистон Журналистлари ижодий уюшмасининг моддий-техник базасини мустаҳкамлаш мақсадида:

1. Ўзбекистон Республикаси Маданият вазирлиги, Ўзбекистон

тон Бастакорлар уюшмаси, Ўзбекистон Рассомлар ижодий бирлашмаси, Ўзбекистон Театр арбоблари уюшмаси ва Ўзбекистон Журналистлари ижодий уюшмасининг қўллаб-қувватлаш "Илҳом" жамоат фондини (кейинги ўринларда — Фонд) ташкил этиш тўғрисидаги тақлифи қабул қилинсин.

Давоми иккинчи саҳифада.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг ҚАРОРИ

МИЛЛИЙ КИНЕМАТОГРАФИЯНИ ЯНАДА РИВОЖЛАНТИРИШ ЧОРА-ТАДБИРЛАРИ ТЎҒРИСИДА

Мамлакатимиз кино санъати бир асрдан зиёд тарихга эга бўлиб, ўзига хос тараққиёт йўлини босиб ўтди. Бу давр мобайнида ўзбек киносининг пойдевори яратилиб, у халқимизнинг маданият-маънавий ҳаётида муҳим ўрин эгаллади.

Мустақиллик йилларида миллий кинематография ривожига давлатимиз томонидан қаратиладиган катта эътибор натижасида соҳада муайян ютуқларга эришилди. Мазмун ва шакл жиҳатидан ранг-баранг кино асарлар яратилиб, улар томошабинлар эътиборини қозонди.

Айни вақтда бугун жаҳонда кенаяётган глобаллашув жараёнлари, мамлакатимизни модернизация қилиш ва янгилашнинг устувор вазифалари барча соҳа ва тармоқлар қаторида кино санъати

фаолиятини ҳам такомиллаштириш, соҳа ривожини учун янги имкониятлар яратишни талаб этмоқда.

Қайд этиш керакики, кинематография соҳасида норматив-ҳуқуқий базанинг мукаммал эмаслиги, кино ишлаб чиқарадиган етакчи корхоналар, жумладан "Ўзбекфильм", "Қорақалпоқфильм" ҳамда "Илмий-оммабоп ва ҳужжатли фильмлар" киностудияларининг моддий-техника базаси жисмоний ва маънавий жиҳатдан эскиргани, кинофильмларни молиялаштириш тизимининг бугунги кун талабларига жавоб бермаслиги, кинотеатрлар ва малакали кадрлар етишмаслиги соҳа ривожига салбий таъсир кўрсатмоқда.

Давоми тўртинчи саҳифада.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг ҚАРОРИ

ЎЗБЕКИСТОН ДАВЛАТ КОНСЕРВАТОРИЯСИ ФАОЛИЯТИНИ ЯНАДА РИВОЖЛАНТИРИШ ВА ТАКОМИЛЛАШТИРИШ ЧОРА-ТАДБИРЛАРИ ТЎҒРИСИДА

Мамлакатимизда мустақиллик йилларида маданият соҳасини изчил ривожлантириш, жаҳон миқёсидаги ижодий тажриба ва тенденциялар, ютуқ ва натижаларни ҳар томонлама чуқур ўрганиш асосида маданият ва санъат муассасалари фаолиятини самарали йўлга қўйиш, уларнинг тармоғини кенгайтириш, моддий-техник базаси, кадрлар салоҳиятини мустаҳкамлаш масалаларига алоҳида эътибор берилмоқда.

Айни шу мақсадда 2002 йил-

да қабул қилинган Ўзбекистон Республикаси Президентининг фармонида биноан Тошкент давлат консерваторияси учун янги бино қурилиб, у замонавий талаблар асосида жиҳозланди. Ушбу олий ўқув юртининг нуфузи ва мақомини ошириш учун унга "Ўзбекистон давлат консерваторияси" номи берилди, консерватория қошида иқтидорли ёшлар учун академик мусиқа лицейи ҳам ташкил этилди.

Ўзбекистон давлат консерваторияси фаолиятининг тан-

қидий таҳлили ўтган давр мобайнида ушбу олий таълим муассасаси томонидан академик ва миллий мусиқа санъати йўналишларида юқори малакали кадрлар тайёрлаш, ўқув-педагогик ва илмий-ижодий ишларни ташкил этиш борасида муайян ютуқларга эришилганини, шу билан бирга, бир қатор жиддий камчилик ва нуқсонларга ҳам йўл қўйилганини кўрсатмоқда.

Давоми учинчи саҳифада.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг
ҚАРОРИ

НУФУЗЛИ ХАЛҚАРО СПОРТ МУСОБАҚАЛАРИДА ЮКСАК НАТИЖАЛАРГА ЭРИШГАН ЎЗБЕКИСТОН СПОРТЧИЛАРИНИ ЖАМОАТ ВА СПОРТ ИШЛАРИГА КЕНГ ЖАЛБ ЭТИШ ҲАМДА СПОРТЧИЛАРНИ ВА УЛАРНИНГ ТРЕНЕРЛАРИНИ РАҒБАТЛАНТИРИШ ТЎҒРИСИДА

Бошланиши биринчи саҳифада.

ассасаларига юбориш йўлланмалари ҳамда юқори маҳоратли спортчиларни тайёрлаган тренерларга бир марталик пул мукофотлари беришнинг молиялаштириш манбалари ҳисобланади; нуфузли халқаро спорт мусобақаларида юксак натижаларга эришган Ўзбекистон спортчиларига тўланадиган ойлик тўловлар ва уларнинг тренерларига бериладиган бир марталик пул мукофотлари билан рағбатлантириш Ўзбекистон Республикаси Жисмоний тарбия ва спорт давлат қўмитасининг тегишли йил учун Спорт ва оммавий жисмоний тарбия тадбирларининг календарь режасида ушбу мақсадлар учун кўзда тутилган маблағлар ҳисобидан тўланишини назарда тутсин.

4. Шундай тартиб ўрнатилсинки, унга мувофиқ Олимпия ва Паралимпия ўйинлари ғолиб ва совриндорлари бир йилда бир марта ўзлари учун мақбул бўлган мuddатда Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги, Ўзбекистон Касаба уюшмалари федерацияси, республика давлат ва ҳўжалик бошқаруви органларининг санаторий-соғломлаштириш муассасаларида соғломлаштириш курсидан бeгул фойдаланиш ҳуқуқига эгадирлар.

5. Белгилаб қўйилсинки: Олимпия ва Паралимпия ўйинлари, нуфузли халқаро спорт мусобақаларида ғолиб ва совриндор бўлган спортчилар учун тўланадиган умрбод ойлик тўловлар ва уларнинг тренерларига бериладиган бир марталик пул мукофотлари жисмоний шахсларнинг даромадларига солинадиган даромад солиғисиз амалга оширилади;

Спорт ва оммавий жисмоний тарбия тадбирларининг календарь режаси учун Ўзбекистон Республикаси Жисмоний тарбия ва спорт давлат қўмитасига ажратиладиган Ўзбекистон Республикаси Давлат бюджетни маблағлари, Миллий олимпия қўмитаси маблағлари ва қонун ҳужжатларида тақиқланмаган бошқа манбалар Ўзбекистон спортчиларига тўланадиган ойлик тўловлар ва уларни санаторий-соғломлаштириш муассасаларида юбориш йўлланмалари ҳамда юқори маҳоратли спортчиларни тайёрлаган тренерларга бир марталик пул мукофотлари беришнинг молиялаштириш манбалари ҳисобланади; нуфузли халқаро спорт мусобақаларида юксак натижаларга эришган Ўзбекистон спортчиларига тўланадиган ойлик тўловлар ва уларнинг тренерларига бериладиган бир марталик пул мукофотлари билан рағбатлантириш миждорлари белгиланган. Шунингдек, Олимпия ва Паралимпия ўйинлари, нуфузли халқаро спорт мусобақаларида ғолиб ва совриндор бўлган спортчилар учун умрбод тўланадиган ойлик тўловлар ва уларнинг тренерларига бериладиган бир марталик пул мукофотлари жисмоний шахсларнинг даромадларига солинадиган даромад солиғисиз амалга оширилиши назарда тутилган.

Юқори маҳоратли спортчилар узлуксиз равишда ўқув-машғулот жараёнида бўлишларини таъминлаш мақсадида, 2018-2019 ўқув йилидан бошлаб Ўзбекистон давлат жисмоний тарбия институтига сиртки бўлими ташкил этиш бўйича тақлифларни Вазирлар Маҳкамасига киритсин.

8. Олимпия ўйинларида ғолиб ва совриндор бўлган спортчилар хусусий спорт муассасаларини ташкил этиши учун Ўзбекистон Республикаси Жисмоний тарбия ва спорт давлат қўмитаси тақдирномасига асосан:

Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳри ҳокимликлари, Ўзбекистон Республикаси Хусусийлаштирилган корхоналарга қўмақлашиш ва рақобатни ривожлантириш давлат қўмитаси спорт йўналишидаги фаолиятини сақлаб қолиш шарти билан, ўрнатилган тартибда “ноль” қийматида бўш бино ва иншоотлар берилиши ҳамда аҳоли зич жойлашган ҳудудлардан ер участкалари ажратилишини таъминласин;

тижорат банклари томонидан имтиёзли ва узоқ мuddатли кредитлар ажратилиши тавсия этилсин.

9. Ўзбекистон Республикаси Жисмоний тарбия ва спорт давлат қўмитаси Ўзбекистон ёшлар иттифоқи, Миллий олимпия қўмитаси, спорт турлари бўйича федерациялар (уюшмалар) билан биргаликда бир ой мuddатда Олимпия ва Паралимпия, Осиё ўйинлари ҳамда жаҳон чемпионатлари ғолиб ва совриндорларининг бой ҳаётий тажрибаси ва салохиятидан кенг фойдаланиш, уларни ёш авлодни ватанпарварлик руҳида тарбиялаш жараёнида фаол жалб этиш, халқаро спорт ташкилотлари билан алоқаларини янада мустаҳкамлаш, жаҳонда Ўзбекистоннинг обрўсини янада юксалтиришда уларнинг ролини кучайтириш бўйича ҳамкорликдаги комплекс чора-тадбирларни тасдиқласин.

10. Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлиги Жисмоний тарбия ва спорт давлат қўмитаси, Ўзбекистон Миллий телерадиокomпанияси, Ўзбекистон электрон оммавий ахборот воситалари миллий ассоциацияси, Ўзбекистон Миллий ахборот агентлиги, Миллий олимпия қўмитаси ва бошқа манфаатдор идора ва ташкилотлар билан биргаликда Олимпия ва Осиё ўйинлари, жаҳон ва Осиё чемпионатларида

Ўзбекистон Республикаси Президентини Тошкент шаҳри, 2017 йил 10 август

Ўзбекистон Республикаси Президентини Тошкент шаҳри, 2017 йил 10 август

Ўзбекистон Республикаси Президентини Тошкент шаҳри, 2017 йил 10 август

Ўзбекистон Республикаси Президентини Тошкент шаҳри, 2017 йил 10 август

Ўзбекистон Республикаси Президентини Тошкент шаҳри, 2017 йил 10 август

Ўзбекистон Республикаси Президентини Тошкент шаҳри, 2017 йил 10 август

Ўзбекистон Республикаси Президентини Тошкент шаҳри, 2017 йил 10 август

Ўзбекистон Республикаси Президентини Тошкент шаҳри, 2017 йил 10 август

Ўзбекистон Республикаси Президентини Тошкент шаҳри, 2017 йил 10 август

Ўзбекистон Республикаси Президентини Тошкент шаҳри, 2017 йил 10 август

Ўзбекистон Республикаси Президентини Тошкент шаҳри, 2017 йил 10 август

Ўзбекистон Республикаси Президентини Тошкент шаҳри, 2017 йил 10 август

Ўзбекистон Республикаси Президентини Тошкент шаҳри, 2017 йил 10 август

Ўзбекистон Республикаси Президентини Тошкент шаҳри, 2017 йил 10 август

Ўзбекистон Республикаси Президентини Тошкент шаҳри, 2017 йил 10 август

Ўзбекистон Республикаси Президентини Тошкент шаҳри, 2017 йил 10 август

Ўзбекистон Республикаси Президентини Тошкент шаҳри, 2017 йил 10 август

Ўзбекистон Республикаси Президентини Тошкент шаҳри, 2017 йил 10 август

Ўзбекистон Республикаси Президентини Тошкент шаҳри, 2017 йил 10 август

Ўзбекистон Республикаси Президентини Тошкент шаҳри, 2017 йил 10 август

Ўзбекистон Республикаси Президентини Тошкент шаҳри, 2017 йил 10 август

Ўзбекистон Республикаси Президентини Тошкент шаҳри, 2017 йил 10 август

Ўзбекистон Республикаси Президентини Тошкент шаҳри, 2017 йил 10 август

Ўзбекистон Республикаси Президентини Тошкент шаҳри, 2017 йил 10 август

Ўзбекистон Республикаси Президентини Тошкент шаҳри, 2017 йил 10 август

Ўзбекистон Республикаси Президентини Тошкент шаҳри, 2017 йил 10 август

Ўзбекистон Республикаси Президентини Тошкент шаҳри, 2017 йил 10 август

Ўзбекистон Республикаси Президентини Тошкент шаҳри, 2017 йил 10 август

Ўзбекистон Республикаси Президентини Тошкент шаҳри, 2017 йил 10 август

Ўзбекистон Республикаси Президентини Тошкент шаҳри, 2017 йил 10 август

Ўзбекистон Республикаси Президентини Тошкент шаҳри, 2017 йил 10 август

Ўзбекистон Республикаси Президентини Тошкент шаҳри, 2017 йил 10 август

Ўзбекистон Республикаси Президентини Тошкент шаҳри, 2017 йил 10 август

Ўзбекистон Республикаси Президентини Тошкент шаҳри, 2017 йил 10 август

Ўзбекистон Республикаси Президентини Тошкент шаҳри, 2017 йил 10 август

Ўзбекистон Республикаси Президентини Тошкент шаҳри, 2017 йил 10 август

Ўзбекистон Республикаси Президентини Тошкент шаҳри, 2017 йил 10 август

Ўзбекистон Республикаси Президентини Тошкент шаҳри, 2017 йил 10 август

Ўзбекистон Республикаси Президентини Тошкент шаҳри, 2017 йил 10 август

Ўзбекистон Республикаси Президентини Тошкент шаҳри, 2017 йил 10 август

Ўзбекистон Республикаси Президентини Тошкент шаҳри, 2017 йил 10 август

ғолиб ва совриндор бўлган Ўзбекистон спортчилари иштирокидаги реклама маҳсулотларини имтиёзли жойлаштириш тартибини ишлаб чиқсин ва 2018 йил 1 январдан жорий этилишини таъминласин.

11. Ўзбекистон Республикаси Жисмоний тарбия ва спорт давлат қўмитаси манфаатдор вазирлик ва идоралар билан биргаликда икки ой мuddатда Ўзбекистоннинг иқтидорли спортчиларини ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш, уларнинг ҳуқуқ ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш, етакчи хорижий спорт муассасаларида шартнома асосида малака оширишларини ташкиллаштириш, халқаро спорт алоқаларини мустаҳкамлаш мақсадида “Ўзбекистон спорт агентлари ва селекциячилари уюшмаси”ни ташкил этиш ва унинг фаолияти учун зарур шарт-шароитлар яратишга доир барча масалаларни ҳал этилишини таъминласин.

12. Ўзбекистон Республикаси Ахборот технологиялари ва коммуникацияларини ривожлантириш вазирлиги, Ўзбекистон Миллий ахборот агентлиги, Ўзбекистон Миллий телерадиокomпанияси, Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлиги юқори маҳоратли спортчилар ҳамда уларнинг тренерлари фаолияти ва эришган ютуқларини ёш авлодга ўрнак қилиб кўрсатиш мақсадида босма ва электрон оммавий ахборот воситаларида, шу жумладан, Интернет жаҳон ахборот тармоғи орқали аҳоли орасида мунтазам ва кенг ёритилишини таъминласинлар.

13. Мазкур қарорнинг ижросини назорат қилиш Ўзбекистон Республикасининг Бош вазирини, А.Н.Арипов ва Ўзбекистон Республикаси Президентининг Давлат маслаҳатчиси А.Н.Юнусходжаев зиммасига юклансин.

Ўзбекистон Республикаси Президентини Тошкент шаҳри, 2017 йил 10 август

Ўзбекистон Республикаси Президентини Тошкент шаҳри, 2017 йил 10 август

Ўзбекистон Республикаси Президентини Тошкент шаҳри, 2017 йил 10 август

Ўзбекистон Республикаси Президентини Тошкент шаҳри, 2017 йил 10 август

Ўзбекистон Республикаси Президентини Тошкент шаҳри, 2017 йил 10 август

Ўзбекистон Республикаси Президентини Тошкент шаҳри, 2017 йил 10 август

Ўзбекистон Республикаси Президентини Тошкент шаҳри, 2017 йил 10 август

Ўзбекистон Республикаси Президентини Тошкент шаҳри, 2017 йил 10 август

Ўзбекистон Республикаси Президентини Тошкент шаҳри, 2017 йил 10 август

Ўзбекистон Республикаси Президентини Тошкент шаҳри, 2017 йил 10 август

Ўзбекистон Республикаси Президентини Тошкент шаҳри, 2017 йил 10 август

Ўзбекистон Республикаси Президентини Тошкент шаҳри, 2017 йил 10 август

Ўзбекистон Республикаси Президентини Тошкент шаҳри, 2017 йил 10 август

Ўзбекистон Республикаси Президентини Тошкент шаҳри, 2017 йил 10 август

Ўзбекистон Республикаси Президентини Тошкент шаҳри, 2017 йил 10 август

Ўзбекистон Республикаси Президентини Тошкент шаҳри, 2017 йил 10 август

Ўзбекистон Республикаси Президентини Тошкент шаҳри, 2017 йил 10 август

Ўзбекистон Республикаси Президентини Тошкент шаҳри, 2017 йил 10 август

Ўзбекистон Республикаси Президентини Тошкент шаҳри, 2017 йил 10 август

Ўзбекистон Республикаси Президентини Тошкент шаҳри, 2017 йил 10 август

Ўзбекистон Республикаси Президентини Тошкент шаҳри, 2017 йил 10 август

Ўзбекистон Республикаси Президентини Тошкент шаҳри, 2017 йил 10 август

Ўзбекистон Республикаси Президентини Тошкент шаҳри, 2017 йил 10 август

Ўзбекистон Республикаси Президентини Тошкент шаҳри, 2017 йил 10 август

Ўзбекистон Республикаси Президентини Тошкент шаҳри, 2017 йил 10 август

Ўзбекистон Республикаси Президентини Тошкент шаҳри, 2017 йил 10 август

Ўзбекистон Республикаси Президентини Тошкент шаҳри, 2017 йил 10 август

Ўзбекистон Республикаси Президентини Тошкент шаҳри, 2017 йил 10 август

Ўзбекистон Республикаси Президентини Тошкент шаҳри, 2017 йил 10 август

Ўзбекистон Республикаси Президентини Тошкент шаҳри, 2017 йил 10 август

Ўзбекистон Республикаси Президентини Тошкент шаҳри, 2017 йил 10 август

Ўзбекистон Республикаси Президентини Тошкент шаҳри, 2017 йил 10 август

Ўзбекистон Республикаси Президентини Тошкент шаҳри, 2017 йил 10 август

Ўзбекистон Республикаси Президентини Тошкент шаҳри, 2017 йил 10 август

Ўзбекистон Республикаси Президентини Тошкент шаҳри, 2017 йил 10 август

Ўзбекистон Республикаси Президентини Тошкент шаҳри, 2017 йил 10 август

Ўзбекистон Республикаси Президентини Тошкент шаҳри, 2017 йил 10 август

Ўзбекистон Республикаси Президентини Тошкент шаҳри, 2017 йил 10 август

Ўзбекистон Республикаси Президентини Тошкент шаҳри, 2017 йил 10 август

Ўзбекистон Республикаси Президентини Тошкент шаҳри, 2017 йил 10 август

ЎЗБЕКИСТОН ИЖОДКОРЛАРИНИ Қўллаб-қувватлаш “ИЛҲОМ” ЖАМОАТ ФОНДИНИ ТАШКИЛ ЭТИШ ТЎҒРИСИДА

Бошланиши биринчи саҳифада.

2. Қуйидагилар Фонднинг асосий вазифалари этиб белгилансин:

Ўзбекистонда маданият, санъат ва журналистикани ривожлантириш учун маблағ ажратиш ва йўналтириш, бу борада тегишли дастур ва лойиҳаларни амалга ошириш;

Ўзбекистон Бастакорлар уюшмаси, Рассомлар ижодий бирлашмаси, Театр арбоблари уюшмаси ва Журналистлар ижодий уюшмасини моддий таъминлаш ва уларнинг фаолияти билан боғлиқ сарф-харажатларни молиялаштириш, мазкур уюшмалар аъзолари бўлган ва соҳани ривожлантиришга муносиб ҳисса қўшган шахсларга манзилли моддий ёрдам қўрсатиш;

Фонд томонидан молиялаштирилаётган муассасаларнинг моддий-техник базасини изчил мустаҳкамлаб бориш, унинг тасарруфидаги мулкни бошқариш, Фонд уставига белгиланган вазифаларни амалга оширишда маблағлардан мақсадли ва самарали фойдаланиш.

3. Ўзбекистон ижодкорларини қўллаб-қувватлаш “Илҳом” жамоат фондининг Ҳомийлик кенгаши таркиби 1-иловага мувофиқ;

Ўзбекистон ижодкорларини қўллаб-қувватлаш “Илҳом” жамоат фондининг

ташкилий тузилмаси 2-иловага мувофиқ тасдиқлансин.

Белгилаб қўйилсинки, Фонднинг Ҳомийлик кенгаши томонидан лавозимга тайинланган ва овоз қилинадиган ижрочи директор раҳбарлик қиладиган Ижроия дирекция Фонднинг ижро органи ҳисобланади.

Фонднинг Ҳомийлик кенгаши раисига Фонд томонидан молиялаштириладиган муассасалар раҳбарларининг тақлифлари асосида, зарур ҳолларда ушбу муассасалар тузилмасига, ходимларнинг чекланган сони ва меҳнатга ҳақ тўлаш фонди доирасида ўзгартиришлар киритиш ҳуқуқи берилинсин.

4. Фонднинг Ҳомийлик кенгаши (А.Н.Арипов);

Фонд даромад ва харажатлари бўйича прогноз кўрсаткичларни ҳар йили тасдиқласин;

Фонд маблағларидан фойдаланишнинг асосий йўналишларини белгиласин ва тасдиқласин;

Фонд зиммасига юкланган вазифаларни амалга ошириш учун манфаатдор давлат, нодавлат ва жамоат ташкилотларини, шунингдек, ҳомийларни жалб этсин;

Фонд Ижроия дирекциясининг даромадлари, харажатлари асосли экани ва маблағлардан мақсадли фойда-

ланиш бўйича фаолияти тизимли назорат қилинишини таъминласин.

5. Қуйидагилар Фонд маблағларини шакллантириш манбалари этиб белгилансин:

Фондга Ўзбекистон Бастакорлар уюшмаси, Рассомлар ижодий бирлашмаси, Театр арбоблари уюшмаси ва Журналистлар ижодий уюшмаси ҳудудий бўлиmlарининг ходимлари меҳнатига ҳақ тўлаш бўйича харажатларни молиялаштириш учун ажратиладиган бюджет маблағлари (субсидиялар);

Фонд ихтиёрига ўтказиладиган ижод уйларини ижарага бериш ва Фонднинг вақтинча бўш турган маблағларини жойлаштиришдан тушадиган даромадлар;

юрidik ва жисмоний шахсларнинг хайрия маблағлари;

қонунчиликда тақиқланмаган бошқа манбалар.

6. Ўзбекистон “Маҳалла” хайрия жамоат фондининг Фонд ҳисобрақамига

7 миллиард сўмни хайрия асосида ўтказиш тўғрисида;

Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги, Бош прокуратура, Адлия вазирлиги, Олий суднинг Фондга қонуний йўл билан топилган ва мусодала этилган даромадлар ҳисобидан 13

миллиард сўм йўналтириш тўғрисидаги ташаббусларни маъқуллансин.

7. Белгилансинки, Фонд томонидан молиялаштириладиган муассасалар ходимлари меҳнатига ҳақ тўлаш ва уларни моддий рағбатлантириш тартиби Фонднинг Ҳомийлик кенгаши томонидан Ўзбекистон Республикаси Бандлик ва меҳнат муносабатлари вазирлиги ҳамда Молия вазирлиги билан келишилган ҳолда ўрнатилади.

8. Фонд ва у молиялаштирадиган муассасалар 2022 йил 1 январга қадар барча солиқлар, шунингдек, давлат мақсадли фондларига мажбурий тўловлардан озод қилинсин.

Ушбу имтиёзлар тақдим этилиши муносабати билан бўшайдиган маблағлар фақат Фонд зиммасига юклатилган вазифаларни амалга оширишга йўналтирилиши белгилаб қўйилсин.

9. Ўзбекистон Бадий академиясининг Тошкент вилояти, Бўстонлиқ тумани, Солиқ қишлоғи манзили бўйича жойлашган “Оқтош” ижод уйи Фонд томонидан молиялаштириладиган ижодий уюшмалар ва бирлашмалар аъзоларининг тўлақонли дам олиши учун шароитлар яратиш мақсадида

Фонд бошқарувида ўтказилсин.

Фонднинг Ижроия дирекцияси Фонд бошқарувида ўтказиладиган мулкдан

Фонд бошқарувида ўтказиладиган мулкдан

Фонд бошқарувида ўтказиладиган мулкдан

Фонд бошқарувида ўтказиладиган мулкдан

самарали ва мақсадли фойдаланишнинг таъминласин.

10. Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги 2017 йилнинг 1 октяб-ридан бошлаб Фондга Ўзбекистон Бастакорлар уюшмаси, Рассомлар ижодий бирлашмаси, Театр арбоблари уюшмаси ва Журналистлар ижодий уюшмаси ҳудудий бўлиmlарининг ходимлари меҳнатига ҳақ тўлаш бўйича харажатларни молиялаштириш учун бюджетдан маблағлар (субсидиялар) ажратсин.

Белгилаб қўйилсинки, Фонднинг маблағлари мазкур қарорнинг 9-бандида қайд этилган муассасанинг сарф-харажатларини қоплаш учун ҳам ажратилсин.

11. Ҳомийлик кенгаши:

бир ой мuddатда Фонд уставини, шунингдек, Фонд маблағларини шакллантириш тўғрисидаги Низом ва улардан фойдаланиш тартибини;

икки ой мuddатда мазкур қарорнинг 9-бандида қайд этилган Ижод уйининг коттежлари ва меҳмонхоналарини

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ “ЎЗБЕКИСТОН ИЖОДКОРЛАРИНИ ҚЎЛЛАБ-ҚУВВАТЛАШ “ИЛҲОМ” ЖАМОАТ ФОНДИНИ ТАШКИЛ ЭТИШ ТЎҒРИСИДА”ГИ ҚАРОРИГА ШАРҲ

Кейинги пайтда мамлакатимизда ҳаётимизнинг энг муҳим соҳа ва тармоқлари ривож буйича билдирилган, кенг жамоатчилик томонидан қўллаб-қувватланган амалий тақлиф ва лойиҳаларни изчил, вақтида ва сифатли амалга ошириш буйича самарали тизим шаклланиб, муваффақиятли фаолият кўрсатаётганига гувоҳ бўлмоқдамиз.

Бунинг амалий тасдиғини Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг шу йил 3 август куни Ўзбекистон ижодкор зиёлилари билан бўлган учрашувда маданият, адабиёт ва санъат соҳасини ривожлантириш буйича илгари сурилган гоёт муҳим тақлиф ва ташаббуслар, Президентимиз томонидан қабул қилинаётган фармон ва қарорлар билан мустаҳкамланиб, аниқ ҳуқуқий норма ва қоидалар сифатида ҳаётга жорий этилаётгани мисолида яққол кўриш мумкин.

Ана шу учрашувда мамлакатимиз ижодкор зиёлиларини ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш, уларнинг салоҳиятини тўлиқ рўёбга чиқариш учун зарур шароит ва имкониятлар яратиш ҳақида ҳам долзарб вазифалар белгилаб олинган эди. Уларнинг ижросини таъминлаш мақсадида **Ўзбекистон Республикаси Президенти томонидан яна бир муҳим ҳужжат – “Ўзбекистон ижодкорларини қўллаб-қувватлаш “Илҳом” жамоат фондиди ташкил этиш тўғрисида”ги қарор имзоланди.**

Қарорда мамлакатимизда маданият, санъат ва журналистикани ривожлантиришни маблағ билан таъминлаш, ушбу йўналишларда тегишли дастур ва лойиҳаларни амалга ошириш “Илҳом” жамоат фондидининг асосий вазифаси си-

фатида белгилаб қўйилгани жуда муҳим аҳамиятга эга. Чунки шу пайтгача Ўзбекистон Бастакорлар уюшмаси, Рассомлар ижодий бирлашмаси, Театр арбоблари уюшмаси ва Журналистлар ижодий уюшмасини моддий жиҳатдан таъминлаш, уларнинг фаолияти билан боғлиқ сарф-харажатларни молиялаштириш, мазкур уюшмалар аъзолари бўлган ва соҳани ривожлантиришга муносиб ҳисса қўшган фаришларга аниқ йўналтирилган моддий ёрдам кўрсатиш сингари масалаларда муаммолар мавжуд эди. Мазкур Фонд ташкил этилиши билан уларнинг барчаси ижобий ечимини топадиган бўлди.

Шуни алоҳида таъкидлаш керакки, “Илҳом” жамоат фонди юқорида тилга олинган ижодий муассасаларнинг моддий-техник базасини мунтазам мустаҳкамлаб бориш, уларга тегишли мулкни самарали бошқариш ишларига ҳам бево-сита масъул саналади.

Қарорнинг яна бир муҳим жиҳати шундаки, унга биноан Ўзбекистон ижодкорларини қўллаб-қувватлаш “Илҳом” жамоат фонди Ҳомийлик кенгашининг таркиби ҳамда Фонднинг ташкилий тузилмаси тасдиқланди, Фонднинг ижро органи бўлиши Ижроия дирекциясининг фаолият кўрсатиш тартиби белгиланди.

Фонднинг даромад ва харажатлари билан боғлиқ йиллик прогноз кўрсаткичларини тасдиқлаш, унинг маблағларидан фойдаланиш буйича асосий йўналишларни белгилаш ҳамда тасдиқлаш Ҳомийлик кенгашининг зиммасига юклатилди. Шу билан бирга, бу борада белгиланган вазифаларни амалга оширишга манфаатдор давлат, нодавлат

ва жамоат ташкилотларини ҳамда ҳомийларни жалб этиш мумкинлиги ҳам назарда тутилган.

Яна бир муҳим масала – “Илҳом” жамоат фондидининг маблағларини шакллантириш манбалари аниқ-равшан кўрсатилган. Хусусан, Ўзбекистон Бастакорлар уюшмаси, Рассомлар ижодий бирлашмаси, Театр арбоблари уюшмаси ва Журналистлар ижодий уюшмасининг ҳудудий бўлимларида ишлаётган ходимлар меҳнатига ҳақ тўлаш билан боғлиқ харажатларни молиялаштириш учун ажратиладиган бюджет маблағлари (субсидиялар), Фонд ихтиёрига ўтказиладиган ижод уйлари ижарага бериш ва Фонднинг вақтинча бўш турган маблағларини жойлаштиришдан тушадиган даромадлар, юридик ва жисмоний шахсларнинг хайрия маблағлари ва қўнуқчиликда таққиланмаган бошқа манбалар шулар жумласидандир.

Президент қарорида “Илҳом” жамоат фондидининг фаолиятини самарали йўлга қўйишга хизмат қиладиган принципал жиҳатдан яна бир муҳим масала ўз аксини топган. “Илҳом” жамоат фонди ҳисобрақамига давлат бюджетидан 20 миллиард сўм маблағ ўтказиб берилиши ижодий муассасалар фаолиятини янада яхшилаш ва уларнинг самарали фаолият кўрсатишини таъминлашга қаратилгандир.

Фонд томонидан молиялаштирилаётган муассасалар ходимларининг меҳнатига ҳақ тўлаш ва уларни моддий рағбатлантириш тартиби Ҳомийлик кенгаши томонидан Бандлик ва меҳнат муносабатлари вазирлиги ҳамда Молия вазирлиги билан келишилган ҳолда ўрнатилиши белгиланган. Фонд ва у молиялаштирадиган муассасалар 2022 йил

1 январга қадар барча солиқлар, шунингдек, давлат мақсадли фондларида мажбурий тўловлардан озод қилинади, бунинг натижасида бўшайдиган маблағлар фақат Фонднинг зиммасига юклатилган вазифаларни амалга оширишга йўналтирилади.

Қарорда Фонд томонидан молиялаштирилаётган ижодий уюшмалар ва бирлашмалар аъзоларининг тўлақонли дам олиши учун шароитлар яратиш масаласи ҳам инобатга олинган. Шу мақсадда Ўзбекистон Бадий академиясининг Тошкент вилояти, Бўстонлиқ тумани, Сойлик қишлоғида жойлашган «Оқтош» ижод уйи Фонд бошқарувига ўтказилиб, бу ерда барча ижодий уюшма ва бирлашмалар аъзоларининг тўлақонли дам олиши учун зарур шарт-шароитлар яратилиши белгиланган.

Ўзбекистон Бастакорлар уюшмаси, Рассомлар ижодий бирлашмаси, Театр арбоблари уюшмаси ва Журналистлар ижодий уюшмасининг ҳудудий бўлимларида фаолият кўрсатаётган ходимлар меҳнатига ҳақ тўлаш буйича харажатларни молиялаштириш учун Фондга давлат бюджетидан маблағлар (субсидиялар) ажратиш ҳам қарорда алоҳида таъкидланди.

Бир сўз билан айтганда, мазкур қарор Ўзбекистон Бастакорлар уюшмаси, Рассомлар ижодий бирлашмаси, Театр арбоблари уюшмаси ва Журналистлар ижодий уюшмасининг фаолиятини ривожлантириш, ушбу соҳалар вакиллари моддий ва маънавий жаҳатдан қўллаб-қувватлаш ҳамда уларга муносиб иш ва дам олиш шароитлари яратиш беришни таъминлаш борасида янги имкониятлар очиб бериш билан улкан аҳамиятга эга.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг ҚАРОРИ

ЎЗБЕКИСТОН ДАВЛАТ КОНСЕРВАТОРИЯСИ ФАОЛИЯТИНИ ЯНАДА РИВОЖЛАНТИРИШ ВА ТАКОМИЛЛАШТИРИШ ЧОРА-ТАДБИРЛАРИ ТЎҒРИСИДА

Бошланиши биринчи саҳифада.

Мутасадди ташкилотлар, биринчи навбатда Маданият вазирлиги, Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги томонидан етарли даражада амалий ёрдам ва қўмак берилмагани, тегишли назорат олиб борилмагани, масъулият ва талабчанлик бўшаётганлиги юборилгани оқибатида Ўзбекистон давлат консерваторияси мамлакатимиз маданий ҳаётидаги ўзининг етакчи ўрни, обрў-эътибори ва таъсирини йўқотиб бораётгани, унинг фаолияти бугунги замон талабларидан орқада қолаётгани, бу борада кечиктирмасдан ҳал қилиш зарур бўлган бир қанча жиддий муаммолар мавжудлиги яққол кўзга ташланмоқда.

Жумладан, таълим-тарбия ишларининг замонавий стандартлар ва соҳаниннг ўзига хос хусусиятлари асосида тўғри ташкил этилмагани, ўқув дастурлари ва методикасининг мукамал эмаслиги, дарслик ва қўлланмаларнинг етишмаслиги, профессор-ўқитувчилар, илмий ва ижодий ходимларнинг салоҳияти аксарият ҳолларда талабга жавоб бермаслиги, консерваториянинг моддий-техник базаси ночор аҳволда келиб қолгани ташвиш уйғотмасдан қолмайди. Ўзбекистон давлат консерваториясида ўқишга қабул қилиш квоталарида номуносиблик вужудга келгани, хусусан, 700 нафар ўқув ўрни мавжуд бўлгани ҳолда, амалда 1346 нафар талаба тахсил олаётганини албатта нормал ҳолат сифатида баҳолаб бўлмайди.

Мана шундай камчилик ва муаммолар ўз навбатида ушбу олий таълим муассасаси олдида қўйилган вазифаларни тўлақонли ва самарали амалга оширишга, маданият соҳаси учун юқори малакали мутахассислар тайёрлаш сифатида салбий таъсир кўрсатмоқда.

Халқимиз, хусусан, ёшларимизнинг дунёқарши, маънавий савияси ва эстетик тарбиясини юксалтиришда гоёт муҳим ўрни ва аҳамиятга эга бўлган мусиқа санъатини ҳар томонлама ривожлантириш, бой мусиқий меросимиз-

ни чуқур ўрганиш, ёш авлодни миллий ва жаҳон мусиқа санъатининг мумтоз намуналарига муҳаббат руҳида тарбиялаш, соҳа учун юқори малакали кадрлар тайёрлаш тизимини янада такомиллаштириш мақсадида:

1. Қуйидагилар: Ўзбекистон давлат консерваторияси фаолиятини янада ривожлантириш ва такомиллаштиришга доир чора-тадбирлар дастури (кейинги ўринларда – Дастур деб аталади) 1-иловага; Ўзбекистон давлат консерваториясининг таркибий тузилмаси 2-иловага;

Ўзбекистон давлат консерваторияси фаолиятини янада ривожлантириш ва такомиллаштиришга доир чора-тадбирлар дастурини амалга ошириш буйича Республика комиссияси таркиби 3-иловага мувофиқ тасдиқлансин.

2. Дастурнинг асосий йўналишлари этиб қуйидагилар белгилансин: Ўзбек халқининг миллий мусиқий мероси ва жаҳон мусиқа маданияти дурдоналари негизида мусиқа санъатини ривожлантириш, мусиқий таълим тизимини сифат жиҳатидан янада кўтариш; аҳолимиз, биринчи навбатда ёшларни миллий ва умумбашарий мусиқа санъатининг энг яхши намуналаридан баҳраманд этиш, шу асосда уларнинг маданий савиясини юксалтириш, маънавий етук ва баркамол шахсларни тарбиялаш;

мулкий ёки идоравий мансублигидан қатъи назар, мусиқа санъати, мусиқа таълими йўналиши учун кадрлар тайёрлаш, норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар лойиҳаларини ишлаб чиқиш ва уларни жорий этиш буйича келишувларда Ўзбекистон давлат консерваторияси методик ва ижодий жиҳатдан таянч олий таълим муассасаси эканини эътироф этиш;

Ўзбекистон давлат консерваториясининг моддий-техник базасини янада мустаҳкамлаш, жумладан, концерт заллари, аудиториялар ва махсус хоналарни таъмирлаш ва замон талаблари даражасида жиҳозлаш;

консерваторияда фаолият кўрсатаётган профессор-ўқитувчиларнинг илмий-педагогик маҳоратини ошириш,

ўқув жараёни сифати ва савиясини тубдан яхшилаш, мусиқа санъати соҳасида жаҳоннинг етакчи олий таълим муассасалари, ижодий марказлар, таниқли композитор, мусиқачи ва ижрочилар билан ҳамкорликни йўлга қўйиш, жумладан, хорижий мутахассисларни мамлакатимизга тақлиф этиш билан бир қаторда республикамизда юқори натижаларга эришган мусиқачи ва педагогларнинг маҳорат дарсларини чет давлатларда тизимли ташкил этиш;

Ўзбекистон давлат консерваториясининг ёш педагог кадрларини моддий ва маънавий қўллаб-қувватлаш мақсадида зарур маиший шароитлар яратиш, ипотека кредитлари асосида уй-жой билан таъминлаш буйича аниқ чора-тадбирлар ишлаб чиқиш ва амалга ошириш;

Консерватория ва унинг таркибидagi Иқтидорли болалар академик лицейи профессор-ўқитувчилари ҳамда талабаларининг ижодий фаоллигини янада ошириш, ёзги таътил давомида ёшларнинг бўш вақти мазмунли ўтиши учун Тошкент вилояти Бўстонлиқ туманида жойлашган санаторийни “Мусиқа оромгоҳи” деган ном билан консерватория тасарруфига ўтказиш.

3. Белгилаб қўйилсинки, консерваториянинг мақоми ва нуфузини ошириш мақсадида Ўзбекистон Республикаси маданият вазири бир вақтинчи ўзида Ўзбекистон давлат консерваториясининг ректори ҳисобланади.

4. Ўзбекистон Республикаси Маданият вазирлиги:

Ўзбекистон давлат консерваториясида ўқув бинолари етишмаганини сабабли ҳамда талабалар контингенти сезиларли даражада ортганини инобатга олиб, 2018/2019 ўқув йилидан бошлаб Тошкент шаҳар ҳокимлиги билан биргаликда бир ой муддатда Мирзо Улуғбек туманидаги, Мустақиллик проспекти, 31-уйда жойлашган В.Успенский номидаги республика ихтисослаштирилган мусиқа академик лицейига тегишли бўлган бинони Ўзбекистон давлат консерваториясига ўрнатилган тартибда берилишини таъминласин;

Ўзбекистон Республикаси Хусусийлаштирилган корхоналарга қўмаклашиш ва рақобатни ривожлантириш давлат қўмитаси ва Тошкент шаҳар ҳокимлиги билан биргаликда бир ой муддатда Тошкент шаҳри, Бухоро кўчаси, 10-уйда жойлашган бинони Ўзбекистон давлат консерваторияси тасарруфига ўтказиш ва ушбу бинода жаҳон андозаларига тўлиқ мос бўлган, академик жамоаларнинг бадий дастурлари намойиш этиладиган, жонли ижрога мўлжалланган замонавий концерт залини барпо этиш буйича Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасига тақлиф киритсин.

Ўзбекистон Республикаси Маданият вазирлиги мазкур лойиҳаларни амалга оширишда хорижий мутахассислар билан ҳамкорликда консерваториянинг лойиҳалаштириш, қурилиш ва таъмирлаш ишларида масъул этиб белгилансин.

Уч ой муддатда Ўзбекистон давлат консерваторияси биносида “Ноёб” чолгулар давлат коллекцияси”ни ташкил этиш буйича Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасига тақлиф киритсин;

тўрт ой муддатда Ўзбекистон давлат консерваториясига абитуриентларни ўқишга қабул қилиш буйича ўтказиладиган касбий (ижодий) кириш имтиҳонлари тартибига ўзгаришлар киритиш юзасидан Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасига тақлифлар киритсин;

2018 йилнинг 1 мартига қадар Ўзбекистон давлат консерваторияси муассислигида мусиқа санъати таълим-тарбияси буйича “Мусиқа” илмий-услубий журнали фаолиятини ташкил этсин; республикадаги энг яхши болалар мусиқа ва санъат мактаблари, маданият ва санъат коллежларида консерваториянинг таянч ижодий марказларини ташкил этсин ҳамда уларга консерваториянинг етакчи профессор-ўқитувчиларини юбориб, “Маҳорат мактаби” машғулотларини ўтказишни йўлга қўйсин;

ноёб ва мураккаб чолғу созларини янада пухта ўзлаштиришлари учун ҳар

йили ёш ижрочилар ва техноген санъат турлари мутахассисларини хориждаги нуфузли мусиқа академиялари ва консерваторияларига келишув шартномалари асосида Маданият вазирлиги қошидаги бюджетдан ташқари Маданият ва санъатни ривожлантириш жамғармаси маблағлари ҳисобидан қисқа муддатли (2-3 ойгача) ўқишга юборсин; иқтидорли ўқувчи ва талабаларнинг мамлакатимизда, хорижий давлатларда ўтказиб келинаётган нуфузли танлов, фестиваль ва илмий-ижодий конференцияларда иштирок этишларини таъминлаш қисмида;

юрдик ва жисмоний шахсларнинг ҳомийлик хайриялари, қўнуқ ҳужжатларида таққиланмаган бошқа маблағлар – бошқа тадбирларни бажариш қисмида;

Тошкент шаҳар ҳокимлиги Ўзбекистон давлат консерваториясида фаолият юритаётган юқори малакали ходимлар, жумладан, иқтидорли ёш мутахассислар учун муносиб тураржой шароитларини яратиш мақсадида имтиёзли ипотека кредитлари асосида Тошкент шаҳрида қуриладиган кўп қаватли уйлардан уй-жойлар ажратилишини таъминласин.

7. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси мазкур қарор ижросини таъминлаш буйича Ҳукуматнинг тегишли қарорини қабул қилсин.

8. Ўзбекистон Республикаси Маданият вазирлиги Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги билан биргаликда бир ой муддатда қўнуқ ҳужжатлари ушбу қарордан келиб чиқадиган ўзгаришлар ва қўшимчалар киритиш тўғрисида Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасига тақлифлар киритсин.

9. Мазкур қарорнинг ижросини назорат қилиш вазифаси Ўзбекистон Республикаси Бош вазири А.Арипов, Ўзбекистон Республикаси Президентининг Давлат маслаҳатчилари Х.Султонов ва А.Юнусходжаев зиммасига юклансин.

Ўзбекистон Республикаси
Президенти

Ш.МИРЗИЁЕВ

Тошкент шаҳри,
2017 йил 8 август

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ “ЎЗБЕКИСТОН ДАВЛАТ КОНСЕРВАТОРИЯСИ ФАОЛИЯТИНИ ЯНАДА РИВОЖЛАНТИРИШ ВА ТАКОМИЛЛАШТИРИШ ЧОРА-ТАДБИРЛАРИ ТЎҒРИСИДА”ГИ ҚАРОРИГА ШАРҲ

Бугунги кунда мамлакатимизда маданият ва санъат соҳасини изчил ривожлантириш, жаҳон миқёсидаги ижобий тажриба ва тенденциялар, ютуқ ва натижаларни ҳар томонлама чуқур ўрганиш асосида маданият ва санъат муассасалари фаолиятини самарали йўлга қўйиш, уларнинг тармоғини кенгайтириш, моддий-техник базаси, кадрлар салоҳиятини мустаҳкамлаш масалаларига устувор аҳамият берилмоқда.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг яқинда Ўзбекистон ижодкор зиёлилари билан бўлган учрашувда сўзлаган маърузасида бу борадаги вазифалар янада аниқ-равшан белгиланиб, маданият, адабиёт ва санъат соҳасини ривожлантириш буйича муҳим тақлиф ва ташаббуслар илгари сурилди. Уларнинг ижросини таъминлаш буйича давлатимиз раҳбари томонидан бир қатор фармон ва қарорлар қабул қилинмоқда.

Бу борада, айниқса, “Ўзбекистон давлат консерваторияси фаолиятини янада ривожлантириш ва такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги қарор алоҳида аҳамиятга эга.

Қарорда халқимиз, хусусан, ёшларимизнинг дунёқарши, маънавий савияси ва эстетик тарбиясини юксалтиришда гоёт муҳим ўрни ва аҳамиятга эга бўлган мусиқа санъатини ҳар то-

монлама ривожлантириш, бой мусиқий меросимизни чуқур ўрганиш, ёш авлодни миллий ва жаҳон мусиқа санъатининг мумтоз намуналарига муҳаббат руҳида тарбиялаш, соҳа учун юқори малакали кадрлар тайёрлаш тизимини янада такомиллаштириш мақсадида муҳим вазифалар белгиланди.

Президентимиз томонидан имзоланган ушбу муҳим ҳужжатга мувофиқ, Ўзбекистон давлат консерваторияси фаолиятини янада ривожлантириш ва такомиллаштиришга доир чора-тадбирлар дастури, мазкур билим юртининг янги таркибий тузилмаси, консерватория фаолиятини янада ривожлантириш ва такомиллаштиришга доир чора-тадбирлар дастурини амалга ошириш буйича Республика комиссияси таркиби тасдиқланди.

Мазкур дастурда бугунги кунда маънавий ҳаётимиз учун муҳим аҳамиятга эга бўлган бир қанча масалаларга алоҳида эътибор қаратиш зарурлиги таъкидланган.

Жумладан, ёшларнинг маданий савиясини юксалтириш, уларни миллий ва умумбашарий маданиятнинг энг яхши намуналаридан баҳраманд этиш, маънавий етук, миллий ғоя ва мафкурамизга садоқат билан хизмат қиладиган баркамол шахсларни тарбиялаш, ўзбек халқининг

миллий мусиқий мероси негизидан, жаҳон мусиқа маданияти дурдоналаридан андоза олган ҳолда, мусиқа санъатини ривожлантириш, мусиқий таълим тизимини сифат жиҳатидан янада кўтариш буйича аниқ чора-тадбирлар дастурда акс этиши лозимлигига урғу берилган.

Шунингдек, мулкий ёки идоравий бўйсунувидан қатъи назар, мусиқа санъати, мусиқа таълими йўналиши учун кадрлар тайёрлаш, норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар лойиҳаларини ишлаб чиқиш ва уларни жорий этишда Ўзбекистон давлат консерваторияси методик ва ижодий томондан қўмаклашадиган таянч олий таълим муассасаси эканига алоҳида урғу берилган.

Ўзбекистон давлат консерваториясининг моддий-техник базасини янада мустаҳкамлаш, жумладан, концерт заллари, ўқув аудиториялари, махсус машғулот хоналарини таъмирлаш ва замон талаблари даражасида жиҳозлашга катта эътибор қаратилган.

Айни вақтда консерваторияда фаолият кўрсатаётган профессор-ўқитувчиларнинг педагогик маҳоратини янада ошириш, ўқув жараёни сифати ва савиясини тубдан яхшилаш, мусиқа санъати соҳасида жаҳоннинг етакчи олий таълим муассасалари, ижодий марказлар, таниқли композитор, мусиқачи ва ижрочилар билан ҳам-

корликни йўлга қўйиш, жумладан, хорижий мутахассисларни мамлакатимизга тақлиф этиш билан бир қаторда республикамизда юқори натижаларга эришган мусиқачи ва педагогларнинг маҳорат дарсларини чет давлатларда тизимли ташкил этиш зарурлиги қайд этилган.

Ўзбекистон давлат консерваториясининг ёш педагог кадрларини моддий ва маънавий қўллаб-қувватлаш мақсадида улар учун зарур маиший шароитлар яратиш, ипотека кредитлари асосида уй-жойлар билан таъминлаш буйича аниқ чора-тадбирлар ишлаб чиқиш ва амалга ошириш масалалари ҳам дастурда ўз ифодасини топиши кераклиги белгиланган.

Хозирги вақтда Ўзбекистон давлат консерваториясида ўқув бинолари етишмаслиги, талабалар сони сезиларли даражада кўпайгани таълим-тарбия жараёнларини юқори даражада ва сифатли олиб боришда муаммо туғдиarmoқда. Қарорда ана шу масалани самарали ҳал этиш чоралари белгиланган. Шу мақсадда мутасадди ташкилотларга 2018/2019 ўқув йилидан бошлаб Мирзо Улуғбек тумани, Мустақиллик шох кўчаси, 31-уйда жойлашган В.Успенский номидаги республика ихтисослаштирилган мусиқа академик лицейига тегишли бўлган бинони Ўзбекистон давлат консерваториясига ўрнатил-

ган тартибда бериш ҳамда Тошкент шаҳри, Бухоро кўчаси, 10-уйда жойлашган бинони Ўзбекистон давлат консерваторияси тасарруфига ўтказиш ва ушбу бинода жаҳон андозаларига тўлиқ мос келадиган, академик жамоаларнинг бадий дастурлари намойиш этиладиган, жонли ижрога мўлжалланган замонавий концерт залини барпо этиш вазифаси топширилган.

Консерваториянинг маданий ҳаётимиздаги ўрни ва нуфузини ошириш мақсадида Ўзбекистон Республикаси маданият вазири бир вақтинчи ўзида консерватория ректори вазифасини ҳам бажариши қарорда белгилаб берилган.

Шу билан бирга, ўқитувчи ва талаба ёшларининг илмий салоҳиятидан унумли фойдаланиш учун Ўзбекистон давлат консерваторияси муассислигида “Мусиқа” илмий-услубий журнали фаолиятини йўлга қўйиш вазифаси белгиланган. Бир сўз билан айтганда, мазкур қарор Президентимиз томонидан миллий мусиқа санъатимиз ривожига кўрсатилаётган юксак эътиборнинг яна бир амалий намунаси бўлиб, у Ўзбекистон давлат консерваторияси фаолиятини тубдан такомиллаштириш, мусиқа санъати соҳасида юқори малакали кадрлар тайёрлаш даражасини сифат жиҳатидан янги босқичга кўтаришга қаратилгани билан гоёт муҳим аҳамиятга эгадир.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг
ҚАРОРИ

МИЛЛИЙ КИНЕМАТОГРАФИЯНИ ЯНАДА РИВОЖЛАНТИРИШ ЧОРА-ТАДБИРЛАРИ ТЎҒРИСИДА

Бошланиши биринчи саҳифада.

2017-2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Ҳаракатлар стратегиясида белгиланган вазифаларга асосланиб, халқимиз, аввало, ёшлар онгига миллий истиқлол ғояларига садоқат, миллий ва умумбашарий қадриятларга ҳурмат, она Ватанга муҳаббат туйғуларини сингдиришда катта таъсир кучига эга бўлган кино санъатининг ролини ошириш, “Ўзбекино” Миллий агентлигининг фаолиятини такомиллаштириш мақсадида:

1. Куйдагилар:

Миллий кинематографияни янада ривожлантириш чора-тадбирлари дастурини амалга ошириш бўйича Республика комиссияси таркиби 1-иловага мувофиқ;

Миллий кинематографияни янада ривожлантириш чора-тадбирлари дастури 2-иловага мувофиқ;

“Ўзбекино” Миллий агентлиги марказий аппаратининг тузилмаси 3-иловага мувофиқ;

“Ўзбекино” Миллий агентлигининг “Қорақалпоққино” агентлиги ҳамда вилоятлар ва Тошкент шаҳар бўлимларининг намунавий тузилмалари 4- ва 5-иловаларга мувофиқ;

“Республика кинофонди” давлат унитар корхонасининг тузилмаси 6-иловага мувофиқ тасдиқлансин.

“Ўзбекино” Миллий агентлиги қошида Ўзбекистон кино арбоблари ижодий уюшмаси юридик шахс сифатида ташкил этилсин ва унинг тузилмаси 7-иловага мувофиқ тасдиқлансин.

“Ўзбекино” Миллий агентлиги Бош директориға, зарур ҳолларда, “Ўзбекино” Миллий агентлигининг марказий аппарати, тизим ташкилотлари ҳамда “Қорақалпоққино” агентлиги, вилоятлар ва Тошкент шаҳар бўлимлари тузилмасига ҳодимларнинг тасдиқланган чекланган умумий сони доирасида ўзгартиришлар киритиш ҳуқуқи берилсин.

2. “Ўзбекино” Миллий агентлиги учун давлат буюртмасига асосан миллий кино маҳсулотларини яратиш йиллик ишлаб чиқариш ҳажмларининг куйдаги прогноз кўрсаткичлари белгилансин:

2018 йилда – 20 та, 2020 йилдан бошлаб – 30 тадан тўлиқ метражли бадиий фильмлар ишлаб чиқариш;

2018 йилда – 40 қисмдан иборат 20 та, 2019 йилда – 50 қисмдан иборат 25 та ва 2020 йилдан бошлаб – 60 қисмдан иборат 30 та ҳужжатли, илмий-оммабоп, ўқув-услубий фильмлар, киносолнома, киножурналлар ишлаб чиқариш;

мультимедиялик фильмларни 2018 йилда 15 та, 2022 йилдан бошлаб ҳар йили 50 тадан ишлаб чиқариш;

ёш кино ижодкорларнинг 10 соатдан иборат қисқа метражли фильмлари, болалар учун юмористик киножурналлар суратга олиш;

давлт буюртмаси асосида ишлаб чиқарилган фильмларни жаҳон бозорига чиқариш ва фестивалларда намойиш этиш учун чет тилларга субтитрлаштириш ва дубляж қилиш;

миллий кинематографиянинг энг сара асарларини тиклаш, реставрация қилиш ва замонавий форматга ўтказиш.

3. Миллий кинематография санъатини замон талаблари асосида ривожлантириш, ёш кино ижодкорларни қўллаб-қувватлаш мақсадида “Ўзбекино” Миллий агентлиги ҳузурида Миллий кинематографияни ривожлантириш жамғармаси (кейинги ўринларда Жамғарма деб аталади) ташкил этилсин ва унинг маблағларини шакллантиришнинг манбалари этиб куйдагилар белгилансин:

давлт буюртмаси ва Жамғарма маблағлари ҳисобидан ишлаб чиқарилган фильмларнинг кинопрокатидан тушадиган маблағлар;

давлт буюртмаси ва Жамғарма маблағлари ҳисобидан ишлаб чиқарилган фильмларни намойиш этиш мобайнида жойлаштириладиган тижорат эълонларидан тушадиган маблағларнинг 10 (ўн) фоизига тенг миқдордаги мажбурий ажратмалар;

Жамғармининг вақтинча бўш маблағларини қонун ҳужжатлари мувофиқ банк депозитлари шаклида ва бошқа шаклларда жойлаштиришдан тушадиган даромадлар;

“Ўзбекино” Миллий агентлиги томонидан кино ва бошқа маданий-ижтимоий тадбирларни ташкил этиш ҳамда ўтказиш билан боғлиқ бўлган фаолиятдан олиннадиган даромадлар;

юридик ва жисмоний шахсларнинг, шунингдек, халқаро ташкилотларнинг ҳомийлик хайриялари ҳамда қонун ҳужжатларида тақиқланмаган бошқа манбалар.

4. “Ўзбекино” Миллий агентлиги, Ўзбекистон Республикаси Маданият вазирлиги ҳамда Ўзбекистон ёшлар иттифоқининг кинофильмлар намойишини самарали ташкил этиш, аҳоли, айниқса, ёшларга маданий хизмат кўрсатиш учун шароит яратиш мақсадида мамлакатимиздаги мавжуд ёшлар марказлари, маданият ва аҳоли дам олиш марказлари, лицей ва коллежларнинг биноларидан фойдаланган ҳолда, “Ўзбекино” Миллий агентлиги ҳузурида Қорақалпоғистон Республикаси ва вилоятларда таркибда кичик киностудиялари ва замонавий форматдаги кинозаллари бўлган минтақавий маданий-кўнгилочар комплекслар (кейинги ўринларда комплекслар деб аталади) ташкил этиш тўғрисидаги таклифи қабул қилинсин.

5. Ўзбекистон Республикаси Давлат архитектура ва қурилиш қўмитаси ва “Ўзшаҳарсозлик ЛИТИ” давлат унитар корхонаси 2018 йил 1 январьга “Ўзбекино” Миллий агентлигининг техник топшириги ва хорижий мамла-

катларнинг илғор тажрибасини ҳар томонлама ўрганиш асосида комплексларнинг намунавий лойиҳасини ишлаб чиқсин, унинг майдонларида замонавий кинозалларни (2-қават), шунингдек, савдо-кўнгилочар объектларни (1-қават) жойлаштиришни назарда тутсин.

6. “Ўзбекино” Миллий агентлиги Ўзбекистон Республикаси Маданият вазирлиги, Ўзувчилар уюшмаси, Ташқи ишлар вазирлиги билан биргаликда:

Кинематография соҳасида кадрларни қайта тайёрлаш мақсадида “Ўзбекино” Миллий агентлиги қошида атоқли кино ижодкорлар дарс берадиган малака ошириш курсларини ва “Маҳорат мактаблари”ни ташкил этиш;

Мамлакатимизнинг ёш, истеъдодли ва истиқболли кино ижодкорлари малакасини ошириш мақсадида уларнинг тегишли етакчи хорижий таълим муассасаларида мунтазам равишда таҳсил олишига зарур шарт-шароитлар яратиш юзасидан 2018 йилнинг 1 январига қадар Вазирлар Маҳкамасига таклиф киритсин.

Белгилаб қуйилсинки, мазкур бандда кўрсатилган чора-тадбирлар Жамғарма маблағлари ҳисобидан амалга оширилади.

7. “Ўзбекино” Миллий агентлигининг фаолиятини самарали ташкил этиш мақсадида:

“Қорақалпоққино” агентлиги, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳудудий бўлимларини 1 тадан “Дамас” русумли автомашина билан таъминлаш;

“Қорақалпоққино” агентлиги ва вилоятлар ҳудудий бўлимларига бюджетдан ташқари маблағлар ҳисобидан сақланадиган 4 тадан қўшимча штат бирлиги ажратиш тўғрисидаги таклифи маъқуллансин.

8. Белгилаб қуйилсинки:

“Ўзбекино” Миллий агентлигининг марказий аппарати, “Қорақалпоққино” агентлиги ва ҳудудий бўлимларини сақлаш, шунингдек, моддий-техника базасини мустаҳкамлаш билан боғлиқ харажатлар Ўзбекистон Республикаси Давлат бюджети маблағлари ҳисобидан қопланади;

Ўзбекистон кино арбоблари ижодий уюшмасини сақлаш харажатлари Жамғарма маблағлари ҳисобидан амалга оширилади;

миллий кино маҳсулотларини яратишнинг белгиланган йиллик ишлаб чиқариш ҳажмларининг прогноз кўрсаткичлари Ўзбекистон Республикаси Давлат бюджети ва Жамғарма маблағлари ҳисобидан молиялаштирилади.

9. Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги:

“Ўзбекино” Миллий агентлиги марказий аппаратига 3 та шахсан бириктирилган ва 1 та навбатчи хизмат автотранспортини сақлаш учун лимит ажратсин;

“Республика кинофонди” давлат унитар корхонасининг

фаолиятини, 2020 йил 1 январдан бошлаб ўзини ўзи молиялаштиришга ўтиш шарт билан, Ўзбекистон Республикаси Давлат бюджетининг параметрларида ижтимоий соҳага назарда тутилган маблағлар доирасида молиялаштирилишини таъминласин;

Ўзбекистон Республикаси Давлат бюджетининг 2017 йилги параметрлари доирасида “Қорақалпоққино” агентлиги, вилоятлар Тошкент шаҳар ҳудудий бўлимларини 1 тадан “Дамас” русумли автомашина билан таъминлаш учун зарур маблағларни “Ўзбекино” Миллий агентлигига ажратсин.

10. “Ўзбекино” Миллий агентлиги:

Адлия вазирлиги билан биргаликда давлат унитар корхоналари шаклида ташкил этиладиган минтақавий маданий-кўнгилочар комплекслар тўғрисидаги Низомни уч ой муддатда ишлаб чиқсин ва Вазирлар Маҳкамасига киритсин;

давлт буюртмаси асосида ишлаб чиқариладиган кинофильмларнинг ғоявий-бадиий савияси, мазмун-моҳияти ҳамда профессионал даражасини ошириш мақсадида соҳа намоёндалари, тажрибали етук мутахассислардан иборат Бадиий кенгаш таркибини шакллантириб, унинг Низомини ишлаб чиқсин ҳамда мутасадди вазирлик ва идоралар билан келишилган ҳолда икки ой муддатда тасдиқласин.

11. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси уч ой муддатда:

мазкур қарор ижросини таъминлашга қаратилган, шу жумладан, Ўзбекистон кино арбоблари ижодий уюшмаси ва Миллий кинематографияни ривожлантириш жамғармаси тўғрисидаги Низомни тасдиқлашни назарда тутувчи ҳуқуқат қарорини қабул қилсин;

12. “Ўзбекино” Миллий агентлиги манфаатдор вазирликлар ва идоралар билан биргаликда икки ой муддатда: қонун ҳужжатлариға мазкур қарордан келиб чиқадиган ўзгартириш ва қўшимчалар тўғрисида Вазирлар Маҳкамасига таклифлар киритсин;

ўзлари қабул қилган норматив-ҳуқуқий ҳужжатларини ушбу қарорға мувофиқлаштирсин.

13. Мазкур қарорнинг бажарилишини назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси Бош вазири А.Н.Арипов ва Ўзбекистон Республикаси Президентининг Давлат маслаҳатчиси Х.М.Султонов зиммасига юклансин.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ “МИЛЛИЙ КИНЕМАТОГРАФИЯНИ ЯНАДА РИВОЖЛАНТИРИШ ЧОРА-ТАДБИРЛАРИ ТЎҒРИСИДА”ГИ ҚАРОРИГА ШАРҲ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев яқинда Ўзбекистон ижодкор зиёлилари билан бўлган учрашувда маданият, адабиёт ва санъат соҳасини ривожлантириш борасида давлатимиз томонидан муҳим чора-тадбирлар белгиланаётгани, жумладан, қатор фармон ва қарорлар лойиҳаси тайёрланаётгани ҳақида алоҳида тўхталиб ўтган эди.

Давлатимиз раҳбари томонидан ана шу муҳим ҳужжатлардан биринчиси – “Миллий кинематографияни янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги қарор имзоланди.

Қарорда 2017-2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Ҳаракатлар стратегиясида белгиланган вазифаларга асосланиб,

халқимиз, аввало, ёшлар онгига миллий истиқлол ғояларига садоқат, миллий ва умумбашарий қадриятларга ҳурмат, она Ватанга муҳаббат туйғуларини сингдиришда катта таъсир кучига эга бўлган кино санъатининг ролини ошириш, “Ўзбекино” Миллий агентлигининг фаолиятини такомиллаштириш борасида муҳим вазифалар белгилаб берилган.

Қарорға мувофиқ миллий кинематографияни янада ривожлантириш чора-тадбирлари, “Ўзбекино” Миллий агентлиги марказий аппаратининг тузилмаси, “Қорақалпоққино” агентлиги ҳамда вилоятлар ва Тошкент шаҳар бўлимларининг намунавий тузилмалари, “Республика кинофонди” давлат унитар корхонасининг тузилмаси тасдиқланди.

Шунингдек, “Ўзбекино” Миллий агентлиги қошида Ўзбекистон кино арбоблари ижодий уюшмаси юридик шахс сифатида ташкил этилди ва унинг тузилмаси тасдиқланди.

Қарорда “Ўзбекино” Миллий агентлиги учун миллий кино маҳсулотларини яратиш бўйича йиллик ишлаб чиқариш ҳажмининг прогноз кўрсаткичлари белгилаб берилган бўлиб, унга қўра, Давлат буюртмасига асосан, 2018 йилда – 20 та, 2020 йилдан бошлаб – 30 тадан тўлиқ метражли бадиий фильмлар тайёрланади.

Шу билан бирга, 2018 йилда – 40 қисмдан иборат 20 та, 2019 йилда 50 қисмдан иборат 25 та ва 2020 йилдан бошлаб – 60 қисмдан иборат 30 та ҳужжатли, илмий-оммабоп, ўқув-услубий фильмлар, киносолнома, киножурналлар суратга олиш;

давлт буюртмаси асосида ишлаб чиқарилган фильмларни жаҳон бозорига чиқариш ва фестивалларда намойиш этиш учун чет тилларга субтитрлаштириш ва дубляж қилиш;

миллий кинематографиянинг энг сара асарларини тиклаш, реставрация қилиш ва замонавий форматга ўтказиш.

3. Миллий кинематография санъатини замон талаблари асосида ривожлантириш, ёш кино ижодкорларни қўллаб-қувватлаш мақсадида “Ўзбекино” Миллий агентлиги ҳузурида Миллий кинематографияни ривожлантириш жамғармаси (кейинги ўринларда Жамғарма деб аталади) ташкил этилсин ва унинг маблағларини шакллантиришнинг манбалари этиб куйдагилар белгилансин:

давлт буюртмаси ва Жамғарма маблағлари ҳисобидан ишлаб чиқарилган фильмларнинг кинопрокатидан тушадиган маблағлар;

давлт буюртмаси ва Жамғарма маблағлари ҳисобидан ишлаб чиқарилган фильмларни намойиш этиш мобайнида жойлаштириладиган тижорат эълонларидан тушадиган маблағларнинг 10 (ўн) фоизига тенг миқдордаги мажбурий ажратмалар;

Жамғармининг вақтинча бўш маблағларини қонун ҳужжатлари мувофиқ банк депозитлари шаклида ва бошқа шаклларда жойлаштиришдан тушадиган даромадлар;

“Ўзбекино” Миллий агентлиги томонидан кино ва бошқа маданий-ижтимоий тадбирларни ташкил этиш ҳамда ўтказиш билан боғлиқ бўлган фаолиятдан олиннадиган даромадлар;

юридик ва жисмоний шахсларнинг, шунингдек, халқаро ташкилотларнинг ҳомийлик хайриялари ҳамда қонун ҳужжатларида тақиқланмаган бошқа манбалар.

4. “Ўзбекино” Миллий агентлиги, Ўзбекистон Республикаси Маданият вазирлиги ҳамда Ўзбекистон ёшлар иттифоқининг кинофильмлар намойишини самарали ташкил этиш, аҳоли, айниқса, ёшларга маданий хизмат кўрсатиш учун шароит яратиш мақсадида мамлакатимиздаги мавжуд ёшлар марказлари, маданият ва аҳоли дам олиш марказлари, лицей ва коллежларнинг биноларидан фойдаланган ҳолда, “Ўзбекино” Миллий агентлиги ҳузурида Қорақалпоғистон Республикаси ва вилоятларда таркибда кичик киностудиялари ва замонавий форматдаги кинозаллари бўлган минтақавий маданий-кўнгилочар комплекслар (кейинги ўринларда комплекслар деб аталади) ташкил этиш тўғрисидаги таклифи қабул қилинсин.

5. Ўзбекистон Республикаси Давлат архитектура ва қурилиш қўмитаси ва “Ўзшаҳарсозлик ЛИТИ” давлат унитар корхонаси 2018 йил 1 январьга “Ўзбекино” Миллий агентлигининг техник топшириги ва хорижий мамла-

ножурналлар ишлаб чиқариш белгиланган.

Ёш авлод тарбиясида муҳим ўрин тутадиган мультимедиялик фильмлар 2018 йилда 15 та, 2022 йилдан бошлаб эса 50 тадан ишлаб чиқариш кўзда тутилган.

Қарорға биноан яна бир тузилма – миллий кинематография санъатини замон талаблари асосида ривожлантириш, ёш кино ижодкорларни қўллаб-қувватлаш мақсадида “Ўзбекино” Миллий агентлиги ҳузурида Миллий кинематографияни ривожлантириш жамғармаси ташкил этилмоқда.

Қарорда “Ўзбекино” Миллий агентлиги, Ўзбекистон Республикаси Маданият вазирлиги ҳамда Ўзбекистон ёшлар иттифоқи томонидан билдирилган так-

лифлар асосида кинофильмлар намойишини самарали ташкил этиш, аҳоли, айниқса, ёшларга маданий хизмат кўрсатиш учун шароит яратиш мақсадида мамлакатимиздаги мавжуд ёшлар марказлари, маданият ва аҳоли дам олиш марказлари, лицей ва коллежлар биноларидан фойдаланган ҳолда, “Ўзбекино” Миллий агентлиги ҳузурида Қорақалпоғистон Республикаси ва вилоятларда таркибда кичик киностудиялари ва замонавий форматдаги кинозаллари бўлган минтақавий маданий-кўнгилочар комплекслар бунёд этиш вазифаси белгиланган.

Айни вақтда кинематография соҳасида кадрларни қайта тайёрлаш мақсадида “Ўзбекино” Миллий агентлиги қошида малака ошириш курслари ташкил этилади, атоқли кино ижод-

корлар дарс берадиган “Маҳорат мактаблари” фаолияти йўлга қўйилади.

Мамлакатимиздаги ёш, истеъдодли ва истиқболли кино ижодкорларнинг малакасини ошириш мақсадида уларнинг хориждаги тегишли етакчи таълим муассасаларида мунтазам равишда таҳсил олишлари учун зарур шарт-шароитлар яратиб берилади.

Давлат буюртмаси асосида ишлаб чиқариладиган кинофильмларнинг ғоявий-бадиий савияси, мазмун-моҳияти ҳамда профессионал даражасини ошириш масаласига ҳам қарорда алоҳида эътибор қаратилиб, шу мақсадда кино соҳасининг етук намоёндалари ва тажрибали мутахассислардан иборат Бадиий кенгаш тузилиши белгиланган.

Мен маданият соҳасида қирқ йилдан кўпроқ ишлаб, давлатимиз раҳбарининг ижодкор зиёлилар вакиллари билан учрашувдаги бундай юксак савиядаги мажлисини биринчи бор кўришим. Аввало, биз кекса авлод намоёндаларини ҳам шундай профессионал даражада ташкил этилган мўътабар анжуманида иштирок этишга таклиф қилганлари учун бениҳоя миннатдоримиз. Менинча, бу машварат маданият, адабиёт ва санъат масалаларида кейинги ўттиз йил мобайнида қилинган конкрет ишнинг энг юқори босқичи бўлди.

Президентимиз маърузасини кунт билан эшитдик.

Маърузада кўтарилган барча масалалар ҳозирги кун ва келажагимиз учун ниҳоятда долзарб аҳамиятга эга бўлган масалалардир. Давлатимиз раҳбарининг “Ўзбекистонда адабиёт ва санъат, маданият, оммавий ахборот воситалари, маънавият ва маърифат бизнесга айланмаслиги шарт ва биз бунга ҳеч қачон йўл қўймаймиз”, деб таъкидлагани барча зиёлиларнинг айни кўнглидаги гап бўлди. Агар бизнесга ўтадиган бўлса, бу адабиётнинг ўлгани. Учрашувда миллий адабиёт ва санъат масалаларининг барча жиҳатлари атрофида қамраб олинди. Қалам ҳақи дейсизми, асарларнинг тиражи дейсизми, ижодкорларнинг яшаш шароити ва прописка муаммоси дейсизми, барчаси ҳақида очиқ ва амалий фикр юритилди. Жуда кўплаб долзарб муаммолар ҳал этиб берилди. Демокримани, чинакам бадиий ижод йўлидаги барча тўсиқлар, муаммолар олиб ташланди. Энди яйраб ижод қиладиган давр келди. Миллат маънавиятини юксалтирадиган умрбоқий асарлар яратиш ва халқимизни улардан баҳраманд этадиган қулай шароитга замин ҳозирланди.

Шу ўринда тил учда юрган бир мулоҳазани айтиб ўтмоқчиман. Бир пайтлар биз талаба бўлган вақтимизда давлат имтиҳонига тайёргарлик кўраётиб, Алишер Навоийнинг “Хамса”си бўйича Тўхтасин Жалоловнинг “Хамса” талқини” китобини кўп мутолаа қилганмиз. Унда беш дoston жуда чиройли, оммабоп тилда таҳлил қилиб берилган. Бизга бугун ҳам

мана шундай кичик-кичик, оммабоп ва айни чоғда катта тиражларда чиқадиган китоблар зарур. Бу ёшларимизнинг Навоийни тушуниши, улуг шоиримиз поэтик оламиға кириб бo-

ришини оsonлаштиради. Ёки, айтайлик, улуг шоиримизнинг илмий меросини ўрганиш масаласини тилға олиб ўтди. Шу ўринда ҳурматли Шароф Рашидовнинг Абу Райҳон Беруний номидаги Шарқшунослик институтида сақланаётган ноёб кўлғезмалар ҳақида гапириб, “Бу – очилмаган сандиқ” деган гаплари эсимға ту-

га муайян топириқлар берганини эшитиб, бир воқеа эсимға тушди. Бир пайтлар раҳматли Шароф Рашидов ҳам ижодкорларнинг муаммолари, сихат-саломатликларидан хабардор бўлишға, ғамхўрлик кўрсатишға ҳаракат қиларди. Атоқли шоиримиз Абдулла Ориповнинг соғлигини тиклаши учун Карлови Варига бориб довланиши, Ибн Сино ҳақида асар яратиши учун шароит яратиб берилгани кечагидек кўз ўнгимда турибди. Шоирнинг “Ҳақим ва ажал” достонининг машинкада кўчирилган нусхасини Шароф акаға киритиб берганмиз. У киши ўқиб чиқиб, “Абдуллага айтинглар, Пушкин поэмалари даражасида ёзибди. Ота-сизга раҳмат”, дегандилар. Ўзувчиларнинг янги китобларига биз орқали муносабат билдирилди, айримларини ҳузуриға таклиф қилиб суҳбатлашарди ҳам...

Давлатимиз раҳбари мустақиллик давридаги янги шароитда, бутунлай янгича мазмун ва моҳият билан ижодкорларға ўз истеъдодини тўқис намоён эта олиши учун кўрсатаётган раҳнамолик, шубҳасиз, яхши самаралар беришиға

ғизда ўтирган одамнинг гапини ҳам эшитмай-сиз. Ҳамма худди жазаваға тушгандай. Тўйдан чиққандан кейин бошингиз гангиб, қаерға келганингизни билмай-сиз: “бу тўйхонами ё жин-нихона”, деб ўйлай-сиз. Ҳолбуки, бу ҳақда, тўйларни тартибли қилиб ўтказиш борасида шаҳар ҳокимининг қарори чиққан, матбуот саҳифаларида ҳам ёзилган. Уларнинг ҳаммаси қоғозда қолиб кетди. Яна эски тос, эски ҳаммом. Тўйнинг бўлгани яхши, тўйдан улуг нараса йўқ, Лекин бунақа тўйларға зиёли одамнинг боргиси келмайди. Нимаға борасиз? Қийналгани борасизми? Тўйлардаги исрофгарчиликлар, меъёрдан ошишлар, турли янги бидъатларнинг ўйлаб топилишини қачон тўхтата-сизми? Илгари ақиқа тўйи, бешик тўйи оила даврасида ўтказиларди: қариндош-уруғ, танишбилиш ва маҳалладан беш-олти қўни-қўшин айтиларди. Ҳозир эса, айримлар бойлигини кўз-кўз этиш учун нималар қилмаяпти. Ахир, тўй – шахсий иш эмас, одамлар ибрат оладиган тадбир. Ибрат олинадиган тадбирда меъёрдан чиқишға ҳеч кимнинг ҳаққи йўқ. Бу ҳам

тарбия. Тарбиянинг энг муҳим жиҳати. Ёшлар бунни жуда яхши қабул қиладди.

Оммавий маданият масаласида ҳам жуда адолатли гаплар ўртаға ташланди. Оммавий маданиятнинг уриб боришиға чек қўйилмас, маънавиятимизға, урф-одатимизға доғ туширади. Афсуски, ҳали-ҳануз ғарбча никоҳ маросимлариға, беҳаё кийим кийиб суратға, киноға тушиш каби янгича бидъатларға ружу қўяётган ёшларимиз оз эмас. Улар маънавияти саёзлигидан шундай қилишади... Ойнаи жаҳонда уруш кинолари, қон тўкиш, ўлдириш – бизға шу керакми? Бу борада, давлатимиз раҳбари таъкидлаганидек, Бадиий кенгашлар ишини ри-соладагидек йўлға қўймоғимиз зарур. Улар талабни қучайтириб, саёз маҳсулотларнинг халққа тақдим этилишиға йўл қўймаслиги керак. Юртбошимиз жуда чиройли қилиб, “амал ишлаш учун берилади”, деб таъкидлади. Ҳа, ишлаш, ишлаганда ҳам жон куйдириб, виждонан, ҳалол ишлашнинг вақти келди. Бу ижодий ташкилотлар, театрлар, уюшмаларнинг раҳбарларига ҳам тегишли гап. Давлат раҳбари умумий топириқларни бериши мумкин. Лекин уни ким бажарарди? Қаранг, молиявий масалалар ҳал этилаётган бўлса, яшаш шароити яхшиланаётган, қалам ҳақи оширилаётган ва солиқдан имтиёз берилаётган, ижодкорлар пенсиясини ҳам тўлиқ оладиган бўлса, яна нимани қилиб бериш керак?! Агар қўйи бўғиндаги раҳбарлар сусткашлик қиладиган бўлса, кўп яхши ташаббуслар қоғозда қолиб кетмайдими? Уларнинг энди жон куйдириб ишлайдиган вақти келди ва биз Президентимизнинг эътибори ва ишончига муносиб бўлишимиз керак.

Азиз ТўРАЕВ,
Ўзбекистон Республикасида
хизмат кўрсатган ёшлар мураббийси,
профессор

КЎНГИЛЛАРДА ИЖОДИЙ ШАВҚ ВА ЖЎШҚИНЛИК

Бошланиши биринчи саҳифада.

Учрашувдан аввал узоқ вақтлардан бери ижодкорларни қийнаётган, ўзим ҳам ўйлаб юрган муаммоларни қозғога тушириб, Юртбошимизга мурожаат қилишни мўлжаллаб тургандим. Қарангки, бунга ҳоҳат ҳам бўлмади. Президентимиз мулоқот давомида ўша муаммоларни ҳам тилга олиб, уларнинг ечими ҳақида аниқ фикрларини билдирдилар.

Масалан, ижодкор учун “таътил” ёки “нафақа” деган тушунчалар жуда нисбий саналади. Чунки уларнинг “дам олиш куни” ёки нафақа даврида ижодни тўхтатишни тасаввур ҳам қилиб бўлмайди. Асл ижодкорнинг қалами, кечаю кундуз ёки йил фаслларидан қатъий назар, ёзишдан тўхтамайди. Адибларимиз айна донишмандлик ва ижодий балоғат палласи бўлмиш нафақа даврида асар ёзса, ё гонорардан ёки пенсиядан воз кечишга мажбур эдилар. Бугунги бозор иқтисоди шароитида ана шундай фидокорлик ва шижоат билан ижод қилаётган қаламкашларнинг қувончини ҳис этиш қийин эмас.

Шўқри, юртимизда ижодкорлар жуда кўп. Вилоятларда ўзига хос ижодий мактаб яратган адибларимиз бисёр. Аммо пойтахт ижодий муҳитидан баҳраманд бўлишни ким истамайди дейсиз? Мухтарам Юртбошимиз, улар учун пойтахтда рўйхатдан ўтиш масаласи ҳал этилишини айтганларида, ўрнимдан қандай туриб, қарсақ чалиб юборганимни билмай қолибман...

Замонамиз қаҳрамони ким? Биз ижодкорлар уни қандай қиёфада кўряпмиз? Бу тасаввурларни қандай ёритмоқ керак? Аслини айтганда, улар ёнимизда юрибди, биз ён-атрофимизга теранроқ назар ташлашимиз лозим. Илгари “ижтимоий бюуртма” деган гап бор эди. Аслида юраги қайнаб, жўшиб турган ижодкор бюуртмага ҳам қараб турмайди.

Мухтарам Президентимиз билан учрашувдан кейинги таассуротлар қандай? Кўнгиллар қароғон, ижодий жўшқинлик. Ҳар бир қаламкаш билан гап-лашсангиз, янги-янги ижодий режалардан гап очади.

Қуни кеча уюшмада ўтказган йиғилишимизда уюшма аъзолари бу каби гапларини айтиб, тугатишининг имкони бўлмайди. Шу боисдан, барчалари ўз режаларини ёзма равишда уюшмага келтириб берадиган бўлишди. Мана шунинг ўзиёқ қанчалик қувонарли ҳол! Чунки ижод аҳли учун энг асосийси — дилдаги ижодий шавқ, гоё ва режаларнинг қўлиғи!

Ҳа, қалам аҳлининг жўшиб-жўшиб, тўлиб-толиб ижод қиладиган вақтлари келди. Энди қаттиқ ишлашимиз керак, азизлар!

Мухаммад АЛИ,
Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси раиси, Халқ ёзувчиси

ДИЛАРГА НАҚШ БЎЛГАН УЧРАШУВ

Очиги, биз бу учрашувни кўпдан буён кутаётган эдик. Президент ҳар гал бирор соҳа вакиллари билан кўришиб мулоқот қилган чоғида, “Ёзувчи-шоирлар, ижодкорлар билан қачон учрашаркан?” деб сўрадик бир-биримиздан. Чунки мамлакатимиз раҳбарининг адабиётга, ижод аҳлига катта эътибор, ихлос билан қарашини яхши билардик.

Нихоят, 2017 йилнинг 3-август куни биз интиқ кутган учрашув бўлиб ўтди. Кутганимизча бор экан! Одатда, мажлису йиғилишга унчалик ҳуши бўлмай-диган, мабодо бирор расмий тадбирда қатнашса ҳам бироз сиқилиб қоладиган ижодкорлар беш ярим соатдан кўпроқ давом этган мулоқотда вақт ҳиссини унутиб, сеҳрлангандай ўтирдилар. Сабаби Президент томонидан айтилган ҳар бир сўз, фикр уларнинг юрагида акс-садо бериб, онгу руҳиятида уйғониш, ижодий рағбатни кўзгади.

Маъруза давомида, ҳатто маданий-ижодий соҳаларга доир камчиликлар тилга олинган ўринларда ҳам, Президентимизнинг ижод аҳлига нисбатан меҳри, ҳурмати яққол сезилиб турди. Хусусан, мамлакатимизда олиб борилаётган бугунги кенг қўламли илпоқотлар, янгилашш ва ўзгаришлар жараёнида ижодкор заиблиларимизнинг ўрни ва ҳиссаси ҳақида гап кетаркан, давлатимиз раҳбари ўз талабу эътирозини ниҳоятда чиройли, зарофат билан ўртага қўйди: **“Қўлимизни кўксимизга қўйиб холисона айтилайлик: ижодкор заиблиларимизнинг бугунги фаолияти жамиятимизни, энг аввало, эл-юрт тақдирини учун доимо қуниб, ёниб яшайдиган, бедор қалб эгалари бўлган сизларнинг ўзингизни қониқтирадими? Адабиёт ва санъатнинг нақадар қудратли кучга эга экани ҳақида сиздек эзукко инсонлар ҳузуринда сўз юритишга, очигини айтсам, мен бироз тортинаман. Лекин мана шундай буюқ, илоҳий кучдан биз мамлакатимиз, эл-юртимиз равнақи йўлида оқилна ва самарали фойдаланяпмизми?”**

Бу саволларга жавобимиз аниқ: йўқ. Нега? Сабабу илдишлари қаерда? Уларни топиш ва бартараф этиш учун нималар қилмоғимиз керак? Тўғри, бу ҳақда ҳар кимнинг ўз жавоби, мушоҳадаси бор. Лекин уларнинг қўли охиригача ўйланмагани, амалиёт билан муқояса қилинмагани ҳам бор гап. Президентимиз аниқ факт ва мисоллар келтириб, бизни бу борада қуқурроқ ўйлашга, фикрлашга, тақлиф беришга ундади. Энг муҳими, муаммоларни очик-ойдин айтишдан мурод кимнидир ёмонотлиқ қилиш ёки жазолаш эмас, балки ишимизга тўғанок бўлаётган камчиликларни ўз вақтида аниқлаб олиб, тўзатиш эканини ҳис қилдик. “Бугун биз “ижодкорларимиз ишламаяпти”, деб сизлардан, сизлар эса “давлат ёрдам бермаяпти”, деб бизлардан гина қилиб ўтиришимизнинг мавриди эмас. Келинлар, бугун ўз олдимиз-

га “Ким айбдор?” деб эмас, “Ким нима қилиши керак?” деган савол қўйайлик” деган қақриқ ҳам улғувор мақсаднинг нақадар самимий эканига далил бўлди.

Адабий истилоҳлар билан айтидиган бўлсак, маърузанинг кириш ва асосий қисми кўпроқ тафаккуримизга йўналиб, фикримизни кўзгаган бўлса, хулоса қисми юрагимизга йўл очиб, ҳис-туйғуларимизга қанот бағишлади. Сабаби, Президент йиллар мобайнида ижодкорларни ўйлантириб келаётган жуда кўп масалаларни тилга олиб, уларга ҳуқуқий ва молиявий жиҳатдан ечим топиб берди. Шу боис бу ҳаётбахш тақлифларни ижодкорлар катта қувонч билан, ҳатто ўринларидан туриб олқийшлаган ҳолда қутиб олдилар. Бу ташаббус ечимлар шунчалик кенг қамровли ва пухта ўйланганки, бу учрашувни фақат биз эмас, давлатимиз раҳбари ҳам узоқ тўғйбарглик кўриб, интиқлик билан қутгани аён бўлди.

Учрашув мобайнида маълум қилинган, ижодкорларни бирдай севинтирган янгиликларнинг ҳар бири ҳақида алоҳида таҳлилий мақола ёзиш керак — уларни кичик муносабатда қамраб, умумлаштириб, баҳо бериш имконсиз. Фақат, шу ўринда улардан айримлари ҳақида тўхталмасам бўлмайди, деб ўйлайман. Шулардан бири — бошқа ҳудудлардан пойтахтга келган истеъдодли ижодкорларни яшаш учун доимий рўйхатга қўйиш масаласи. Сир эмас, бу кўпдан буён биз ёш ижодкорларни қийнаб келаётган, аммо ечим топишга ҳеч ким ишонмаётган масала эди. Ёки энг кам иш ҳақининг 2 баробаридан кўп миқдорда қалам ҳақи олган ижодкорларнинг пенсиясидан 50 фоиз маблагни ушлаб қолиш тартиби баъзи мансабдорлар томонидан жорий этилган қалтабин тажриба деб баҳолангани ва бу ҳолатни қайта кўриш чиқиш лозимлиги ҳақидаги хулоса ҳам ижодкорларни, айниқса, устозларимизни ниҳоятда тўққинлантириб юборди.

Президент билан мулоқотдан руҳланиб, кўкча учғудай шаҳд билан чиқдик. Ҳамма бир-бирини табриклаган, қўтлаган... Бундай қўтловлар ҳали-ҳануз давом этапти. Ростки, бу қун ҳар бир ижодкор кўнглига нақш бўлган, тақвимда алоҳида белгилаб қўйишга аргизулик, эътиборли сана бўлиб қолди.

Бугун ёш ижодкорлар ҳам, устозлар ҳам фақат битта фикрда: энди шундай юксак эътиборга муносиб равишда ишлашимиз, ижод қилишимиз шарт! Ҳаммаимиз бирлашиб, ижодий қувватимизни, салоҳиятимизни юртдошларимиз маънавиятини бойитишга, Ватанимиз тараққиётига сарф қилмоғимиз керак. Замон суръати, давр шиддатини ҳис қилган ҳолда, жамиятнинг энг олдинги сафида бўлишимиз зарур. Зеро, ижод аҳлининг бош маслағи — ёниқ юраги билан олдинга чиқиб, бошқаларга нур, зиё улашишдир.

Нодир ЖОНУЗОҚ,
“Ёшлик” журнали бош муҳаррири

Адаб ва маърифат манбаи бўлмиш адабиёт инсоният учун, жами миллату элатлар учун яшаш моҳиятини белгилаб берадиган хилқатдир. Адабиёт миллатнинг руҳи, жону жаҳонидир! Халқнинг маънавият даражаси унинг адабиёти, ижодкорларининг салоҳияти билан белгиланади. Дунё заволга кетаётган бўлса, уни камолга буриб юборадиган куч ҳам адабиёт! Инсоният маънавияти инқирозга юз бураётган бўлса, уни қутқарувчи куч ҳам адабиёт.

Халқимиз неча асрларки урушу қатагонларда ҳам ўз жонини эмас, китобни асраб қолган халқ, Аждодларимизнинг олтин утиллорларни эмас, китобни асраб яширгани учун қатагонга учраганини ҳам қузатганимиз. Китоб, адабиёт шу қадар илоҳий неъматки халқимиз бу хилқатни жон бериб ҳимоя этган, асраган. Шу маънода ҳам адабиётимиз ва адабий жамоатчилигимизга кўрсатилаётган бугунги ғам-хўрликларга, қўйилаётган вазифаларга биз лаббай деб жавоб беришимиз шарт!

Қисқа муддат ичида адабий ҳаётимизда шу қадар кўп янгилашш ва воқеалар юз бердики, уларни қузатиб ўзининг кундан-кун янаям баянд учаетган қушдек ҳис қилсан одам. Миллий боғимизда Адиблар хиббонининг ташкил этилиши, Ўзбекининг икки улғу шоири Эркин Воҳидов ва Абдулла Орипов номларининг абадийлаштирилиши, бир қатор истеъдодларни кашф этган ёш ижодкорларнинг Зомин семинарининг тикланиши, ҳар бир тараққиёт жараёнида, албатта, адабиётчилик манфаатлари илгари сурила-

ётгани бизни ғоятда қувонтирмоқда.

Президентимиз маърузасида адабиётга кўрсатилаётган ҳоимийликларни кўриб биз ижодкорлар қачон бу қадар эҳтиром кўргандик, қачон бу қадар эъзозлангандик, деб ўйлаб қолдим. Тарих гувоҳлик берадики, халқ ҳеч қачон ўз шоирига, ўз ижодкорига берилган озорни ҳам, кўрсатилган эҳтиромни ҳам унутмайди! Бугун замондош ижодкорларимизнинг руҳи баланд. Улар ҳар куни телеэкранларимизда бўлбугўёдек шеър ўқиб, халқимизга маърифат ва зиё тарқатиб ҳар лаҳзаси байрам бўлган қунларни нишон-

БАЙРОҚДЕК ҲИЛПИРАР ВАҚТ...

лашмоқда. Телеэкранларимизда барча соҳаларнинг муаммолари очик айтилмоқда. Ҳоқимият вакиллари оддий халққа яқинлаштирилди, юртдошларимиз билан ҳоқимликлар ўртасида аллақачонлар узоқлашиб кетган масофалар қисқартирилиб, Чўлпон ҳазратлари айтгандек, лавозим эгалари халқ ичига бормоқда.

Давлатимиз раҳбарининг барча соҳалардаги ташаббусларини қузатиб бир улғу инсоннинг фикрларини эслаяман. Файласуф Демокрит: “Давлатни бошқариш санъати — санъатларнинг энг улғуғидир.” дейди. Президентимиз бу санъатни юксак даражада олиб бормоқда ва улар “...Ким қайси лавозимда бўлмасин халқнинг хизматини қилиши керак” дейдилар.

Демокчи бўлганим биз қадрли Пре-

зидентимиздан кўп нарсани, айниқса, фидойиликни, эли учун ёниб ишлаш, халқ манфаати учун бирлашимиз, халққа хизмат қилишни ўрганишимиз керак!

Адабий ҳаётимизда узоқ вақт давом этган тарқоклик, асл истеъдод эгаларининг ўз ҳолига ташлаб қўйилиши ташвишли ҳол эди: “Ҳақиқий истеъдодлар ўзи йўл топиб кетаверадилар”, деган тушунча ҳар доим ҳам ўзини оқлайвермайди. Ҳар бир инсон, айниқса, ижодкор ўз тақдири йўлидан борар экан, албатта, унга хайрихоҳ инсонлар керак бўлади, ҳеч ким ўзича

Президент ташаббуси билан 20 йил олдин ташкил этилган Зомин семинарининг аҳамияти юқорилигини кўряпман. Мана шу семинарда ярқ этиб кўзга ташланган йиғитларимиздан Нодир Жонузоқ, Мухиддин Абдуссамат, тийран истеъдод соҳибаси бўлган шоира қизларимиз Гулжамол Асқарова, Гулноз Мўминова каби ёш шоирларимиз унлаб китобларини нашр эттириб, шеърлари халқимиз юрагига кириб борганидан, муҳими, ижодий тартиб-интизомга риоя этиб, мунтазам ёзиб келаётганидан қувонаман. Бу ёшларга хайрихоҳлик билдирилганди ва

улар бугун ўз махсулини бермоқда.

Биз ижодкорларнинг жипслашиб, бирлашиб улғу ишларни амалга оширадиган вақтимиз келди. Бунинг учун бизга барча шароит яратиб берилапти. Энди тарқокликни енгмоғимиз, бирлашмоғимиз, даҳо халқимизнинг жаҳоирлари бўлган ёш ижодкорларимизни “катта адабиётга қўйган қадамлари қўтлуг келишини” таъминламоғимиз зарур.

Ҳозирлан, бир шидлат,
шаҳд келаётир,

Йўлда сенмас,
қўқ дарахт келаётир.

Ватан деб аталган қадрғоҳларда,
Байроқдек ҳилпираар вақт келаётир!

Ҳалима ХУДОЙБЕРДИЕВА,
Ўзбекистон халқ шоири

ХАЛҚҚА ХИЗМАТ ҚИЛИШ ИМКОНИ

Ижодкорларнинг юрағидаги, хаёлидаги ана шундай ташвишларни англаган Президентимизнинг бу каби муаммоларни бартараф этиш, ижод аҳлини қўллаб-қувватлашга астойдил бел боғлагани ҳақиқий маънавий жасорат намунасиридир.

Китобхон қалбини алангалиштиш учун ижодкорнинг қаламидан ўт сачраб туриши керак. Унинг ўзи тушқун ва умидсиз аҳволда бўлса, қандай қилиб илинж билан қўлига қотиб олган ўқувчи қўнглини кўтарадиган, қалбида умид чироғини ёқадиган сўзни айта олади? Ёки яшашга, курашишга, мақсад томон интилишга илҳомлантира олади?

ЖАҲОЛАТГА ҚАРШИ МАЪРИФАТ

Президентимизнинг ижодкор заиблилар вакиллари билан ўтказган учрашувни барча ижодкорларда катта таассурот қолдирди. Давлатимиз раҳбари учрашувни Ўзбекистонда Ислон маданияти марказини ташкил этиш бўйича катта ишлар бошлаб юборилгани, Самарқандда Имом Бухорий номидаги халқроқ илмий-тадқиқот маркази барпо этилаётгани ва бундан қўзланган асосий мақсад моҳиятига эътибор қаратишдан бошладилар. Дарҳақиқат, дин илдиш бўлса, адабиёт, санъат ундан қувват олиб турадиган улкан дарахтдир. Назаримда адабиёт ва санъатнинг мангулиқа даҳлдорлик жиҳати ҳам шунда. Бугун қўлига қалам олиб ўзини адабиётга алоқадор деб ҳисобловчи ижодкор улғу бобокалонларимиз — Бухорийлар, Насафийлар, Самарқандийлар, Хоразмийлар, Фарғонийларни библиши керак. Бугун дунёнинг қайсидир мамлакатларида муқаддас динимизни қурол ва ниқоб қилиб, турли хунрезликлар, шафқатсизликлар қилинаётгани ҳеч кимга сир эмас. Бундан ташқари, нопоқ кимсалар интернет имкониятларидан фойдаланиб, турли сайтлар, ижтимоий тармоқлар орқали ёшлар онгу шуурини ёт гоғлар билан қалитишга ва шу

орқали ғаразли мақсадларига етишга уринмоқдалар. Ҳўш, ёшларнинг энди шаклланаётган маънавий оламини бу каби офатлардан қандай асраш мумкин? Шу маънода адабиёт энг таъсирчан санъат эканлигини ҳисобга олиб, қалам аҳли муборак зотлар ижоди, ҳаёт йўли ҳақида асарлар яратиши ҳам мақсадга мувофиқ.

Бинобарин, бугунги ижодкорлар улғу сўз салафларининг асарларини тарғиб этиш, шу орқали оддий китобхонни ҳам мумтоз меросимизга нисбатан меҳрини оширишга бош-қош бўлишлари зарур. Шу маънода Президентимизнинг: “Юртимиздаги бугунги ижодий муҳитни қузатсак, у қандайдир турғунликка тушиб, бир жойда депсиниб тургандай, қўпчилик ижодкорларимиз ўз ташвиш ва муаммолари билан ўралашиб қолгандай таассурот қолдиради. Қолбуки, маданият ва санъат арбоблари ҳамиша жамиятнинг энг олдинги сафларида бўлиши, ўз асарлари, фаол гражданлик позицияси билан одамларни эзгу мақсад ва марралар сари бошлаши, илҳомлантириши керак эмасми?” деган сўзлари ҳар бир ижодкорни сергаклантириши керак, деб ўйлайман.

Истиқлолнинг дастлабки йиллари-

дан ижодкорларга, айниқса, ёш истеъдодларга ҳар жиҳатдан эътибор қаратиб келинмоқда. “Ижод” фондининг ташкил этилиши ҳамда ёш ижодкорларнинг илк китоблари кўп минг нусхаларда чоп этилиши, уларни бепул тарқатиш тизими йўлга қўйилгани фикримиз далилидир. Президентимиз учрашувда барча ижодкорларни қувонтирадиган тақлифни илгари сурди: адабиёт, театр ва кино, музика ва тасвирий санъат, журналистика соҳаларига кириб келаётган ёш истеъдод эгалари учун Ўзбекистон ёш ижодкорларининг семинари ташкил этилиши кўплаб истеъдодларнинг бўй кўрсатиши йўлида муҳим омил бўлиши шубҳасиз. Ёзувчилар уюшмаси аъзолари учун имтиёзли ипотека кредити асосида уй-жой биноларини барпо этиш кўзда тутилаётгани, келгусида Зомин ва Паркент туманларининг сўлими ва ҳушманзара ҳудудларида ижодкор заиблилар учун замонавий ижод уйлари қурилиши режалаштириб юборди.

Биз гўзал урф-одатлар, аънава ва қадриятларга бой халқимиз. Тўй ана шундай урф-одатларнинг энг қадимийси, десак муболага бўлмайди. Аммо

тўйлардаги ўзини ва бойлигини кўз-кўз этиш учун ўйлаб топилаётган турфа янгича бидъатлар таъбини хира қиладилар. Бундай ҳолатлар тўйларда турли ёт аънава ва одатларнинг уриб кетишига, пировардида тўй сарф-харажатлари кескин ошишига сабаб бўлаётир. Бир вақтлар жадид боболаримиз тўйлардаги ортика сарф-харажатлар миллатнинг оёғига тушовлиги ҳақида бонг уришган. Бугун ҳам тўйлардаги исрофгарчилик, дабдабаозлик иллатлари ҳеч кимга наф келтирмаслигини ёшларга тушунтиришимиз зарур. Бунинг учун матбуотдаги публицистик чиқишлардан ташқари, шеърини, нарсини шунингдек, саҳна ва кино асарлари ҳам ниҳоятда зарурдир. Негаки, уларнинг таъсир кучи катта.

Юртимиз шаҳар ва қишлоқлари тобора замонавий қиёфа касб этаётир. Бири биридан чиройли уйлар, турли нишоотлар қад ростламоқда, кўприклар қурилмоқда, йўлларимиз, қўчаларимиз обод бўлиб бормоқда. Ана шу ободликни, албатта, бизнинг бунёдкор халқимиз, замондошларимиз яратмоқда. Ана шу замонамиз қаҳрамонлари ҳақида бадий савияси юксак асарлар яратилишимиз бурчимиз эканини эсдан чиқармайлик.

Ҳайрат МАЖИД,
шоир

дим, кейин мазкур газетанинг вилот муҳбири сифатида Жиззахга қайтиб келдим.

Вилотда яшаб ҳам устозлар қўмағи, эътибори билан бир қанча ютуқларга эришдим. 2014 йили “Ижод” жамоат фонди ҳоимийлигида “Соғина ранглар” китобини йиғирма минг нусхада чоп этилди. Ўтган йили Ёзувчилар уюшмасига аъзо бўлдим. Бу йил болаларга аталган “Мулоим мушук” номли китобим ўн минг нусхада босилди.

Ҳа, адабиёт замони келди, одамлар ана китобга қайтмоқда. Президентимиз билан бўлган учрашув юрак-юрақдан кутганимиз — янги адабиёт ва маънавият даврини бошлаб берганини ҳаммамиз чин дилдан ҳис этдик.

Шоди ОТАМУРОД,
Ёзувчилар уюшмаси аъзоси

СЕВИНЧ ИЛА ҚУЧОҚ ОЧДИМ

Бошланиши биринчи саҳифада.

Бастакорлар, рассомлар, театр ар-боблари, санъаткорлар, артистлар, ёзувчилар ва журналистлар, матбуот ва маданиятга дахлдор бошқа соҳа вакиллари учун энг қулай шарт-шароитлар. Дам олиш ва ижод масканлари. Имтиёзли турар жойлар. Маърифатпарвар ҳомийлар анъанасидан келиб чиқиб, йирик ташкилотлар ҳамкорлигида ижодий уюшмаларнинг “Дўстлар клублари”ни ташкил этиш.

Шунингдек, барча ижодкорларнинг қалам ҳақи оширилади. Қалам ҳақи микдоридан қатъи назар, пенсиялар тўлиқ тўланади...

Булар ҳали ҳаммаси эмас. Президенти Шавкат Мирзиёевнинг 2017 йил 3 август куни мамлакатимиз ижодкор зиёлилари вакиллари билан учрашувда билдирилган фикр ва ғоялар, амалий тақлифлар, бу борада бир қанча қарорлар қабул қилиниши тараққиётимизнинг янги босқичида маънавиятга эътибор ҳар қачонгидан-да муҳим аҳамиятга эга бўлиб бораётганидан далолатдир.

Кези келганда айтиш жоизки, бугунги юксак технологиялар замонида адабиёт ва санъат, маданиятни анъанавий тарзда сақлаб қолишнинг ўзи бутун дунёда мураккаб муаммога айланиб бормоқда. Шундай бир шароитда уларни янада қатъият билан ривожлантириш халқимиз маънавий оламини юксалтиришнинг чин маънодаги мустаҳкам пойдеворидир.

Бундай эътибор ва ғамхўрлик замирида теран ҳаётий фалсафа мўжса-сам: ҳар қандай инсон, айниқса, истеъдод соҳиби, биринчи галда, ҳаётлик чоғида қадр топиши, ижодий имкониятларини тўлиқ рўёбга чиқариши учун шарт-шароитлар яратилиши лозим.

Бугунги кун одамиани бошқа ҳеч қим шу кун одамиининг ўзичалик яхши билмайди. Бугуннинг ҳолис ва рост сўзи бугун айтилиши зарур. Давримизнинг ҳаққоний соғломасини бугунги кун ижодкори яратишда ҳикмат кўп.

Тоза тупроққа тушган уруғ деҳқончиликда бир мавсум, бир йилда ҳосилга қиради. Маънавиятнинг муқаддас замини — инсон кўнглига тушган имон-эътиқод, эъзулик ва тафаккур уруғи эса бир авлод, икки авлоддан сўнг, балки ундан ҳам кўпроқ вақт ўтиб тоза ҳосил беради. Бунга эса фақат китоб изидан, бой-маънавий ме-ро-симиз изидан борсақкина муваффақ бўламиз.

Фақат ижод ахлигина сўзда, тас-вирда, рангда, оҳангда инсон қалби-нинг нозик кечинмалари, тафаккури-нинг олмос қирралари, ҳаёлотининг

бепоён манзаралари ва яратувчилик қудратининг мўъжизаларини бадийи, публицистик, кино, рангтасвир асар-ларида, қуй ва қўшиқ санъатидеда муҳ-лаб, эл маънавиятини юксалтиради, авлоддан-авлодга мерос қолдиради.

Мен бу ўринда ўзим бевосита ман-суб бўлган соҳа — журналистикага, оммавий ахборот воситаларига, об-разли айтганда, сўзининг ижтимоий аҳамиятига бўлган эътибор, ғамхўр-лик ҳусусида ҳам фикр билдирмоқчи-ман.

Мамлакатимизда матбуот ва омма-вий ахборот воситаларини демократ-лаштириш йилдан-йилга кучайиб бормоқда. Бу жараён улар таркиби-да, жумладан, нодавлат ахборот тар-моқлари қўлайиб бораётганида намо-ён бўлмоқда. Бошқаларини айтмаган-да ҳам, биргина газета ва журналлар-нинг 60 фоизидан зиёди нодавлат оммавий ахборот воситалари. Энг тезкор ахборот воситаси — Интернет ҳаётимизга тобора чуқур кириб бора-ётир.

Бутун бутун дунё тен олган оддий бир ҳақиқат мавжуд: журналистнинг юракдан айтилган холис, самимий ва беғараз сўзи дунёни бираштиришга қодир. Журналистлар қалами бирлаш-са, тинчлик барқарор бўлади. Бутун дунёда шундай. Аллоҳида мамлакат-лар доирасида ҳам.

Бугунги куннинг пешқадам одами — бу хабардор одам. Гофил қимса дала бошига боргунича хабардор одам бугдойини ўриб, сомонини та-шиб кетишга ҳам улгураяпти. Бугун ахборот одам боласи учун минса — улов, юрса — йўл, учса — самолёт, сузса — кема.

Журналист қалами эндиликда фа-қат хабар етказиш билан чекланаёт-гани йўқ, у онгни тозартираяпти, та-факкурни ўзгартираяпти. Модомики, журналистлар давлат ва халқ ўртаси-да воситачи экан, уларнинг халқ ҳаётига ақинлиги, жамиятда рўй бе-раётган воқеаларга ҳолис ва ҳаққоний муносабати, рост ва самимий сўзи, ва ниҳоят, фуқаро сифатида ватанпар-варлик ва фидойилик фазилати, ҳеч шубҳасиз, мамлакат тараққиётида ҳал қилувчи аҳамият касб этади.

Тинчлик, тараққиёт ва фаровонлик-нинг энг мустаҳкам таянчи — бу, энг аввало, одамлар ўртасидаги меҳр-оқибат. Инсоний муносабатлардаги самимият. Бугун жамиятга самимият қайтаётир. Жамиятга самимиятнинг қайтиши — бу ўзи маънавий ютук. Мени, ҳаммасидан ҳам, учрашувдаги ана шу самимий рух ром этди. Тан-қид ҳам, эътибор ҳам, тақлиф ҳам, та-лаб ҳам самимий эди. “...қўлимиз-ни кўксимизга қўйиб холисона

айтайлик: ижодкор зиёлиларимиз-нинг бугунги фаолияти жамияти-мизни, энг аввало, эл-юрт тақди-ри учун доимо куюниб, ёниб яшай-диган, бедор қалб эгалари бўлган сизларнинг ўзингизни кониктира-димми?”

Бу савол биз журналистларни, ай-ниқса, жиддий ўйлантираётгани рост. Тадбирбозлик, расмиятчилик, суст-кашлик, фикрсизлик, баландпарвоз-лик, ҳашамдорлик, бирёқламалик, ички хавотир — мана нималар мил-лий журналистикамиз тараққиётига ғов бўлаётир. Шунингдек, ташаббус ва ташкилотчилик етишмаётгани ҳам аён гап. Бу камчиликларни ўзимиз яхши биламиз. Ўзимизга ҳам ёқмайди. Ёқмаслигини эса ҳамишам тан олги-миз келмайди. Муаммо шунда.

Шу маънода, олдимизда бир дунё иш турибди. Эътиборга яраша масъ-улият ҳам бўлиши керак-ку. Қайта-қайта таъкидланаётганидек, энди реал ҳаётни бўяб-бежаб кўрсатиш замони ўтди. Қошига ўсма, кўзига сур-ма, улама киприк, деганларидай. Бу-гун борини ёзиш, ростини ёзиш, би-либ ёзиш, билим билан ёзиш, Ватан ва халқ тақдирига дахлдорлик туйғу-си билан ёзиш замони. Президенти-миз таъкидлаганидек, **“Эл дардини ёзмаган қалам қалам эмас!”**.

Учрашувда олдимизда турган бар-ча вазифалар ўртага ташланди. Зарур шарт-шароитлар, имкониятлар яратиб берилди. Бизга энди зиммамиздаги вазифаларни ҳалол ва сидқидилдан адо этиш қолди. Илҳом ва маҳорат билан ёзиш, ижод қилиш қолди. Қўли-миздан келадиган иш. Ҳаммаси ўзи-мизга боғлиқ. Бир сўз билан айтган-да, “ўзгаришимиз керак”.

Одамлар орасида илгаридан айтиб юриладиган бир гап бор. Мазкур ма-қолани яқунлаш арафасида ўша фикр хотирамга келди: эл ичига ҳеч қим журналистчалик қучоқ очиб кириб бора олмайди. Одамлар ҳам бошқа ҳеч қимга кўнглини журналистга оч-ганчалик очмайди.

Эслашга эсладим, юрагим орзи-қиб кетди. Кўз ўнгимда бироз араз, бироз хайрихоҳлик билан назар солиб турган зиёли инсон қиёфаса намоён бўлди. Мен уни танидим. Сиз ҳам уни яхши биласиз. У гўё: “Мана, қайтиб келдим, кутганмидир?” дегандай мардона тикилиб турарди.

Уни чиндан кутган эдик. Уни бизга Улуғ учрашув қайтарди.

Мен ўринимдан туриб, севинч ила унга қучоқ очдим...

Саъдулла ҲАКИМ,
Ўзбекистон Журналистлари
ижодий уюшмаси раиси

этса, у келгуси йилдаги фаолият учун муайян тажриба вазифасини ўташи мумкин.

Тошкентнинг энг гўзал кўчаларидан бирида Адабиёт бўстони барпо этили-ши, у ерда Ёзувчилар уюшмаси учун алоҳида янги бино қурилиши, богда ул-кан адибларимиз хайкали қад кўтари-ш; Паркентда адиблар учун янги ис-тикомат бинолари, истироҳотгоҳлар бунёд этилиши; Зоминдаги Ўрикисой-да ёзувчилар учун махсус оромгоҳлар барпо этилиб, у ерда истеъдодли ёшлар учун ҳатто йил давомида эмин-эркин ижод қилишга давлат ва уюшма ҳисобидан шароитлар яратиб берили-ши, уларнинг дастлабки бир-икки аса-ри имтиёзли равишда чоп этилиши; қалам ҳақи билан бир қаторда пенсия-ларни ҳам тўлиқ равишда олиш ҳуқуқи берилиши; адиблар учун арзонлашти-рилган тарздаги ўй-жой қуришга кири-шилиши, академия ҳақиқий аъзолари-нинг ойлик қалам ҳақи ҳам энг кам иш ҳақи ҳисобидан ўн бор кўпайтирили-ши ва бошқа қатор тадбирлар ёзувчи-лар ва илм ахлига давлат ва ҳукумати-миз нечоғли катта эътибор бераётга-нига ёрқин далил бўла олади.

Ёзувчилар уюшмаси шу вақтгача бошқалардан қолган бир бинодан ик-кинчисига кўчиб юргувчи эди. Тарихда улар учун ҳеч қачон махсус бино қури-лган эмас. Насиб этса, яқин кунлар ичи-да Ёзувчилар уюшмаси илк бор ўзи учун қурилган янги бинога кўчиб ўтади. Мен яна шу бино салобат билан қад кўтариб турган богда катта — беш-ўн метрли глобус ўрнатилиши ва унда ўзбек адабиётининг жаҳон тилларига, жаҳон адабиётининг ўзбек тилига ўги-рилгани акс эттирилган панно қад кўтарилишини орзу қиламан.

Ёки Зоминнинг Ўрикисойи фақат ўзимизнинг ёш ёзувчиларимизнинг эмас, мунтазам равишда ўтказилиб ту-рувчи жаҳон адиблари учрашиб турув-чи масканга айланишини, бу гўшада вақти келиб ушбу учрашувда қатнашиб дунёга танилган қалам соҳиби даража-сига етган ўзбекистонлик ва халқроа микёсдаги шоир-ёзувчиларнинг бюст-лари, ҳайкаллари, ижодхоналари сав-лат тўкиб турлиши, бу тадбирлар, ман-заралар Ўзбекистоннинг жаҳон халқла-ри билан янада мустаҳкамроқ боғла-шини орзу қиламан.

Юртбошимизнинг ижодкор зиёли-лар вакиллари билан учрашувдаги маърузасини тинглаб, кўнглимдан бир фикр ўтди. Дарҳақиқат, улуғ Чўпон ёзганидай, адабиёт яшаса — миллат яшайди. Аммо кичик бир истилоҳ шуки, агар адабиётнинг атомдан қуд-ратлироқ кучи ўтин ёришга сарфлан-маса, миллат нафақат яшайди, балки ҳар томонлама юксалади ҳам.

Куюнчак ноширларимиздан Санжар Назарнинг бир фикри мазкур ҳақиқат-ни лўнда ифодалагани: “Бадиий ада-биётсиз зўр физик, матема-тик, кимёгар, доктор бўлиш мумкин, аммо бу соҳалар-нинг даҳосига айланиш им-консиз, деб ўйлайман. Ада-биёт — мафкура, ғоя, дунё-қарашларни ёйиш ва ўзга-ларга сингдиришнинг гўзал шакли”. Таассуфки, улуғ бир шоиримизнинг армони ҳамон амалга ошмаяпти: юр-тимизда истеъдодлар мўл, аммо да-ҳолар масаласида мактанолмаймиз...

Ҳар не бўлганда ҳам элимиз қалам ахлига ҳурмат билан қарайди. Азал-дан ижод қилиш бизга косибчилик бўлмаган, ҳақиқий асарнинг дунёга келиши эса илоҳий билан боғланган. Давлатимиз раҳбари бугун ижодкор-ларни “жамият тафаккурининг эгала-ри”, дея юксак таърифлаб турибди. Албатта, бу эътирофда бўнак, яъни “аванс” ҳиссаси кўпроқдек. Зеро, ҳар биримиз жамият тафаккури шаклла-

нишига озгина ҳиссамизни қўшолсак ҳам катта гап.

Ҳаммамиз қўриб-билиб турибмиз, юртимизда улкан ўзгаришлар рўй бе-раяпти, фавқулодда аҳамиятга эга ислохотлар амалга оширилаяпти. Шубҳасиз, ижобий воқеаликларнинг ҳаммаси сеҳргар тағининг бир ишо-раси билан содир бўлиб қолмайди. Бунёдкорлик ишларини инсонлар, биз билан бирга яшаб юрган, бир ҳаво-дан нафас олаётган ҳамюртларимиз амалга ошираяпти. Демак, замон

ҚАҲРАМОНЛАР ОРАМИЗДА

қаҳрамонлари ҳам шундоқ ёнимизда. Эҳтимол, улар бугун Фарҳод каби тоғ-ларни чўкича кўпориб, саҳроларга сув чиқарамаётгандир, яланғоёқ қор кечиб, темир излар қурмаётгандир. Бугуннинг қаҳрамони зиммасидаги вазифасини виждонан адо этаётган, имон-эътиқодли, ҳаром лўқмадан ҳазар қиладиган, фидойи, элим деб, юртим деб яшаётган, элига садоқат-тини оғиз кўпиртириб ихор этишдан истиҳола қиладиган замондошлари-миздир. Бироқ улар асарларимизда бор бўй-баста билан кўринмаётгани ҳам бор гап.

Президентиимиз маърузасида таъ-

Мамлакатимиз Президентининг ижодкор зиёлилар билан учрашуви адабиётимиз ва санъатимиз ҳаётида туб ўзгаришлар даврини бошлаб берди, деб ишонч билан айта оламан. Бу анжуманда Ўзбекистонда шиддат билан бўй кўрсатаётган яратувчилик шижоатино ишчанлик муҳити адабиёт ва санъат соҳасига ҳам етиб келганини ҳар бир сўз, ҳар бир жумлада ҳис қилиб турдим ва бу ғамхўрлик мағзидаги амалий ишларнинг қадрига етиб, ижод жараёнига татбиқ этолсак, унинг медалари тез орада бўй кўрсатишига имон келтирдим.

Давлатимиз раҳбарининг анжумандаги маърузаси мени янада хайратга солди. Мўхтарам Шавкат Миромонович бу анжумани тайёрлаш жараёнида адабиёт ва санъатимиз-нинг ҳозирги аҳолини чуқур ўрганганлиги, адиблар ва санъаткорлар кўнглига соя ташлаб турган муаммоларни аниқ ҳис қилгани, ҳар бир муаммони ҳал қилишда ўзбек халқининг маънавий ва маърифий эҳтиёжидан келиб чи-қиб ёндошганлиги ақлимини шошириб қўйди. Адабиёт ва санъатнинг ҳар бир жабҳасида эришилган ютуқлар, кам-чилик ва нуқсонлар аниқ айтилди. Бу камчиликларни қан-дай қилиб бартараф этиш ҳақида сўз юритилди. Аниқ ва-зифалар қўйилди. Бу вазифаларни баҳарлида давлати-миз ўз зиммасига оладиган амалий ишлар бирма-бир са-наб ўтилди. Адабиёт ва санъатнинг моҳиятини теран ан-глашдан келиб чиқадиган амалий ишлар ниҳоятда ўринли ва кенг қўламли. Ижодий зиёлиларини хайратга солиш осон эмас. Маърузанинг самимийлиги ва бажарилиши лозим бўлган амалий ишларнинг маҳобатидан ижодкорлар ша-вуқ завок билан қарсақ чалдилар. Ҳа, баъзан ўрнимиздан ёппасига туриб ҳам қарсақ чалдик. Адабиёт ва санъат соҳасида давлат сиёсати ижодкорларнинг кўнглидаги ор-зулар билан тугташиб кетаётганини англаб турдим. Ижод-кор кўнгли билан давлатнинг иш юритиши бирлаша бош-лаган жойда ҳамиша адабиёт ва санъат гуллаб-яшнай-ди. Мамлакатимизда қанот ёзаётган ислохотларга юртинг юрагию руҳини шакллантирувчи адабиёт ва санъатни ҳамо-ҳанг этиш йўлидаги бу сай-ҳаракат ўзбек номини янада юксалтиришга ишончим қомил.

Шу сатрларни ёзарканман, Шавкат Миромонович Президентликка номзод сифатида Сурхондарёда ўтказган мажлисда қатнашганим эсимга тушди. Мажлисида Сурхон воҳасини ривожлантириш истиқболлари ҳақида кенг қам-ровли, пухта ўйланган режалар баён этилдики, мен — ҳар қандай мажлисда зерикадиган одам, бу учрашувдаги маъ-рузани эртак тинглаётган боладай ҳаяжонланиб эшитдим. Вақтинг ўтганини сезмадим. Маърузада Сурхондарёнинг саноят ва қишлоқ ҳўжалигида амалга ошириладиган ре-жалар қачон, қаерда, қай йўсинда амалга оширилиши бир-ма-бир — мантиқли тарзда айтиб ўтилди. Йирик лойиҳа-лардан тортиб, бир қарашда майда-чуйда бўлиб қурина-диган, лекин одамларнинг турмуш тарзи ўсишига қўмак берадиган режалар ҳақида гап кетди. Қаерда газ қони ишга тушириладию, қаерда анорзор боғлар бунёд этилади; қатор-қатор тўқимачилик фабрикалари қайси туманларда барпо бўладию, қайси жойларда қўйилчи ва эчкичилик фермалари ташкил топади; қайси дарёларда гидроэлект-ростанциялар қувилаб ишлайдию, қаерда доривор ўсим-ликлар ўстирилади... Ҳатто томоқлардан қай йўсинда фойдаланиш, қай тарзда иссиқхоналар қуриш, кредитлар бериш... Мен ўзгаришлар одамларнинг ҳовлисига кириб бораётганини, турмуш машаққатини терлаб-пишиб кўта-риб турган меҳнаткаш одамларга елкадош бўлиб қўмак бераётганини шундоқ қўриб турдим. Ҳаяжонимнинг чеки йўқ эди! Чунки мажлисларни кўп қўрганман! Оқибати нима билан тугашини ҳар ҳолда биламан. Аммо бу мажлисдаги

Бу фикрлар ёнига яна Президенти-мизнинг: биз адабиёт ва санъат йўна-лишида ҳеч қачон бизнесга йўл қўймай-миз; замонамиз қаҳрамони, фидойи ва-танпарварлар образини яратишга ало-ҳида эътибор бериш муҳимдир; май-да-чуйда маиший мавзу ва масалалар билан ўралашиб қолмасдан, жиддий ижтимоий муаммоларни ёритиш зарур; маънавий жиҳатдан юксалмай туриб, моддий жиҳатдан юксалиш қийин; саёз енгил-елли асарлар қўпайиб кетаяпти, бунинг олдини олиш барчамизнинг ва-зифамиздир — бу масаланинг ҳуқуқий-норматив ҳужжатларини мустаҳкамлаш керак; санъаткор ҳақиқий истеъдод эгаси бўлса ижтимоий буюртма билан ҳам зўр асарлар ярата олади, деб А.Қаҳҳорнинг “Шоҳи сўзана” драмаси-ни мисол қилиб кўрсатиши; эстетик дунёқарашни соғломлаштириш олди-ида турган муҳим вазифалардан би-ридир; истеъмолчилик кайфияти билан яшаётган кишиларни асарлардаги етакчи қаҳрамон сифатида кўрсатиш таъминлари тўғри эмас; давлатимиз санъат ривожини учун ҳеч нарсани аймай-ди; санъат ва маданият деган муқад-дас тушунчанинг беқадр бўлишига асло йўл қўймаймиз каби илгари сурилган

бифр ва ғояларини эсласак қуни кеча бўлиб ўтган ижодкор зиёлилар билан учрашув амалий, назарий ва методо-логик жиҳатдан ниҳоятда жиддий му-аммоларнинг бир бутун-яқлитлиқда қамраб олинганининг гувоҳи бўламиз.

Бу масалаларни чуқур, теран таҳлил ва тадқиқий асосида ҳаётга татбиқ этиш учун адабиёт ва санъатга дахл-дор уюшмалар, муассасаларда тегиш-ли илмий конференциялар, анжуман-лар ўтказилса ёмон бўлмасди, деб ўйлайман. Хусусан, Ўзбекистон Фанлар академиясининг Тил, адабиёт ва фоль-клор илмий-тадқиқот институти Ёзув-чилар уюшмаси ҳамда Олий таълим ва-зирлигининг Тошкент давлат ўзбек тили ва адабиёти университети билан ҳамкорликда ана шундай анжуманга тайёргарлик ишларини бошлаб юбор-са айни муддао бўлар эди. Зеро, Пре-зидентиимиз илгари сурган ғоялар ичи-да: адабиёт ва санъат йўналишида биз ҳеч қачон бизнесга йўл қўймаймиз, деган фикрларда фақат ўзимизгина эмас, жаҳон микёсда эътибор бери-лишга муносиб ва қадр-қимматини то-пишга муносиб муҳим методологик қарашлар мавжуд.

Мамлакатимиз раҳбари томонидан

кидлаганидек, бугунги кунда енгил-елли китоблар, саёз, олди-қочди га-зета-журналлар қўпайиб кетди. Айрим нашриётларда чоп этилаётган кито-бларни варақлаб қулишни ҳам, йиғ-лашни ҳам билмайсан киши. Бу каби “асар”ларнинг қаҳрамонлари ким-у, баёнлар мавзуси нима эканини тасав-вур этиш қийин эмас: ўлдим-қўйдим, қайнона-келин можароси... Бундай кўнгилочар, тижорий адабиёт ўқувчи-ни ҳақиқий адабиётдан узоқлаштира-ди, холос. Юртбошимиз мана шу му-

аммонинг ечимини ҳам лўнда ифодалаб берди: “Ўзбекистонда адабиёт ва санъат, маданият, омма-вий ахборот воситалари, маънавият ва маърифат бизнесга айланмаслиги шарт ва биз бунга ҳеч қачон йўл қўймаймиз!”

Тарихий учрашувда барчамизни ўйлантирадиган муаммолар тилга олинди, бир йўла уларнинг одилона ечими ҳам айтиб ўтилди. Ўйлашимча, энди майда-чуйда ташвишларга чал-ғимай, фақат ҳақиқий ижод билан шуғулланадиган кунлар келди. Энди замон биздан шуни талаб қилишга юз бора ҳақли. Элимиз биздан шуни та-лаб қилишга минг бора ҳақли. Бу та-лабларга жавоб бермасликнинг ўзи уят, жуда ҳам уят!..

Зулфия КУРОЛБЕЙ кизи

ИШОНЧ ВА ФУРУР

Агар мендан бугунги кунимизнинг, хусусан, сўнгги бир йил ичидаги ҳаётимизнинг асосий хусусияти нимада қўйилса, деб сўралса, мен ҳеч иккиланмай: шиддатда, ниҳоятда улкан шиддатда деб жавоб берган бўлар эдим. Ҳаётимизнинг барча жабҳаларида рўй бераётган ўзгаришлар, янгиликлар; камчиликларни яширмай, ҳаспўшламай очик-ойдин айтиш, уларни бартараф этиш йўлларини белгилаш, бу йўлда эл-юртини маънавий-маърифий, моддий-мольвий жиҳатдан қўллаб-қувватлаб, ватандошларимизнинг ҳозирги турмушига меҳрини қўяйтиришдан ташқари келажаққа умиди ва ишончини ҳам мустаҳкамламоқда.

У ёки бу ишни амалга ошириш учун фақат талаб қўйилаётгани йўқ. Талаб-ларни амалга ошириш учун, аввалам-бор, тегишли шарт-шароитлар яратил-моқда. Бугунги қўйилган вазифалар эртанги кундаюқ амалга оширишга киришилаётганининг гувоҳи бўлиб туриб-миз. Ишонч бу тарзда йўлга қўйили-ши ўзимизга ва давлатга ишончимиз-нинг асосий гаровидир.

Қуни кеча мўхтарам Президентиимиз Шавкат Мирзиёевнинг ижодкор зиёли-лар билан учрашувида мана шу жара-ёнларидан келиб чиқувчи масалаларни-нинг долзарб муаммолари муҳомама қилинди ва ижодкорлар олдида турган жиддий вазифалар белгиланди.

Тўғри, дейлик, ёзувчи давр талаб-ларига жавоб берувчи янги романла-рини, санъаткорларимиз ўзларининг янги саҳна асарларини, бадийи филм-лари, қўшиқ, мусика ва ҳоказоларни яратиши керак. Лекин, менинчга, бу-лардан ташқари барча ижодкор зиёли-ларимиз олдида турган, худди шу кун-ларимиз ўзун муҳим ва муштарак бир вазифа борки, у асосан, публицистика орқали намоён бўлади.

Тарих шун кўрсатадики, ҳар қандай жамиятнинг кескин, тарихий бурилиш паллаларида энг жанговар ва ҳозиржа-воб публицистикага бўлган талаб би-ринчи ўринга чиқади. Публицистика ҳаётимизнинг барча жабҳаларида рўй бераётган ўзгаришларни, янгиликлар-ни, халқ руҳияти ва дунёқарашида со-дир бўлаётган ислохотларни, бу бора-даги ютуқ ва камчиликларни кенг ва атрофлича таҳлил этиб, бу йўналишлар-да фаоллашувга замондошларимизни, ватандошларимизни рағбатлантирмоғи керак. 3 августдаги учрашувда икки юзга яқин ижодкор зиёли ва бу соҳага

дахлдор кишилар иштирок этди. Тасав-вур қилинг: уларнинг ҳар бири, дейлик, фақат бадийи ижод йўналишидаги ва-зифаларинигина эмас, умуман сўнгги бир йил ичида ҳаётимизда рўй берган ва бераётган янгиликларни, ўзгариш-ларни таҳлил этиб, ютуқ ва камчилик-ларини кўрсатиб, амалга оширилаётган ишларнинг тарихий аҳамиятига эл-юрт-нинг эътиборини янада чуқурроқ жалб этиб, ўз фикрлари, қарашлари билан ўртоқлашсалар нақадар ўринли бўлар эди. Улар қаторига бошқа касбдош ва сафдошлар қўйилса-чи, бу ҳаракат не-чоғли самарали бўлиши мумкинлигини тасаввур қилиш қийин эмас.

Эл-юрт ўзи севган, меҳри тушган ижодкор зиёлиларга ишонди, уларга эргашади. Шу маънода ижодкорлари-мизнинг жамиятимиз ҳаётида рўй бе-раётган бугунги тарихий ҳодисаларни таҳлил этиб, тарғиб этишга қаратил-ган публицистик чиқишлари долзарб аҳамиятга эга вазифадир.

Яна бир фикр: эрта-индин янги ўқув йили бошланади. Олий мактабда ҳам, ўрта мактабда ҳам йилнинг биринчи дарси, масалан, “Президентиимиз қарорларини ўрганайлик ва ҳаётга фаол татбиқ этайлик” умумий мавзу ат-рофидаги суҳбат асосига қаратилса ўрнили бўлар эди. Бунинг учун, менин-гча, суҳбат мавзусини қатъи белгилаб қўйиш шарт эмас.

Сўнгги йиллардаги махсус қарор ва фармойишлар ҳаётимизнинг ниҳоятда ранг-баранг қирраларини қамраб ола-ди. Муаллим ва ўқувчи, талабалар учун бу масалада эркин ижодий ёндошув ҳуқуқи бўлса, назаримда, янада яхши бўлади. Вазирлик ўқув йилидаги би-ринчи дарс матнининг энг сара наму-наларини бир тўплам сифатида нашр

Бахтиёр НАЗАРОВ,
академик

ИЖОДИЙ РАВНАҚ УЧУН

Юртимизда муҳтарам Шавкат Мирзиёев раҳнамолигида ҳар қандай шиддату суръатни ҳам шошириб қўядиган даражада жадал амалга оширила бошлаган, истисносиз, ҳаётимизнинг барча соҳаларига дахлдор ислохотлар, янгиланишлар ҳам, уларнинг натижалари ҳам бугун барчамизнинг кўз ўнгимизда. Халқ кутган бундай шижоатли ҳаракатлар мамлакатимиз тараққиётида тамоман янги босқич бошланганининг шаҳодатидир. Халқ билан ҳолис мулоқот қилишининг ҳам, халқ дардини жон қулоғи билан тинглаш ва унинг давосини топишининг ҳам ҳадисини олган раҳбар сифатида Президентимиз балоғат ёшидан ўтган мустақил давлатимизнинг барча бошқарув бўғинларини, жамиятимизнинг ҳамма қатламларини, ижодкору ишчини, қарию ёшни, эркак у аёлни реал ҳаракатга келтирди, юрт равнақидек олий ният йўлида уйғорликка, курашчан фаолиятга сафарбар этди. Давлатимиз раҳбарининг мамлакатимиз ижодкор зиёлилари вакиллари билан бўлиб ўтган учрашувидagi асосий мақсад-муддоо ҳам юртимиз ижод аҳлини фаол ҳаракатга қорлаш, маданиятимиз, адабиётимиз ва санъатимиз раванакини мунтаза таъминлаш учун қилинажак ишлар тарҳини чизishi.

буюк келажакимизнинг маданий-маънавий пойдеворини мустаҳкамлашда давлат гамхўрлигини янада мақбуллаштиришдан иборат.

Хитой файласуфи Конфуцийнинг шундай бир гапи бор: “Дунёдаги ҳар қандай халқнинг айтаётган қўшигини келтиринг, мен уни эшитиб, бу халқни қандай идора этиш мумкинлигини айтиб бераман”. Бу гапда аёвсиз ва азалий ҳақиқат ўз тажассумини топган. Ҳеч бир санъат, ҳеч бир адабиёт, ҳеч бир маданият ҳеч қачон ва ҳеч қерда одамларнинг шунчаки кўнгил хуши, эрмак учун бўлган эмас. Адабиёт ва санъатда уларнинг соҳиб бўлмиш халқнинг сийрати ва сажъиши, табиати ва тафаккури, ҳиммату ҳамияти ва бадий тахайюли акс этади. Қавмнинг ўзлик идроки ва ўзлик муҳофазаси қудрати ҳам уларда намоён бўлади. Бадийнинг бу бе-назир оламлари шунинг учун ҳам, қайси миллатга мансублигидан қатъи назар, ҳар қандай халқ тирикчилигининг пойдор посбонлари сифатида яшаб келади, улар халқни бир мушт ўлароқ бирлаштирадиган иддаосиз куч сифатида мамлакат ичидаги тартиботу оёсийш-талиқ бузғунчиларининг ҳам, ташқари-дан бўладиган тазйику хуружларнинг ҳам чинакам балоғардонларидир. Президентимиз мазкур учрашувда Мада-

нийат вазиригини Мудофаа вазириги билан таққослаганда, ижодкорнинг му-стақиллик ва юрт равнақи олдидаги фарзи айини яна бир бор таъкидла-гандек бўлди, назаримда.

Учрашувда ана шундай фавқулд-да муҳим жабҳа бўлмиш адабиёт ва санъатдаги, оммавий ахборот воси-таларидаги каттадир-кичикдир, ҳар қандай ноқислик, қусур ёки маҳорат-сизлик кечирилмас ҳол эканлиги ҳақли равишда бот-бот ўқтирилди. Бугунги маданий-адабий жараёнлар-даги нохуш ҳолатлар, номақбул ури-нишлар, лоқайдлик, майда-чуйда мавзулар атрофига ўралашиб қолиш-каби камчиликлар рўйи рост айтил-ди. Шунга ҳам таъкидламоқ ҳозирки, ҳар қандай бадийи асарда, кино бўла-дими, театр бўладими, қўшиқ бўла-дими, барибир, тил рост ва расо бўлмағи шарт, аммо таассуфки, бу борадаги оқсоқликларни ҳам сезмас-лик мумкин эмас. Даврнинг ўзи тиш-тирноқли танқидни тақозо этмоқда, танқиднинг тили ўткир, дили ҳолис, кўзи равшан бўлсагина, унинг ижод-корга манфаати бисёр бўлади.

Институтимизнинг адабиётшунос, тилшунос ва фольклоршунос олимла-ри, сўз санъати сир-асорини инки-шоф қилиш билан машғул ижодкор-

лари мазкур учрашувда ҳурматли Пре-зидентимиз томонидан билдирилган фикрлар, тақлиф-ташаббуслар ва аниқ кўрсатмалар, ижодкорларга дав-латимизнинг гамхўрлиги борасидаги режаларни мамнуният билан қабул қилдилар. Олиму ижодкорларимиз адабиётимизнинг тараққиёти қонуни-ятларини, тилимизнинг такомил прин-ципларини, халқимизнинг оғзаки ижо-ди дурдоналари қарийдаги тахайюл парвозларининг бетакор чизгилари-ни янада муфассал кўрсатиб бериш-дек эзгу ишларни янада иштиёқ бил-лан давом эттирадilar.

Президентимиз таъбири билан айтганда, “адабиёт ва санъат, мада-нийятни ривожлантириш – халқимиз маънавий оламини юксалтиришнинг мустаҳкам пойдевори” эканлигидан иборат ҳақиқатни теран англаш ҳар бир ижодкордан алоҳида ғайрат ва масъулиятни талаб этади. Ана шу ғай-рат ва масъулият ҳар бир ижодкор фаолиятининг мунтазам унсурига айланса, давлатимиз раҳбари қатъ-ий ишонч билдирганидек, “насиб этса, ҳавас қилса арзийдиган буюк келажакимиз, буюк адабиётимиз ва санъатимиз ҳам албатта бўлади”.

**Низомиддин МАХМУДОВ,
Ўз ФА Ўзбек тили, адабиёти ва
фольклори институти директори,
филология фанлари доктори,
профессор**

Бошланиши биринчи саҳифада.

Бу ҳаракатлар бугунги кунда Ўзбекистонимизда адабиёт, санъат, маданият давлат аҳамиятига эга со-ҳаларга айлانганидан дарах бера-ди ва биз ижодкорларни замонамиз руҳига мўносиб янги асарлар яра-тишга ундайди.

Ўтган йили Қорақалпоғистоннинг Шуманай туманида бўлиб ўтган уч-рашув чоғида етти яшар боладан ет-миш яшар қариягача, оддий хизмат-чидан раҳбар лавозимидagi шахсар-гача ҳар бир фуқарони китоб ўқишга қорлаганида биз Шавкат Мирзиёев-нинг китобга, маданиятга, адабиёт-га, санъатга ихлоси ниҳоятда баланд эканини англаб жуда қувонган эдик. Дарҳақиқат, Президентимиз таъкид-лаганидек, китоб ўқиган инсон ҳеч қачон кам бўлмайди. Адабиёт ва санъатга, маданиятга Ўзбекистонда-гидек юксак эътибор бошқа давлат-ларда йўқлигини биз ҳар доим кўриб-балиб турибмиз. Шу билан бирга, эътибор, яратилаётган имкониятлар ижодкорларимизга бурч, масъулият ва жавобгарлик юклашини ҳам ёддан

ЗИММАМИЗДАГИ БУРЧ

чиқармаслигимиз керак. Янги асар яратиш учун ёзув столига ўтирган ҳар бир ижодкор ич-ичдан: “Бугунги та-лаблардан келиб чиқиб, бадий жи-ҳатдан пухтароқ асар ёзиш учун кўпроқ ишлайин, изланайин, ўқийин!” деган қатъият билан меҳнат қилмоғи зарур.

Бундан бир ой илгари давлатимиз раҳбари ташаббуси билан қайта те-кланган ёш ижодкорларнинг Зомин се-минарида қорақалпоғистонлик бир гуруҳ ёшлар билан қатнашдик. Ёшлар-имиз истеъдодли, улар орасидан, албатта, келажакда ўрнимизни боса-диган адибларнинг чиқишига аминмиз. Улар жонжон Ватанимизнинг гўзал гўшасини — сервикор тоғлари, биллур сувли булоқлари, кўнгли очик инсон-ларини кўриб, Ўзбекистоннинг дунёда

ЭЛ МУРОДИ

Ижод – жуда серқирра, мураккаб жараён. Давлатимиз раҳбарининг ижодкор зиёлилари вакиллари ҳузу-ридаги маърузасида адабиёт ва санъатнинг барча жиҳатлари қамраб олинди ва ҳар бир йўналиш бўйича аниқ вазифалар белгилаб берилди. Ижодкор зиёлиларимизни кўп йил-лардан буюн қўйнаб келаётган таш-килий-амалий масалалар – ижодий уюшмаларни бино ва маблағ билан таъминлаш, уларнинг моддий-техник базаси, кадрлар салоҳиятини мустаҳ-камлаш, уй-жой, қалам ҳақи, вилоят-лардан келиб Тошкент шаҳрида қиз-гин ижодий муҳитда ўсиб камолга етишни истаётган, шунга ҳар томон-лама мўносиб ёш қаламкашларни до-имий рўйхатга қўйиш ва бошқа ма-салалар бир анжуманнинг ўзида ҳал бўлиб кетса-я! Бундай қулайлик, бун-дай имконият қачон бўлган?

Ана шу учрашувдан чиққанимиздан сўнг ҳамкасбларимиздан бари ёним-га келиб, ҳаяжон билан деди: “Мах-муд ака, ростки, мен бу бинога қира-ётганимда бошқа одам эдим, энди бутунлай бошқа одам бўлиб чиқиб кетяпман. Қирқ-эллик йил давомида эшитмаган, фақат эшитишни орзу қилган гапларни эшитдик-а!”.

Давлатимиз раҳбарининг ижод оламининг энг нозик соҳалари бўлган адабиёт ва санъатнинг ижтимоий ва-зифаси, ўрни масаласига ҳам алоҳи-да эътибор қаратди. Яшириб нима қилдик, адабиёт ва санъат тарихида “санъат – санъат учун”, “адабиёт – кўнгли иши”, “ўзим тушунас бўлди” каби қарашларни ёқлайдиган оқим-лар кўп бўлган. Албатта, ижодий му-ҳитда ранг-барангликни таъминлаш, инсон қалби ва туйғулар оламини ўзига хос усул ва воситалар орқали тасвирлаш, таҳлил қилишда уларнинг ҳар бири ўз ўрнига эга. Буни рад эт-моқчи эмасмиз. Лекин ҳаёт тасдиқ-лаб келаятган ҳақиқат шундан ибор-ратки, халқчиллик, жамиятнинг эзгу гоёларига хизмат қилиш, замоннинг юрак уриши, тарихнинг яратувчиси бўлган инсонлар образини яратиш – ҳамма замонларда ҳам адабиёт ва санъатнинг бош вазифаси бўлиб қол-ган ва шундай бўлиб қолади.

Одатда, ижодкорлар бирор нар-садан қувонса, таъсирланса, кай-фияти кўтарилиб, қалбида “илҳом бўлғо қайнаётгани” ҳақида тўлкин-ланиб гавиради. Президентимиз-нинг ижод аҳлига меҳр билан йўғрилган маърузаси, унда баён қилинган теран фикрлар, фаолия-тимизда асос бўлиб хизмат қила-диган ҳаётий ҳулосалар, тўғриси,

қалбларимизда бир эмас, минглаб илҳом булоқларини очмоқда.

Дарҳақиқат, адабиётимиз, санъа-тимиз ва маданиятимиз олдида янги йўللар, кенг уфқлар очилмоқда. Бу жараёнда ўз ижодимиз, амалий фао-лиятимиз билан иштирок этиш бар-чамиз учун катта бахт, улкан шараф-дир.

Шу ўринда фикримни бошқачароқ яқунлагим келяпти. 95 ёшни қорала-ган уруш ва меҳнат фаҳрийси, қўшни-миз Мирсултон бобони йўқлаб кир-сам шундай деб қолдилар:

— Хўп марднинг замони келди-да, болам! Не-не оғир замонларни, кўкдан тушмай фақат ваъда қилган-ларни, юрт сўраганларнинг қанча-сини кўрдим-у, аммо бизнинг Пре-зидентимизга ўхшаб халқнинг кўнглини сўраган, ризолигини иста-ган, оддий одамларнинг оҳини элнинг ичига кириб зшита олади-ганини кўрмагандим. Бу биргина менинг эмас, мен каби юртимиз ну-ронийларининг фикри... Қани, айт-ки, бундан ортқ халқларварлик бўладими? Аслида ҳам эл-улуснинг дардига малҳам бўла олиш чинакам инсонпарварлик, катта мардлик, ўғлим! Ахир, халқнинг ризолиги — Ҳақнинг ризолиги. Илоҳи бўлса, менинг гапларимни шеърингга со-либ ёз, болам!

Мен ҳам Мирсултон бобонинг дил сўзларини шеърга солдим:

**Кўкни кўзла, ерни яшнаттин,
Эзгу ишлар имкони келди.
Халқ деб яша, халқни яраттин,
Асл мардлар замони келди.**

**Она Ватан, ота маконда,
Дорилмон, дорилзамонда,
Озод, обод Ўзбекистонда,
Асл мардлар замони келди.**

**Дарди борга дармон бўлосанг,
Арзи борга имкон бўлосанг,
Шу Ватан деб жони тиколсанг,
Асл мардлар замони келди.**

**Мулоқотдан мурод топсин эл,
Мушқулга қушод топсин эл,
Тўқис, тўқин ҳаёт топсин эл,
Асл мардлар замони келди.**

**Эл соғлиги — юртнинг давлати,
Юрт тинчлиги — элнинг давлати,
Шу эмасми, халқ манфаати,
Асл мардлар замони келди.**

**Адолатнинг давронидир бу,
Юртбошимиз ҳар дилда кўзгу,
Ўзбекиона дунда гапим шу:
Асл мардлар замони келди.**

**Махмуд ТОИР,
Ўзбекистон халқ шоири**

ШИЖОАТИ

рибир амалга ошади-ку! Балки орзуларни амалга ошира-диган доруюлмон кунлар етиб келганди.

Бу режани эшитган Бойсун ҳам гувиллаб қолди. Биров сув келади, дейди, биров... Элчилик-да!.. Ошна-оғайни-лар чидаёвлай менга кўнғироқ ҳам қиладилар. Хавотир ол-манглар, дейман мен, албатта, Бойсунга сув келади.

Ҳақиқатда эрталаб Эркин Аъзамнинг ўзи менга кўнғироқ қилиб қолди.

— Усмонкул, — деди дўстим, дўриллаган овози янада ба-ралла тортиб, — бошингизда дўпингиз борми?

— Дўпини бир зум ҳам бошимиздан ташламаймиз, — дедим мен гап рамзий тул оғанини англаб.

— Ана, шу дўпингизни осмонга отинг! Балант отинг!.. Бойсунга сув борадиган бўлди! Президентнинг фармони чикди! Қирқ саккиз миллиард сўм ажратилган!.. Янаги йил Бойсунингизда сув шариллаб оқади! Отинг дўпингизни! Отинг!.. Бойсунга поезд келган эди, энди сув ҳам келса, армони йўқ!

Албатта, армони йўқ! Албатта! Мен бошимдаги йўқ дўпинини хаёлан осмонга олдим! Назаримда, бирор-бир одам дўпинисини бу қадар баландга отолмаган!

Дарҳол Бойсунга — Собир акага кўнғироқ қилдим!

— Кеча қурилишнинг биринчи гишти қўйилди! — деди Со-бир ака. — Бойсуннинг ярни масжидда, ярни чойхонаю ош-хонада бу ишга бош бўлганларни дуо қилпай! Байрам!.. Иккаламиз довдираб, қувониб бир-биримизни қутладик! Раис акани эсладик!..

Мен, кеча келганда, бу ишга — бойсунликларнинг неча асрлик орзуларини рўёбга чиқаришда бош-қош бўлаётган Президентимизга ҳамшаҳарларим номидан чин кўнгилдан раҳмат айтмоқчиман!

МАҚСАД — ИСТЕЪДОД ТАРБИЯСИ

Республикаимиз Президенти Шавкат Мирзиёев маданият, адабиёт ва санъат ҳодимлари билан бўлган учрашуви-да Олий адабиёт курсини тилга олди-лар. Шу фурсат ўша курснинг яқин та-ҳрири, унда таҳсил олмаган ёшлар, ўқув жараёнини бошқариб юрган машаққат-ли, аммо завқли кунлар ҳаёлимга кел-ди. Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси билан ҳамкорликда Ўзбекистон Миллий университети ўзбек филологияси фа-култети қошида ташкил қилинган ушбу Олий адабиёт курси 2001—2009 йиллар давомида фаолият олиб борди. Ёш ижодкорларнинг қаламини ўткирлашти-риш вазифасини имконияти доираси-да бажарди. Бироқ ўша пайтлар мод-дий таъминот, ҳуқуқий мақоми ва би-тирувчиларга бериладиган расмий ҳў-жатлар устида пайдо бўлган муаммо-лар боис курс фаолияти тўхтаб қолди.

Тўғриси, Олий адабиёт курсини би-тирган Аҳтамкул Карим, Хосият Руста-мова, Даврон Ражаб, Ориф Ҳожи, Гул-жамоил Асқарова, Муҳиддин Абдусамад, Ривож Ўтар, Ҳаёт Шодмон, Адиба Уми-

рова каби бир қанча истеъдод эгала-ри бугунги кунда нашриёт, матбуот, телевидения, Ёзувчилар уюшмасида самарали ишлаётганини адабий жамо-атчилик яқши билади. Улар икки йил-лик ўқиш давомида олам-жаҳон ада-бий йўл-йўриқ кўрсатиш, “Маҳорат мак-таби” машғулотларида тажрибали адиб-лар маслаҳатини олиш зарурати сезил-моқда. Ҳозирги кунларда сўз тизмасига гўзал шеър сифати, бир марта ўқишга арзисмайдиган қуруқ воқеаномаларга қисса ёки роман сифати берилаётган ҳолатлар кузатилмоқда. Бетўхтов турли

китоблар, ҳатто қўпжылдиқлар нашр эт-тириш ҳам катта адабиёт майдонида ҳеч нарсани аңлатмаслиги мумкин. Дар-воқе, ўткир дидли, синчков адабий тан-қидчи-синчиларни тарбиялаш ҳам бугун-ги адабий ҳаёт талаби. Шу маънода Олий адабиёт курси ўтмиш эмас, балки адабиётимизнинг келажаги — ёш адиб-ва мунаққидларни тарбиялайдиган мас-кан бўлмоғи лозим.

Ижодкор шахсияти ва бадийи асар, ижодкор сўзи ва амали — бу жуфтлик-лар ўзаро ажралмас, ўзак масалалар-дир. Таълимда ёш ижодкорларнинг қалами ва дунёқарашини баркамол асарлар ёзиш томон йўналтириш, ижоднинг табарруклиги, сўзининг қад-рли, қоғоз ва қалам воситасида муда-раган юракларни уйғотувчи чинакам санъат намуналарини яратиш йўллари ўргатилиши керак. Бундай адабий-на-зарий ўғитлар ҳосиласи умрбоқий гўзал асарлар бўлиши аниқ...

Ёш ижодкорларнинг ортиқча манман-лик ва манфаатга берилиб, оғина мак-товдан талтайиб кетмасликлари, холисо-

**Усмон АЗИМ,
Ўзбекистон халқ шоири**

МУНОСАБАТНИ ЎЗГАРТИРАЙЛИК

Аввало шуни айтиш керакки, охириги ярим йилдан ошикроқ вақтда юртимизда рўй бераётган ўзгаришлар, ислохотлар ҳамда кенг қамровли бунёдкорликларнинг гувоҳи бўлаётган ҳалқимиз ҳаётга бошқача нигоҳ билан, яъни кўтаринки руҳ билан қарай бошлади. Боқимандалик, лоқайдлик каби иллатларни ҳамюртларимиз аста-секин ўзларидан сиқиб чиқаришга улгурдилар.

Юртимиздаги шиддатли ўзгаришлар гирдобига чиқолмаган тасодифий ёки матонати етишмаган раҳбар ва амалдорлар ўрнига шижоатли шахслар келди. Хўш, ўзбек киноси-чи? Ана шу масалада Юртбошимизнинг барча эътирозлари ўринли. Жумладан: нега ўзбек киноси жойидан силжимаяпти, нега мавший сийқа мавзуларга ўралашиб қолаяпти? Нега тарихий сиймоларимизни, қадриятларимизни тараннум этадиган, ёшларни мардликка, ватанпарварликка, ўзлгимизни англашга ундайдиган филмлар олинмаяпти... Асосий гап шуки, маънавиятга таъсир этадиган энг қудратли санъат кино экан, ишимизни жиддий ўйлаб кўришимиз керак. Акс ҳолда, томошабин кино ортидан эмас, кино томошабин ортидан йўғалайверади. Президентнинг: "Нега менталитетимиз, қадриятларимиз тахқирланадиган, оммавий маданиятни тарғиб қиладиган бачкана филмларга чек қўйилмаяпти. Кино – санъат даражасида бўлиши керак. Санъат — бизнес эмас ва бунга асло йўл қўйиб бўлмайди", деган сўзларидан анжумандагилар кўпроқ айбловни эмас, қалбдан чиқаётган оғриқни ҳис этдилар. Шавкат Мирзиёевнинг учрашувдаги фикрлари ўзаги "Адабиёт яшаса, маданият яшаса — миллат яшайди", деган даъват бўлди. Эътибор беринг, замон ўзгариши билан Ўлпоннинг фикрига "маданият яшаса" жумласи ўринли равишда қўйилаяпти. Чунки глобаллашув даврида маънавий, мафқуравий тахдидларнинг шакллари кўпайиб, чигаллашиб бораёпти. Бизни бу тахдидлардан қутқара оладиган ягона йўл — маънавиятимиз. Шу ўринда яна бир муҳим масалага эътиборни қаратмоқчимиз: чет эл киноиндустрияси мавзу-сценарийлар танқислигига учрагани ҳеч кимга янгилик эмас. Энди улар бизнинг бой тарихимиз, ал-

ломаларимиз, саркардаларимиз ҳаётини кўрсата бошлашди. Лекин қандай талқин қилишгаётган тушунарли... Масалан, Абу Али ибн Синонинг қўлёзмалари, тадқиқоту изланишлари натижасида ёзилган асарлари бутун дунё тиббиёти учун асосий устун ва-зифасини ўтаб келаяпти. Лекин "Учен-ник Авиценны" ("Ибн Синонинг шогир-ди") филмида буюк аллома англиялик шогирдининг шогирдига айлантириб қўйилган. Ибн Сино бизнинг ҳалқимиз вакили эканлиги умуман тилга олин-майди. Иккинчи филмда, алломанинг онаси Бухорода туғилгани ҳақида ай-тиб ўтилди, холос. Буюк Амир Темур бобомиз тузуқлари, улар ҳақидаги қисса ва романларни ўрганиб, сцена-рийси ёзилган "Чингизхон" филмида дунёнинг жуда катта ҳудудига ҳукм-ронлик қилган Хоразмшоҳлар, жаҳон қарақибёти бешиги бўлган диёр кам-ситилиб, ҳунуқ чизикларда кўрсатила-ди. Довюрак, ватанпарвар Мангубер-ди сиймоси эса томошабиннинг гаши-ни келтирувчи актёр ижросида гавда-ланади.

"Бу бизнинг тарихимиз", "Ундай эмас, бундай бўлган" деб айюханнос солишдан ҳам, халқаро микёсда қозғозбозлик қилишдан ҳам фойда йўқлигини биламиз. Демак, давлати-миз раҳбари таъкидлаганидек, буюк тарихимиз, алломаларимиз ҳақида жаҳон киноскранларига чиқа оладиган филмлар яратиб, уларнинг оғзига қопқоқ қўйишимиз мумкин.

Анимацион филмларимизни нега болакайларимиз кўрмайди, деган саво-лга шундай демоқчиман. Чунки мул-тфилмларимиздаги персонажлардан катталар ҳам кўрқади, улар шилқил-ланган калла ва оёқ ёки қандайдир чи-зиклардан иборат, яна бари ёнига қараб ҳаракат қилади. ХХI асрда-я!.

Тўғри-да, бундай мулфилмлар бо-

лакайларни қандай жалб қилади.

Куни кеча Президентимиз томони-дан кино ҳақида чиқарилган қарорда айнан шундай ҳолатларга чек қўйиш учун қатор имкониятлар берилди ва талаблар қўйилди.

Анимацион филмлар ишлаб чиқа-ришни 2018 йилда 30тага(қисм), 2020 йили 50тага етказиш, мутахассислар-ни чет элларга малака ошириш учун юборишни ташкил этиш, бадий филм ишлаб чиқаришни 2018 йили 20тага, 2020 йилга бориб 30тага ошириш ҳақида гап бораёпти. Молиялаштириш давлат бюджетидан ажратилиши таъ-кидланаёпти. Устига устак, ҳар бир вилоятда кўнгилочар маҳмуалар яра-тилиши ва уларнинг юқори қаватида замонавий жиҳозланган кинозаллар барпо қилиниши учун ҳам алоҳида маблаг ажратилади. Ўзбекистон Ёшлар иттифоқи ҳамда "Ўзбеккино" Миллий агентлиги ҳамкорлигида яқин йилларда кинопрокат тизимини юқори босқичга олиб чиқиш ҳақида топши-риқлар берилди. Бу ҳозирги кундаги энг долзарб муаммолардан бири. Мутахассислар, айнан ёш кадрларни тайёрлаш борасида, шуни айтишимиз мумкинки, охириги йиллардаги Ўзбе-кистон давлат Санъат ва маданият институтига олиб борилаётган ишлар тахсинга лойиқ. Қатор ёш режиссёр-талабаларимиз, уларга яратилаётган имконият ва таълим йўналишидаги прогрессив ўзгаришлар натижасида, кўпгина халқаро кинофестивалларда сўвинли ўринларни кўлга қиритиш-моқда (Мафтуна Аллоқулованинг "Ва-фодор", Ҳасан Алижоновнинг "Меҳр" ва бошқа асарлар). Давлатимиз томо-нидан яратилган кино соҳасидаги қулайлик ва имкониятлар ёш мутахас-сисларимиз гайратига гайрат қўшиши-га ишонаман. Бу борада давлатимиз, халқимизнинг бир неча юз миллиард-лаб маблагга сарфланаётган экан, биз киночилар соҳага муносабатимизни тубдан ўзгартиришимиз шарт.

Ҳилол НАСИМОВ,
кинорежиссёр,
"Ўзбекфилм"
киностудияси директори

Ўзбекистон халқ ёзувчиси Абдулла Қаҳҳор ўзбек адабиёти ривожига кат-та ҳисса қўшган адиблардан бири. Унинг "Синчалак", "Ўтмишдан эрта-лар", "Муҳаббат" қиссалари, бетақрор ҳикоялари ҳозир ҳам севиб ўқилади. "Шохи сўзана", "Оғриқ тишлар", "Тобутдан товуш", "Аяжонларим" комеди-ялари ўзбек драматургияси ривожига салмоқли ҳисса бўлиб қўшилди. Адиб-нинг "Ёшлар билан суҳбат" мақолалар тўпламига кирган публицистик асар-лари бугунги кунда ҳам долзарблигини йўқотмаган. Қуйида ана шундай мақолалардан бирини эътиборингизга ҳавола этамиз.

Ашула айтиш буткул ихтиёрий на-рса. Бирон ашулани ҳозирги кайфия-тимга мос келса, таъбимга ўтирса айтаман, бўлмаса йўқ. Таъбимга ёқма-ган ашулани менга ҳеч ким айттирол-майди.

Аксинча, бирон ашулани айтаман деган кишига ҳеч ким, ҳеч нарса тўқсинлик қилолмайди, оғзини бер-китсангиз бурни билан, бурнини бер-китсангиз кўнгли билан айтади.

Ашулани эшитиш ҳам буткул ихти-

Абдулла ҚАҲҲОР

АШУЛА ТЎҒРИСИДА

ёрий нарса. Биров бирон ашулани эшитаман деса эшитаверади, унга ҳеч ким, ҳеч нарса, ҳеч қандай мулоҳаза монелик қилолмайди.

Кўнгилга ҳуш келмайдиган, ёғлан-маган эски араванинг гийқиллашига ўхшаш шу ашулани эшитишга объек-тив равишда бўлса ҳам мажбур қилиш нима деган сўз ўзи? Бировни ашула айтиши ёки эшитишга мажбур қилиш жаҳолат, ёввойилик, пришебеёвчи-ликдир...

Менинг назаримда, ҳамма иллат шундаки, ашула жанрига халтурачи — текнингмоқ одамлар сўқилиб кириб олган, жанрга ҳамма ерда ҳам бир-дай ақли расо, кенг маълумотли, шу ишдан хабардор одамлар раҳбарлик қилмаёттипти.

Бирон халтурачи шоирга, масалан, том шуватиш учун пул ёки бирон иши-ни битириш учун тездан обрў зарур бўлиб қолади. Шоир ҳар ерда бетўх-тов ўтадиган бирон мавзуда дарров шеър ёзади, кейин ўзига ўхшаш хал-турачи композиторни қидириб топа-ди, икки халтурачининг ҳамкорлиги-

да халтура ашула майдонга келади. Музыка ва шеърни етти уҳлаб туши-да кўрмаган бирон мансабдор бу ашулани «амалга оширади». Иш би-тириб шеър ва музыка авторлари

қалам ҳақини олиш-га, раҳбар ўз раҳ-барлигида ашула жанри тобора ўсаётганлиги, «Бугун-ги кунда тинчлик ҳақида фалон дона, пахта ҳақида фалон дона, муҳаббат ва чорвачилик ҳақида фалон дона ашула» яратилганлиги ҳақида рапорт ёзишга шошилади.

Устозлар мактаби

Шундай ҳам бўлиши мумкин: ком-позитор беҳуда шеърга ёқимли музи-ка ёзади ёки халтурачи шоир ёқимли музикага ўзининг халтура шеърини ти-қади...

Биз ашула жанри тўғрисида энди гапираётганимиз йўқ, композиторлар-ни биринчи марта танқид қилаётганим-из йўқ. Танқидларимиз ижобий на-тижалар бериб келаёттипти. Лекин ҳар нечук, бу жанр ҳар томонлама, чуқур таҳлил қилиш ва ҳулосалар чиқарили-шга муҳтож. Бунда матбуот ёрдам бериши мумкин. Афсуски, матбуот бу нарсасга яхши эътибор қилмай келаёт-типти. Хусусан, бу йўлда «Шарқ юл-дузи», «Ўзбекистон маданияти» кўп иш қилиши мумкин.

Қадим замонда «Табиат бўшлиқдан кўрқади», дейишар экан. Ҳақиқатан, яхши нарса бўлмаган жойга ёмон на-рса сўқилиб кириб олади.

Оддий камончи, ғижжакчининг қўлида оддий ёғоч қутидан аломат садолар чиқади. Оддий сўз ва товуш-ларнинг маълум тартибда қўшилиши ашула ижодкорларининг қўлида қуд-ратли кучга айланиши, қалбимизга йўл топиши, қувонч ва илҳом манбаи бўлиб хизмат қилиши керак...

Дунёда, ҳар нарса бўлиши, чунон-чи, товуши бўлмаган одам ўзича тўсат-дан ашула айтиб юбориши мумкин. Майли, айтсин, лекин унинг ашуласи-ни ёзиб олиб радиода бериш ҳеч ким-нинг ҳаёлига келмайди. Буни ёзиб радиого бериш машинистагина таал-луқли бўлган паровознинг гудогини ёзиб олиб радиода беришдай бемаъ-ни бир иш бўлар эди.

Бир композитор диди бўлгани ҳолда, ошна-оғайнигарчилик ваҳидан олим ўртоғининг беҳуда шеърига му-зика ёзган бўлса,

бошқа бир компо-зитор бошқа са-бабларга кўра, бо-шқа одамнинг ёмон шеърига музика ёзади.

Шунақа қилиб поэзиямизнинг савиясини билмаслик, ҳар хил муло-ҳазалар, моддий ва маънавий лаган-бардорлик ва бошқа кўп нарсалар ўртага тушади-ю, халтура шеърларга композитор ўзини балагардон қилади.

Шундай ҳам бўлиши мумкин: ком-позитор беҳуда шеърга ёқимли музи-ка ёзади ёки халтурачи шоир ёқимли музикага ўзининг халтура шеърини ти-қади...

Биз ашула жанри тўғрисида энди гапираётганимиз йўқ, композиторлар-ни биринчи марта танқид қилаётганим-из йўқ. Танқидларимиз ижобий на-тижалар бериб келаёттипти. Лекин ҳар нечук, бу жанр ҳар томонлама, чуқур таҳлил қилиш ва ҳулосалар чиқарили-шга муҳтож. Бунда матбуот ёрдам бериши мумкин. Афсуски, матбуот бу нарсасга яхши эътибор қилмай келаёт-типти. Хусусан, бу йўлда «Шарқ юл-дузи», «Ўзбекистон маданияти» кўп иш қилиши мумкин.

Қадим замонда «Табиат бўшлиқдан кўрқади», дейишар экан. Ҳақиқатан, яхши нарса бўлмаган жойга ёмон на-рса сўқилиб кириб олади.

Оддий камончи, ғижжакчининг қўлида оддий ёғоч қутидан аломат садолар чиқади. Оддий сўз ва товуш-ларнинг маълум тартибда қўшилиши ашула ижодкорларининг қўлида қуд-ратли кучга айланиши, қалбимизга йўл топиши, қувонч ва илҳом манбаи бўлиб хизмат қилиши керак...

1962 йил

Бошланиши биринчи саҳифада.

Президентимизнинг Бастакорлар уюшмаси фаолиятини янада та-комиллаштириш, унинг моддий-техник базасини мустаҳкамлаш, ком-позитор ва бастакорларни моддий ва маънавий жиҳатдан қўллаб-қувватлаш мақсадини кўзда тутадиган лойиҳа тайёрлангани ҳақида айтганлари мусиқа ижодкорларининг руҳиятини кўтариб юборди. Буни биз миллий мусиқамиз намояндаларига билдирилган катта ишонч деб биламиз.

Йиғилиш давомида яна бир тақлиф айтилдики, буни ҳаяжонсиз эслаб бўлмайди. "Бугун маърифатли дунёда шундай анъана мавжуд-ки, йирик компаниялар, банклар, фирмалар маданий ташкилотларга ҳомийлик қилишни ўзлари учун шараф деб биладилар, — деди Пре-зидентимиз. — Баъзан, қани эди, бизда ҳам шундай ҳомийлар кўпай-са, деб орзу қиламан..." Шундан келиб чиқиб етакчи ижодий ташки-лотларнинг дўстлари клубларини ташкил этиш ҳақида қиритилган тақлиф, шубҳасиз, ҳеч қутилмаган иш бўлди. "Асакабанк"нинг Баста-корлар уюшмасига ҳомий бўлиш ташаббуси билан чиққанидан мам-нун бўлдим.

Хали учрашувнинг таассуротлари билан юрганимизда матбуот-да Ўзбекистон Республикаси Президентининг "Ўзбекистон давлат консерваторияси фаолиятини янада ривожлантириш ва такомил-лаштириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги қарори эълон қилинди.

КАТТА ИШОНЧ

Қарорда ёшларнинг маданий савиясини юксалтириш, маънавий етук, миллий ғоя ва мафқураимизга садоқат билан хизмат қиладиган баркамол шахсларни тарбиялаш, Ўзбек халқининг миллий му-сиқий мероси негизда, жаҳон мусиқа маданияти дурдоналаридан андоза олган ҳолда мусиқа санъатини ривожлантириш, шу соҳада таълим тизимини сифат жиҳатидан янада кўтариш борасида амал-га ошириш лозим бўлган вазифалар кўрсатиб ўтилган. Умуман, қарорнинг ҳар бир бандида миллий мусиқамиз ривожига хизмат қиладиган вазифалар белгилаб берилгани, ўзини шу юртининг фар-зандиман, деб билган, мусиқага дахлдор ҳар бир ижодкор буни безътибор қолдирмайди.

Бастакорлар уюшмаси, биринчи навбатда, белгиланган вазифа-ларни амалга оширишда Консерватория жамоаси билан ўзаро ҳам-корликни йўлга қўйишга тайёр. Турли мусиқа фестиваллари, танлов-ларни биргаликда ўтказишимиз, концерт дастурларини ҳамкорликда уюштириш ҳар икки томон учун маънафатли бўлиши, шубҳасиз. Энг муҳими, Консерваториянинг ўзида, мусиқа ва санъат мактабларида маҳорат дарсларини мунтазам йўлга қўйишга тайёرمىз.

Кези келганда айтиш керакки, Ўзбекистон давлат консерватория-си биринчи навбатда миллий мусиқамиз ривожига ҳисса қўшишга қодир мутахассислар тайёрлайдиган даргоҳ. Шунинг учун қайси фа-култетлигидан қатъи назар, бу даргоҳда мусиқага тааллуқли фанлар қатори ўзбек тили ва ўзбек мумтоз ҳамда замонавий адабиёти, фол-клор санъати чуқур ўқитилиши шарт. Зеро, миллий мусиқа ва адаби-ёт, кўпроқ шеърят сирларини яхши ўрганмай туриб, ўзбек ва жаҳон халқлари дилидан жой оладиган асар яратиб бўлмайди. Бу, айниқса, эстрада соҳаси мутахассислари тайёрлайдиган факултет учун жуда муҳим. Ваҳоланки, ҳозирги ёш эстрада хонандалари ўзбек шеърятини ва мусиқасини деярли билмайди. Ҳатто энг таниқли шоир ва баста-корларнинг номиларини ҳам айтиб беролмайди.

Назаримда, Президентимиз томонидан чиқарилган қарор ва шу асосда Ўзбекистон давлат консерваториясига берилётган имтиёз ва имкониятлар мавжуд муаммоларни ҳал этишга имкон яратди.

Албатта, бундай тарихий воқеалар ҳар қандай ижодкорни янги ва яхши асарлар ёзишга қанотлантириши табиий ҳол. Нафақат мен, балки бошқа композитор ва бастакорлар ҳам халқимиз кўнглидан жой ола-диган асарлар ёзишга ўзимизни бурчли, деб биламиз.

Рустам АБДУЛЛАЕВ,
Ўзбекистон Бастакорлар уюшмаси раиси

Бошланиши биринчи саҳифада.

Демак, ўтказаетган кўрғазмалари-мизга принципиал ва мақолали баҳо берилишини йўлга қўйиш, бошқа уюш-ма ва ташкилотлар билан ҳамкорлик алоқаларини мустаҳкамлаш, камчилик-ларни бартараф этиш учун амалий тақ-лифларни ишлаб чиқиш бугун олди-мизда турган асосий вазифалардир. Бу ва бошқа ечимини кутаётган муаммо-ларни ҳал этишнинг асосий йўллари-ни Президентимиз ўш маърузаларида кўрсатиб ўтди ва бу борада дастлабки қадамлар ташланди. Жумладан, ижод-ий ташкилотлар учун кўмак беради-ган "Илҳом" жамоат фонди ташкил этилди. Ушбу фондга давлат томони-дан 20 миллиард маблаг ажратилиши ва у 2022 йилгача барча солиқ ҳамда мажбурий тўловлардан озод қилини-ши бизга берилган жуда катта имти-ёз. Ўйлайманки, Ўзбекистон Бадиий академияси фаолиятини ривожланти-риш бўйича тайёрланаётган Президент қарори ҳам ижодкор рассомлар олди-да янада кенг уфқлар очади.

Ана шу тарихий учрашув сабаб ан-чадан бувн ўзимни ўйлантириб юрган бир масала ҳақида фикримни айтиш имконияти туғилганидан хурсанд бўлдим. Очиғи, бундай фикрга келиш-дан олдин жуда узоқ, деярли олти йил вазиятни ўргандим. Олий таълим му-ассасаларига кириш имтиҳонларини, курсдан курсга ўтиш жараёнларини, талабаларнинг курс ва диплом ишла-рини кузатдим, турли курсларда ўқи-диган ёшлар билан суҳбатлашдим. Бу-

лардан чиқарган ҳулосам шу бўлди-ки, ижодий ўқув юртларга, хусусан, рассомлик ўқув даргоҳларига талаба-ларни, биринчи навбатда, ижодий им-тиҳон асосида қабул қилиш керак.

Кузатиб юрган пайтимда бир тала-ба билан суҳбатлашиб қолдим. Маъ-лум бўлдики, у рассомликка алоқаси бўлмаган ўқув юртини битириб, биз-га ҳужжат топширган, ижодий имти-ҳондан пастроқ балл олиб ўтган ва тест саволларини яхши ечган. Шун-дай қилиб, иктидори ўртамиёнадан ҳам паст бўлган абитуриент талаба бўлган. Шу боладан нимага бу ерга ўқишга кирганини сўрасам, "Чизиш-ни ўрганиш учун кирдим", дейди. Мил-лий рассомлик ва дизайн институти чизишни ўргатадиган жой эмаслигини нахотки коллежни битирган бола тушунмайди. Ҳам қулгинг келади, ҳам хафа бўлиб кетасан.

Бир йигит ижодий имтиҳон топши-раяпти. Қулоғида "наушник", мусиқа тинглаб, сурат чизиб ўтирибди. Каер-дан келганини сўрасам, мусиқачи экани-ни айтди. "Бу ерда нима қилиб юрибсан?" десам, "Бир ниёт қилув-дим", дейди. Шунинг учун ҳам рассом-лик олий юртига шу соҳага тегишли махсус мактаб ва коллежларни битир-ган абитуриентларнинг ҳужжатини қабул қилиш керак. Биз талабалари-миз она тили ва адабиёт, тарих фан-ларини чуқур ўрганишларини истай-

МАҚОМ — БЕБАҲО МЕРОС

Ватанга муҳаббат унинг тарихини, маданиятини эъзозлашдан бошланади. Президентимизнинг "Ма-қомни севган одам, Ватанини ҳам севади!", дея айт-ган сўзлари замирида ҳам ана шу чуқур ҳақиқат му-жассам. Ижодкор зиёлилар билан учрашув чоғида мамлакатимиз раҳбарининг шахсан ўзи мақом санъ-атини асраш ва кенг тарғиб қилишга даъват қилган экан, демак, бунга беварқ қарашга ҳаққимиз йўқ. Не-гаки, мақом халқимизнинг маданий мулки, жаҳон ҳавас қиладиган бебаҳо меросимиз ҳисобланади. Унда асрлар давомида сайқал топиб келган мусиқий анъаналар, ҳофизлик ва созандалик санъати, мум-тоз адабиёт нафаси яшаб келмоқда. Шу боис ҳам бу санъатни ривожлантириш масаласи жиддий эътибор-ни талаб қилади.

Юртбошимиз мақомни болалик ва ўсмирлик даври-дан бошлаб тизимли равишда босқичма-босқич ўрга-тиб боришни тақлиф қилди. Шу мақсадда мақом йўна-лишидаги мактаб ва коллежлар ташкил этилиши қўллаб-истеъодли ёшларни жалб қилиш имконини беради. Бу эзгу ишга бошчилик қилишда Президентимиз менга ҳам ишонч билдиргани зиммамга катта масъулият юкляди. Юнус Ражабий номидиға мақом ансамблидаги узоқ йил-

лик фаолиятим давомида тўплаган тажриба ва билим-ларни ёшларга ўргатишга тайёрман.

Халқимизнинг бебаҳо мусиқий меросини нафақат юр-тимизда, балки жаҳонда ҳам кенг оммалаштиришга ин-тилишимиз лозим. Мақом санъатига бағишланган халқа-ро танлов ва фестиваллар билан бир қаторда, илмий ан-жуман ҳамда форумлар ўтказиш мумкин. Бундай тадбир-лар хориқлик ижодкорларда катта қизиқиш уйғотиш бил-лан бирга, бошқа мақом мактаблари билан тажриба ал-машиш учун қулай шароит яратди. Бунинг учун, албат-та, мақом ансамблларининг сонини ва савиясини оши-риш талаб этилади. Профессионал ижрочилик — биз учун энг асосий мезонга айланиши керак.

Бугун Европа классик мусиқасини ўрганиш мақсадида ҳатто ўзбекистонлик ёшлар ҳам Италия, Австрия, Герма-ния сингари мамлакатларга таълим олиш учун йўл ола-ётганини кўрмоқдамиз. Хўш, нега энди дунё ёшлари Шарқ мумтоз мусиқасининг асоси ҳисобланган мақом санъа-тини ўрганиш учун юртимизга таширф буюрмаслиги ке-рак! Ҳозир бунинг учун барча имкониятлар мавжуд.

Абдуҳошим ИСМОИЛОВ,
Ўзбекистон халқ артисти

Фаррух ЗОКИРОВ,
Ўзбекистон халқ артисти

ИШЛАЙДИГАН ДАВР КЕЛДИ

Донишмандлар умрни оқар дарёга бежиз қийёсламаган. Саҳнага қадам қўйганимга ҳам қирқ саккиз йил бўлди. Ижодий фаолиятим давомида куни кеча бўлиб ўтган анжуманга ўхшаш йиғинларни кўрмаганман. Давлатимиз раҳбарининг ижодкор зиёлилар билан бу даражада самимий, эркин суҳбатлашиши ҳаётимизда янгилик бўлди. Президентимизнинг жонқуярлиги мени ҳайратга солди. Айтаётган гапларининг барини юракдан ўтказиб гапирдилар ва буни ҳаммамиз ҳис қилдик. Анжуман бошлангандан биринчи айтган гаплари **“Менга ёрдам беринглар, менга сизларнинг ёрдамингиз керак. Ҳозир ким айбдор деб, бир-биримиздан айб кидириб ўтирмайлик, гина-қудратларни четга суриб, енг шимариб ишлайдиган пайт келди”**, дедилар.

Мени ҳайратга солган яна бир нарсa мудофаа вазири билан маданият вазирини қийёслаганлари бўлди. Тасаввур қилиб кўринг, ҳозирда Ўзбекистон мудофаасиз яшаса нима бўлади? Ёки мудофаамиз оқсаса нима бўлади? Худди шундай маданият ва маънавият ҳаёти ҳаётининг негизи ҳисобланади. Давлат иқтисодий жиҳатдан ривожланган, лекин маънавий оқсаган бўлиши мумкин. Масалан, Франция, Голландия, АҚШ каби қатор мамлакатларда никоҳ ва бошқа масалаларда қабул қилинган қарорларни эсланг, улар танлаган маънавий ҳаёт тарзи қуюшқонга сиймайди. Хусусан, баъзи хорижий мамлакатларда эркак билан эркак билан турмуш қуриши, яна бола асраб олиши мумкин. Давлат шунга рухсат бермоқда... Ана сизга иқтисодий ривожланган, демократиянинг энг зўри, деб ҳисобланган давлат-

лардаги аҳвол. Буларнинг ҳаммаси маънавий ҳаётнинг қашшоқлашиб кетганидан дарак беради. Агар бугун биз шу нарсаларга жиддий аҳамият бермасак, таназулга юз тутишимиз мумкин. Булар Президентимиз маърузалари замиридаги катта маъно эди. Ҳаммани ўз жаҳъасида янада кўпроқ меҳнат қилишга даъват қилдилар, аниқ вазифалар юклатдилар. Жумладан, менга “дикторлар мактаб”ини очиб вазифаси берилди.

Тўғриси, ўйлаб тушимга қирмаган нарсa бўлди. Дикторлик билан актёрлик сал бир-биридан йироққа ўхшаса-да, лекин замани бир. Хар икки касб бадийий сўз асосига қурилади. Мамлакатимиз раҳбари ишониб топширган бу вазифани бажариш учун қўлимдан келган бор имкониятимни, салоҳиятимни ишга солишга тайёрман.

Уч-тўрт кундан буён учрашув таъсирида юрибман. Ҳамманинг ўй-фикри шунда бўлса керак. Очиғи, маънавиятимиз ҳимояга муҳтож бўлиб қоляпти. Ҳимояни шу кундан бошламасак бўлмайди. Фарбдан жуда катта ахборот оқими кириб келяпти. Ҳали шаклланмаган қалбни ҳимоя қилмасак, кейин бой берамиз. Раҳбаримиз мана шулар тўғрисида гапирдилар.

Биз — бахтли халқмиз. Буюк маданият ва маънавий меросимиз бор. Аждодларимиз қолдирган улкан меросга муносиб жавоб берадиган ишлар қилишимиз керак. Учрашувдан кейин шахсан ўзим шундай ҳулосага келдим: энди жим ўтириб, менинг ишим эмас, қиладиган одам қилаверсин, менга нима деб, четда ўтира олмайман. Янгича бирор ишга қўл уршим, ўзимнинг қандайдир янги қирраларимни очиб берадиган қилишим шарт.

Афзал РАФИКОВ,
Ўзбекистон халқ артисти

САНЪАТ БОЗОР ЭМАС

Ўтган ҳафта учинчи август куни юртимизнинг барча ижодкорлари том маънода ноёб воқеанинг гувоҳи бўлишди. Мустақиллик йилларида кенг қамровли, танқид ва тақлифларга бой, ишончли йўғрилган бундай учрашув бўлмаганди. Мамлакатнинг Биринчи шахси ижодий жамоатчилик билан шунга ўхшаш учрашув ўтказганини эслолмайман. Мазкур мулоқот қатнашчиларнинг қалбини янги, бекиёс куч-қувват билан тўлдирди, уларда катта умидлар уйғотди. Хар бир ижодкорда яшаш ва меҳнат қилиш иштиёқи жўш урди.

Биз учун энг қimmatли ва қанот бағишловчи нарсa Ўртбошимизнинг Ўзбекистонда санъат ҳеч қачон бизнес бўлишига йўл қўймаслиги ҳақидаги сўзлари бўлди. Турли мамлакатлар санъатидан бохабар одам сифатида шуни мамнуният билан айтманки, Ўзбекистон санъатининг қадим халқона идилдари ниҳоятда покиза, оқилона бўлиб, чуқур инсонпарварлик соғнари билан сугорилган. Шунинг учун ҳам театрларимиз сахналарида юксак маънавиятдан чекиниш, инсон қадрини ерга уриш, юксак инсоний фазилатларни ҳайвоний инстинкт даражасига тушириш ҳоллари кузатилмагани бизни гоёт қувонтиради.

Энг муҳими, Президент Шавкат Мирзиёев бугун ижодкорлар олдида долзарб вазифаларни қўйиб билан бирга, шу ернинг ўзида уларнинг ечимини ҳам кўрсатиб берди. Бизни филармония фаолиятининг қайта тиклангани, бир вақтлар ажойиб концертлар ўтган концерт зали замонавий қийёфада яна эгаларига қайтарилгани ниҳоятда қувонтирди. Алишер Навоий номидаги давлат академик катта театри учун ҳам бино қурилиши кўзда тутилаётгани, дунё мамлакатларининг кўпгина пойтахтларида бўлганидек, бизнинг театр ҳам тарихий, ҳам замонавий сахнага эга бўлиши ҳаммамизга илҳом бағишлади. Айниқса, санъат ва маданиятга дахлдор олий ўқув юртларида ўқитиш ва таълим-тарбия ишларини ривожлантириш ҳақидаги тақлиф ва мулоҳазалар зиёлилар томонидан қизгин кутиб олинди. Дарҳақиқат, ижодий олий ўқув юртларида ҳаммаша ҳам том маънода истеъдодлилар қабул қилинавермайди. Эҳтимол, бугун актёрлик, расомлик, хонандалик санъатларида маданиятимиз ва маънавиятимизга зид, ёшлар тарбиясига акс таъсир кўрсатувчи иллатлар учриётгани шунинг натижасидир.

Мазкур учрашувда ижодкорлар, хусусан, театр жамоалари олдида турган вазифалар кундек равшан этиб баён қилинди. Бизнинг вазифамиз буларни яна қайтариш эмас, балки бугундан бошлаб мавжуд камчиликларни бартараф этиш йўллари излаш ва топишдан иборат.

Бугун Ўзбекистон, Президентимизнинг иродаси ва кучи билан барча йўналишларда янгилик томон шахдам қадамлар билан жадал кетаяпти. Биз том маънода ажойиб замонда яшаямиз. Хар бир кун қалбимизга янги орзу-умидлар олиб қиряпти. Ижодкорларнинг вазифаси ана шу орзу-умидларнинг аланга олишига, ниятлар ихобат бўлишига қўмаклашиш.

Андрей СЛОНИМ,

Ўзбекистон Республикаси Санъат арбоби

сифати, қimmatбахо кўринишию безакдорлиги туйғайли нархи анча баянд. Аммо ҳозир хар бир туманда кутубхоналар фаолияти жонланганини ҳисобга оладиган бўлсак, унга аъзо бўлиб истаган китобни ўқиб қийин эши эмаслигини англаймиз. Интернет-кутубхоналардаги, турли пала-партиш “дурдона”лардан тортиб, ҳаваас қилмаган асарлар фондидан баҳраманд бўлиш ҳам асло муаммо эмас.

Айтиш жоизки, юртимизда китобхонликка эътибор, ёшларни китоб ўқишга кўпроқ жалб қилиш масаласи, бу шунчаки таълим-тарбия муассасалари, ўқитувчилар ёйинки маънавий соҳада меҳнат қилаётган инсонларгагина тегишли бўлмай, хар бир инсон, хар бир оила, хар битта ота-она зиммасидаги доимий бурч, қалб амрига айланмоғи керак. Чунки халқимизда “қуш уясиди қўргағини қилиди” деган нақл бор. Бу дегани ўсиб вояга етаётган, мактаб партасида ўтирган болаларимизга фақат насихат, ё вазифа юклаш билан иш битмайди. Биринчи навбатда ибрат, шахсий намуна зарур. Қачонки, оилада ота-онанинг китобга меҳри бўлса, фарзандларга ҳам бу ҳислат ўтади. Қачонки, уйда ака китоб ўқиса, ука ҳам унга ўхшагиси келади, опа китоб ўқиб, китобдан олган таассуротларини сингилга сўзлаб берса, сингил ҳам китоб ўқишга меҳр тудди.

Негаки, халқимиз маърифати қанчалик юксак бўлса, Ватанимиз шу қадар қудратли бўлади, бугуни ва эртаси билан ҳам жаҳонда тенги йўқ кучли миллатга айлана олади.

Абдурасул ЖУМАКУЛ,
журналист

ЎРТАДА БЕГОНА ЙЎҚ

Буюк мутафаккир Алишер Навоий бобомизнинг киши кўнгли истаган киши суҳбатига орузмандлиги ҳақида пурмаъно мисралари бор. Биз ижодкор зиёлилар, узок йиллардан бери юртининг куч-қудрати, осойишталиги, халқининг бахт-саодати, фаровонлиги йўлида тиним билмай, кечани кеча, кундузни кундуз демай, ҳузур-ҳаловатидан воз кечиб, бошқаларни ҳам шунга даъват этиб келаётган фидойи Инсон билан юзма-юз кўришиш, мулоқот қилиш, дилимиз тўрида, тилимиз учидан турган гапларимиз, орзу-истакларимизни изҳор этишга иштиёк-манд эдик. Иншооллох, 3-августда шунга мушарраф бўлдик. Қарангки, бу Инсон — Президентимиз Шавкат Мирзиёев учрашувга — ошқора, дўстона, мардона мулоқотга биздан кўра кўпроқ орузманд бўлиб, узок тайёргарлик кўриб, нигоҳ-кузатишлари, фикр-ўйлари, орзу-армонлари билан, тақлиф-режаларини дилига тугиб келаётган эканлар.

Ўртбошимизнинг кейинги маърузаларини, жойлардаги учрашувларини экранда кўриб, матбуотда ўқиб келаман, имом хатиблар, ижодкор зиёлилар билан мулоқотини бевосита муҳташам залларда кузатдим. Бундай йиғинлар кўлами, қамрови, очик-ошқоралиги, табиий ва самимийлиги, кўп жиҳатлари билан ўзгачадеги уларнинг катта аҳамиятга эгаллиги, таъсир кучи зўрлигига ишонч ҳосил қилдим. Илм, таълим, матбуот, адабиёт, санъат, рухоният, бошқа соҳа намояндаларининг алоҳида-алоҳида эмас, бир жамоа тарзида тақлиф этилгани ҳам бир ҳикмат, маъно бор эди. Турфа соҳа мутахассисларининг ишлари, йўналишлари хар хил бўлса-да, қайсидир жиҳатлари билан эш, бири бирини тўлдирши, тақозо этиши боис уларнинг вазифалари пировард натижада умумий мақсадни амалга оширишга — юртимиз салоҳиятини кучайтириш, маънавиятини юксалтириш, миллий ва умуминсоний қадриятларни қадрлаш, муқаддас динимиз софлигини сақлашга қаратилгандир. Нотик маърузасини Ўзбекистонда Ислол маданияти маркази, Имом Бухорий номидаги халқорол илмий-тадқиқот маркази барпо этилаётганидан бошлагани, масалаларга тафаккур кенглиги ва юксалигидан ёндашгани, ўтмишдаги ўғул аллома, мутафаккирларимиз билан хар қанча фахрланасак-да, уларнинг улкан хизматлари, ёрқин хотиралари олдида ҳали кўп қарздорлигимиз, етук бадийий асарлар, кинофилмлар яратиб, жаҳонга кўрсата олмаганимиз, бой тарихимизни яхши билмаслигимизни қайта-қайта таъкидлаши, ўз фикрини мисол ва қийёс-лар билан далиллагани бежиз эмас.

Ўртбошимизнинг ижод аҳлига катта ҳурмати ва ихлоси мажлис давомида, айниқса, билинди. Кўпчилик шоир, адиб, олим, рассом, бастакор, актёр, режиссёр, хонанда, созанда, муҳаррирларни анчадан буён яхши билиши, фаолияти, асарлари, ижодий имкониятларидан яхши хабардорлиги, номларини тутиб мурожаат этиши, “ўртада бегона йўқ”-лигини таъкидлаб бориши иштирокчиларга ҳуш келди. Ижодий муҳитдаги қандайдир турғунлик, депсиниш, баъзи ташкилотлардаги сусткашлик, лоқайд-

лик, юқоридан буйруқ кутиб ишлаш, ташаббускорлик, ташкилотчилик етишмаслиги, тадбирбозлик, маданият соҳасида тижоратлашув, маънавият, маърифатнинг бизнесга айланишига йўл қўйилишининг олдини олиш, айрим тўйларда исрофгарчилик, дабдабага йўл қўйилаётгани, қийиниш, юриш-туришда Фарба тақлид ва ҳрқазо ноҳуш ҳолатлар танқиди тўғри қабул қилинди. А.Қодирий, А.Қаҳҳор ижоди, К.Отаниёзов, Т.Қодиоров, С.Раҳмонова фаолиятидан ибратли мисоллар келтирилди, йиллар давомида экрандан тушмай келаётган машҳур филмлар тилга олинди. Айни чоғда, енгил-елли, залдор асарлар нашр этилаётгани, экранга чиқарилаётгани, айрим номдор актёрлар бачкана роляларда чиқиб томошабинлар ихлосини қайтараётгани, баъзан адабий ўғирлик — плагиатлика йўл қўйилаётгани, айрим филмларда истеъмолчилик қайфиятига асир майда кимсалар асосий қаҳрамон сифатида тасвирланаётгани ва бошқа нуқсонлар, байрам қайфиятига соя тушмаслик учун бўлса керак, умумий тарзда айтиб ўтилса ҳам гап кимлар, қайси асарлар ҳақида кетаётганини кўпчилик сезиб, билиб кетди.

Тўлқинланмай, фахрланмай бўладими, ахир?! Бир вақтлари журналистика факультетларимизда ўқиган, ҳаммасбларим қатори бир харф ўргатишга муяссар бўлганим йиғитлар, қизлар бугунги кунда маданиятимиз ривожига салмоқли хисса қўшаётган бош муҳаррирлар, халқ ёзувчилари, маданият ходимлари, вазир мақомидаги раҳбарлар, депутатлар, арбоблар, ана, залдор кўр тўкиб ўтиришбди. “Эл-юрт ҳурмати” соҳибаси Халима Худойбердиева мазмундор, қироили сўз айтиди, Отабек Мусаев кинога катта пул ажратилгани, Саъдулла Ҳасим журналистлар уюшмаси ўз биносига эга бўлагани, моддий-техник базаси яхшиланажигидан ўзларида йўқ хурсанд, ёнимда ўтирган талабалар, истеъоддоли шоира Меҳриноз Аббосова нималардир ёзиш билан банд... Мабо-до, каминага сўз берилганда қисқигина миннатдорлик билдирган ва иккита тақлиф айтган бўлардим: айрим виллоят, туманларда журналист кадрлар етишмаслиги, сезилиб қоляпти, наешрлар, нашриётлар, телеканаллар кўпайган ҳозирги вақтда икки журналистика факультети, бир бўлимига ажратилган ўринлар жуда кам(илгарилари аксинча эди), сиртқи бўлимлар очилса, илгаригидек, талабалар хар йили қишда 15, ёзда 30 кун ўқиб кетадиган бўлишса, масофали ўқиб яхши йўлга қўйилса, узок виллоятлардаги йиғитлар, айниқса, қизларга кенг имконият яратиларди; радио, телевидение бир вақтлар эшиттириш, кўрсатувлар учун чет муаллифларга қалам ҳақи тўлаб турарди, шуни қисқартириш, давлатни бой қилиш қайси “доно” одамдан чиққан экан? Муаллифларга ажратиладиган қалам ҳақи микдорининг оширилиши шак-шубҳасиз ижодий фаолликка рағбат беради.

Сайди УМИРОВ,
Ўзбекистон Республикасида
хизмат кўрсатган ёшлар
мураббийси, ёзувчи, журналист

ОТА-ОНА МЕҲРИДАЙ...

Давлатимиз раҳбарининг ижод аҳли билан бўлиб ўтган учрашувидан сўнг кўпчилик юрагидаги гапларни айтишга шошилгани бежиз эмас. Халқимизнинг маънавий ҳаётини янги босқичга кўтариш учун барча ижодий жамоаларни, ижод ахлини хар жиҳатдан қўллаб-қувватлаш мақсадида “Илҳом” жамоат фонднинг ташкил этилиши, давлатимиз томонидан катта маблағлар ажратилаётгани, йирик компаниялар, банклар, фирмалар маданият-ижодий ташкилотларга ҳоимийлик қилиши эндиликда уларни шундай гамхўрликка муносиб бўлишга даъват этади.

Замон шиддат билан ўзгармоқда. Интернет олами ҳамманинг фикру зикрини забот этмоқда. Ёшлар қалбини, уларнинг онгу шуурини “оммавий маданият” деб аташмиш офат ўргимчак тўрикдек эгаллашга ҳаракат қилаётгани ҳам бор гап. Бундай пайтда нажот нимада? Нажот китобда, мутолаада. Чунки мутолаа инсон қалбини нурга тўлдиради, унинг мушоҳадасини кенгайтиради.

Ҳақиқий ижодкор юрт тақдири, келажаги учун ёниб яшаши керак. Ёзган асарлари, албатта, китобхон кўнглидан жой олиб, қанча вақт ўтса ҳам ўз қимматини сақлаб қолсин. Афсуски, бугун саёз, бадийий савияси бўш китоблар ҳам кўпайиб кетган. Шунинг учун ҳақиқий ижод маҳсули ва ўрта-миёна асар ўртасидаги фарқни англаш қийин бўляпти, бадийий дид ўтмаслашяпти. Тўғри, чинакам асарни вақти келса замоннинг ўзи белгилайди, савиясизлари ўз-

ўзидан унутилиб кетади. Аммо бундай “асарлар” хар қандай ўқувчини ёки томошабинни қалғитиши сир эмас. Энг ачинарли муаммолардан бири — бу нашриётлар томонидан фақат даромад топиш учун тўғри келган нарсани китоб ҳолида чоп этиш одатий ҳолга айланиб қолганидир. Ҳозир мактаб ўқувчисидадан тортиб кеча бозорда даллоллик қилиб юрган одам ҳам бир юмалаб ёстикдек китобнинг муаллифига айланиб қолмоқда. Айтайлик, ўқиб ҳеч ким барака топмайдиган нарсани (асар дейишга тил бормаиди) шахсий маблага ҳисобидан чоп қилдирадиган “ёзувчи”, мактабма-мактаб ё ташкилотма-ташкилот юриб, сотиб пуллайди. Ёки таниш-билишларни орқали соттиради, даромадини кўзалайди.

Ҳеч кимга сир эмас, техника шиддат билан ривожланаётган бир пайтда орамизда китобдан энди не наф, не самара, одамлар китобдан йироқлашиб кетди, уларни китобга қайтариб бўлмайди, дегувчилар ҳам талайгина.

Тўғриси айтганда, дунёда китоб кўп, лекин уларни ўқишга вақтимиз, алоҳида кўнғ ва ҳафсаламиз йўқлиги сабабли, улар камдек туюлади. Масалан, дунёнинг буюк адиблари асарларини ҳозирги пайтда истаган китоб дўконидан ўзбек ва рус тилидаги нашрини топиш мумкин. Ҳўш, ўзимизнинг «Ўткан кунлар»ни ёки “Кеча ва кундуз”ни охириги марта қачон ўқигандик? Тўғри, китоб харид қилиш масаласида бир мунча муаммоларга дуч келамиз. Чунки шундай китоблар нашр этилмоқдаки,

Президентимиз Шавкат Мирзиёев Ўзбекистон ижодкор зиёлилари вакиллари билан учрашуви чоғида “Машхур ҳофиз Жўрабек Муродовнинг самимий сўзларини ҳаяжон билан эшитдик”, дея алоҳида таъкидлади.

Атоқли бастакор, бетакрор ижрочи, Тожикистон халқ артисти Жўрабек Муродов ҳар сафар Ўзбекистонга ташриф буюрганида (хоҳ Тошкентда, хоҳ Самарқанд Фарғона ёки олис Хоразмда) халқимиз уни ўзининг сеvimли кўшиқчиси, нафақат кўшиқчиси, балки яқин дўсти, халқ таъбири билан айтганда, ўзининг жўраси сифатида кутиб олиб, концертларига ошқанда, суҳбатидан, ширин ва ҳикматомуз сўздан баҳраманд бўлади. Буюк санъаткор Комилжон Отаниёзовнинг 100 йиллик тўйида ҳам шундай бўлди. Бир неча йил таънафусдан сўнг Жўрабек Муродов Хоразм заминидан етти икlimга машхур устози Комилжон ота юбилейида қатнашиб, ул зоти шарифнинг қабрини зиёрат қилди, илмий-амалий конференцияда қардошлик ҳақида чин дилдан сўзлади.

— Ўзбекистонда давом этаётган ободончилик, бунёдкорлиқни кўриб, рости, худаям мамнун бўлдим, ўзгаришлар беқиёс. Йўллар раvon, бозорлар фаровон, одамларнинг бугунги ҳаёти, эртанги кунидан кунини тўқ. Бу элнинг, мамлакатнинг, унинг раҳбариятининг бахти. Мен доимо биродар ўзбек халқи муваффақиятидан фахрланман, — деди атоқли санъаткор биз билан суҳбатда.

Ҳа, санъаткор ҳамиша тинчлик, дўстлик, хотиржамлик тарафдор, унинг вассофи, тараннумчиси. Ёдимда, 1993 йил 31 август кунини Ўзбекистонимиз ўз мустақиллигининг икки йиллигини нишонлаётганда Жўрабек Муродов Мустақиллик майдонидан байрам шодибоналарида қатнашиб, Мавлоно Румий ғазали билан “Муборак бодо!” кўшигини ижро этганди. Эртасига Оққўрғондаги тантаналарда қатнашди. Кўп сонли иштирокчилар ҳузурида тантана бошловчиси “Жўрабек ака, неча кўшиқ айтасиз?” деб сўраганида, у киши чексиз лутф билан: “Халқингиз канча хоҳласа, шунча, мен саҳнани, ўзбек саҳнасини соғинганман!” деб жавоб берганди.

Ўзбекистонда ҳар доим шундай бўлган. “Истиқлол” ва “Туркистон” саройларида ҳам, Фарғона ёки Самарқанд, Косонсой, Сўх, Нурота саҳналарида ҳам. Хорижда ҳам.

Маънавиятимизнинг юксак қояларидан бири Сулаймон Боқиргоний ҳазратлари айтишлар:

Маним хор бўлишим ўз ғафлатидин, Магар қилсанг назар эҳсондин ортин, Шундай экан, барчамизнинг мудроқлиқни тарқатадиган вақтимиз келди. Президентимиз фикрларидан тўғри ҳулоса чиқарган ҳолда виждонан ўз бурчимизни бажармоғимиз шарт ва зарур. Йўқса, адабиёт бўстониин ҳам тижорат бозорига айлантирадиган “ижодкорлар” локайлигимиздан устамонлик билан фойдаланиши мумкин. Айрим “ёзувчилар” пул эвазига ўзини Ватан тараққиётининг афсонавий қаҳрамони, дея асар ёздириб, катта пул эвазига нашр этираётгани, айрим “шоирлар” пул эвазига шеър ёздириб, савияси ўзиникидан ҳам пастрок хонанда ёки бастакорга пуллаётганини қандай изоҳлаш ҳам билмайсан. Мана, сохта “ёзувчилар”, сохта “шоирлар” қаердан пайдо бўлмоқда?

Ўзбек адабиёти муқаддас даргоҳ, улуг илмгоҳ. Уни бозор майдонида айлантиришга жим қараб туриб бўлмайди. Ўртбошимиз Маданият вазирининг масъулиятини Муҳофаа вазирининг масъулигига тенглаштиришди. Ҳа, ҳаммаимиз керак бўлса маънавият чегараларида ҳушёр аскарлармиз. Токи муқаддас тарихимизни сохта “қаҳрамонлар” билан тўлдирадиган, ёшлар онгини саёс асарлари билан чағлатадиган, ахлоқий бузуқ муқомларга йўрғалатадиган “кўшиқлар”, клиплар, сценарийлар пайдо бўлишига йўл қўймаслигимиз лозим.

Мен бугунги бахтли замониимизни уйғонмоқ фасли, деб атагим келди. Келинг, элнинг фозиллари атрофида бирлашайлик, жипслашайлик! Зеро бир дарёдан сув ичиб, бир-бирини асраб турган боғларни асрлар тўғони енга олмас.

Зулфия МҲМИНОВА, шоира

Эллидан зиёд маҳаллани ўз ичига олган “Оила” илмий-амалий марказининг раҳбариман. Фаолиятимиз давомида кўплаб хонадонлардаги шарт-шароитни ўрганимиз. Шу аснода турли тақдир эгалари билан юзлашамиз, ҳар хил воқеаларга гувоҳ бўламиз.

Яқинда бир маҳаллада куд томон беш минг доллар қалин берибди. Бу айтишгагина осон. Аммо ҳамма машаа тўйдан кейин бошланибди. Энди қиз томоннинг оху фигони кўкка ўрлайди. Нима эмас: қизи ҳар гал ота уйига келганида икки тоғора билан қайтиши керак экан — бир тоғора кабоб, бир тоғора сома... Шусиз ҳам тўй қиламан, деб қарзга ботган ота-она қизининг келиб-кетилиши учун ҳар сафар қарз олиб бўлса-да, тоғора

ҚОНДОШ ВА ЖОНДОШ ДЎСТЛИК

Кўнгул минтақаси

ласи билан бошланадиган ҳазрат Навоий—Фоний газали асосидаги ширин тарона ҳам янграйди. Ҳофиз ўз суҳбатида “Жомий ва Навоийнинг дўстлигидай дўстлик дунёда бўлмаган. Дўст — Худонинг сўзи. Бу ҳамма миллатлар учун дарс”, дейди.

— “Ангури зи ангури гирад ранг, Ҳамсоия зи Ҳамсоия гирад панд”, (“Узум узумдан ранг олур, Ҳамсоия (қўшни) ҳамсоиядан панд (хикмат, сабоқ) олур”) деган гап бор доно халқимизда, — дейди Жўрабек Муродов. — Бизни ўзбек ва тожик халқларини Худо нафақат ҳамсоия, балки анъанаси, урфу одати, ташқи кўриниши, маданияти, адабиёт ва санъатини бир хил қилиб яратган. Ўзбекистон Президентини Шавкат

кат Мирзиёевнинг “Биз энг аввало кўшнилариимиз билан дўстона алоқаларни мустаҳкамлашни мақсад қилиб кўшганимиз”, деганларини эшитдим. Иқтисодий алоқалар яхши йўлга қўйилмоқда ва ўз самарасини бермоқда. Яқинда ўзбек санъаткорлари юртимизга ташриф буюришди. Халқимиз уларни катта хурсандчилик билан кутиб олди. Биз ҳам ўз томонимиздан икки биродар халқнинг тарихий дўстлик ришталарини мустаҳкамлаш йўлида санъаткор, сўз эгаси сифатидаги “миссиямиз”ни бажаришга аҳд қилганимиз. Ўзбекистондек жаннатмонанд диёрни ва унинг халқини Мустақиллик байрами билан табриклаймиз!

Шоқахор САЛИМОВ

Газетхон муносабати

ШОИРНИ ШОИР ДЕМАНГ

Шоирни шоир деманг, халқ дардида қуймаса, Шоирни шоир деманг, халқин жондан суймаса, Суюнганга суюниб, қуйинганга қуймаса, Шоирни шоир деманг.

Миллатини гурурини кўқларга қўлмаса, Халқнинг дарду юкини елгага ололмаса, Ўз халқига фидойи, фидожон бўлолмаса, Шоирни шоир деманг.

Қаламида Адолат сўзи янграб турмаса, Машҳал тутиб қўлида халқдан олдин юрмаса, Йиғлаганини кўриб ҳам кўрмай кетса, қўлмаса, Шоирни шоир деманг.

Ҳар сўзида меҳрининг ўти қалқиб турмаса, Эли учун қалбиди мингта зарби урмаса, Ўқтир қалом бўлмаса, ўқтир қалам бўлмаса, Шоирни шоир деманг!

Махфират РИЗАЕВА, уй бекаси

Жиззах шаҳри, Кўтарма маҳалласи

тарзида ўйлаб топилаётган урф-одатларга чек қўйиш мақсадида биз фақат ёши улуглар иштирокида эмас, ёшлар билан ҳам таърибот-ташвиқот ишларини олиб бораёғимиз.

Тўй шахсий иш эмас — умум-миллий тарбия воситаси ҳамдир. Яхши тарбия ҳам, ёмон тарбия ҳам ўшлар билан қилиб авлоднинг онгу тафаккурига сингади. Хоҳ ижодкор, хоҳ санъаткор ёки бошқа касб эгаси бўлсин — буни асло унутмаслигимиз, ҳар биримиз ён-атрофимизда бўлаётган воқеа-ҳодисаларга ҳолис баҳо беришимиз лозим. Аввало, ёшларга ҳар қандай масалада ҳам ўзимиз намуна бўлайлик. Чунки бир кунлик тўй ўтади-кетди. Дангиллама тўйга кетадиган маблағимизни ёшларнинг келажакни кўзлаб сарф қилмас, уларнинг ўқиши, ишлаши учун имконият яратиб берсак, келгусида ўғил, қизларимизнинг турмуши фаровон бўлишига замин ҳозирлаймиз.

Раъно ХҲЖАЕВА, Мирзо Улугбек тумани, “Оққўрғон” маҳалласи маслаҳатчиси

ЮКСАК РЕЖАЛАР БЕЛГИЛАНДИ

Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмасида Президентимиз Шавкат Мирзиёевнинг ижодкор зиёлилари вакиллари билан учрашувда сўзлаган маърузасидан келиб чиқадиган вазифаларга бағишланган фаоллар йиғилиши бўлиб ўтди. Унда ёзувчилар, шоирлар, ёш ижодкорлар ва уюшма муассислигидаги газета-журналлар ижодий ходимлари иштирок этишди.

Тадбирни Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси раиси, Халқ ёзувчиси Муҳаммад Али очиб, бугун мамлакатимиз ижтимоий ҳаётида рўй бераётган тарихий воқеалар барчаимизни бедор ижодий кайфиятга ва самарали меҳнатга ундаётганини таъкидлади.

— Президентимизнинг Ўзбекистон ижодкор зиёлилари вакилларини қабул қилгани ва ушбу учрашувда сўзлаган маърузаси ана шундай муҳим воқеалардан бири бўлди, — деди у. — Бу тарихий учрашувда ижодкор маъсулияти, ёшларни қўллаб-қувватлаш борасидаги қўлғў ниятлар албатта, ўз натижасини беришига ишончимиз қомил. Адабиёт ва санъат, маданият равнақи бағишланган мазкур давлат анжуманидан кейин юртимиз бўйлаб ижодий жараён қизгин тус олди. Жум-

ладан, Фарғонада ўтказилган Адабиёт кўнларини таъкидлаш жоиз.

Шунингдек, йиғилишда Ўзбекистон Республикаси халқ банки ва Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси ҳамкорлигида “Дўстлар клуби” ташкил этилгани ва келгуси ишлар режалаштирилаётгани ҳақида тўхталиб ўтилди. Юртимизнинг сўлим гўшалари — Зомин ва Паркент туманларида шоир ва ёзувчиларимиз учун янги иход масканлари ташкил этилиши ҳам бетакрор

Ёзувчилар уюшмасида

асарлар яратилишига замин бўлиши таъкидланди.

Тарихий учрашувда барчамизни ўйлантираётган муаммоларнинг одилона ҳал этилгани айтиб ўтилди. Энди ижодкор бошқа ташвишларга чалғимай, фақат ҳақиқий ижод билан шуғулланадиган кўнлар келди. Энди замон адибдан юксак руҳдаги асарлар талаб қилишга юз бора ҳақли.

Биз бугун янгилаш, бунёдкорлик даврида яшаймиз. Юртимиз шаҳар ва қишлоқлари тобора замонавий кифоа касб этаёттир. Бири бирдан чиройли уйлар, турли иншоотлар қад ростламоқда, кўприклар қурилмоқда,

йўлларимиз, кўчаларимиз обод бўлиб бормоқда. Ана шу ободлиқни, албатта, бизнинг бунёдкор халқимиз, замондошларимиз амалга оширмоқда. Замонамиз қаҳрамонлари ҳақида юксак бадиий савияли асарлар яратиш ҳар бир ижодкорнинг бурчи экани қайта-қайта таъкидланди.

Юқоридаги фикрларни қўллаб-қувватлаган Шарифа Салимова, Усмон Азим, Абдуқайом Йўлдошев, Азим Суён, Зулфия Мўминова, Мирпўлат Мирзо, Турсун Али, Абдуҳаким Фозилов ва бошқа ижодкорлар Президентимиз маърузасидан келиб чиқадиган вазифалар, ижодкор масъулияти, замон қаҳрамони тимсолини яратиш, китоб наشري ва китобхонлик, қаморларнинг маънавиятини юксалтиришда, оммавий маданиятга қарши кураш сингари долзарб масалаларда ёзувчиларнинг ўрни ҳақида гапирдилар. Президентимиз маърузаси адабиёт ахли учун дастуриламал бўлиб хизмат қилишини таъкидладилар.

Йиғилишда адиблар амалга оширадиган ижодий режалари, қозғога туширадиган бадиий асарлари ҳақида ҳам маслаҳатлашиб олишди.

Ахборот хизмати

Она юртим — олтин бешигим

Иккинчи кун Учқўприк тумани, Каттакенагас қишлоғидаги Ҳазиний даҳмасини зиёрат этишдан бошланди ва шу кун шoirнинг уй-музейида илмий-амалий анжуман ва мушоира бўлди.

Адабиёт байрами давом этиб, Ўзбекистон туманидаги Ойдинбулоқ қишлоғида сеvimли шоир Йўлдош Сулаймон ҳаёти ва ижодида, Олтиариқ туманида Ўзбекистон халқ шоири Анвар Обиджон ижодида бағишланган тадбирлар кўтаринки руҳда ўтди.

— Президентимизнинг адабиётга, маданият ва санъат аҳлига катта эътибори, қўллаб-қувватлаши ва яратган имкониятлари бизга куч-ғайрат бағишлади, — дейди Ўзбекистон халқ шоири Анвар Обиджон. — Мана, Фарғона ахли улуг адибларимизни ёд этмоқда, адабиёт кўнларининг

ҳар бирида кун кеча Республикаимиз Президентининг зиёлилар билан ўтказган учрашувидagi жўшқин руҳ яққол сезилиб турибди.

Энг қизиқарли тадбирлардан яна бири китоблар тақдироти бўлди. Таъкидлаш жоизки, анжуманини ўтказишга тайёргарлик жараёнида вилоят ҳокимлигининг ташаббуси ва ҳомийлигида нашр қилинган Амирийнинг икки жилдди асарлар тўплами (“Тамаддун” наشريёти), “Академнашр” наشريётида чоп этилган Ҳазинийнинг “Девон”и, “Дарди дунёга сиймаган адиб: Йўлдош Сулаймон замондошлари хотирасида” тўплами, Анвар Обиджоннинг сайланма китоблари байрам иштирокчиларига совға қилинди.

Вилоятнинг шаҳар ва қишлоқларида қизгин ўтган Адабиёт кўнлари Биринчи Президентини Ислам Каримов номидаги Фарғона вилоят Санъат саройида якунланди.

ҲУМОЮН АҚБАРОВ

Глобаллашув жараёнлари кучайган, тинчлигимиз, барқарорлигимизга қарши янги таҳдид ва хатарлар қўйилган бир пайтда ўғил-қизларимизни улардан асраш ҳар биримизга катта масъулият юклайди. Демак, бу борада маънавий-маърифий ишлар кўламини кенгайтириш лозим. Яқинда Президентимизнинг “Маънавий-маърифий ишлар самардорлигини ошириш ва соҳани ривожлантириши янги босқичга кўтариш тўғрисида”ги қарори билан тани-

миллий ғоя тарғиботида озгина бўлса-да, ҳисса қўшган бўламиз. Бу борада маҳалла фаоллари ҳам ҳар бир оиланинг шарт-шароитини, муҳитини ўрганиши лозим.

Ўқитувчи сифатида мунтазам равишда ёшлар билан мулоқот

да китобнинг ўрни беқиёс. Чунки китоб орқали инсониятнинг фалсафий, ҳуқуқий, илмий, бадиий, ахлоқий, диний тасаввурлари шаклланди. Инсон қалбида йўл маънавият, илму фар қалба орқали очилади. Маънавият инсоннинг эса иродаси кучли, дунё-қарашни кенг қамровли бўлади.

Кейинги пайтларда “уюлмаган ёшлар” деган иборага кўп дуч келаямиз. Уюлмаган ёшлар ҳам барчамизнинг кўз қорачикларимиз. Демак, маҳаллаларда, чекка ҳудудлардаги ўғил-қизларимизнинг хатти-ҳаракатидан, юриш-туришидан ҳамиша бохабар бўлиб туришимиз даркор. Уларни тўғра-қўл машғулотларига, турли муросаба ва кўрик-танловларга жалб қилиш ҳам мақсадга мувофиқдир. Элимиз, юртимиз равнақи йўлида қўлни қўлга берсак, маънавият, маърифатли ва ақил бўлсак ҳеч қандай куч бизни енга olmayди.

Аҳмад ТУГАЛОВ, ўқитувчи

Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси ва “Ижод” жамоат фонди уюшма аъзоси Менглибой Муродовга турмуш ўртоғи Тўйибби БОЗОРОВАнинг вафоти муносабати билан чуқур ҳамдардлик билдиради.

Ўзбекистон Республикаси Маданият вазирлиги жамоаси вазириликнинг масъул ходимаси Зинаида Федоровна РЫБКИНАнинг вафоти муносабати билан марҳуманинг оила аъзоларига чуқур ҳамдардлик билдиради.

МУАССИС:
ЎЗБЕКИСТОН ЁЗУВЧИЛАР
УЮШМАСИ

ҲОМИЙ:
“МАТБУОТ ТАРҚАТУВЧИ”
АКЦИЯДОРЛИК КОМПАНИЯСИ

Сайтнинг ўқиш учун QR-коднинг телефонингиз орқали сканер қилинг.

Манзил: Тошкент — 100083, Матбуотчилар кўчаси, 32
Қабулхона — 233-52-91
Котибхона — 233-49-93

Электрон манзил: uzas.gzt@mail.ru

Танқид ва адабиётшунослик бўлими: 233-58-86
Ижтимоий ҳаёт бўлими: 233-57-42

Санъат бўлими: 233-56-40
Назм ва наср бўлими: 233-58-60

Бош
муҳаррир
Сирожидин
САЙИД

Тахриратга келган қўлхатлар таҳлил этилмайди ва муаллифларга қайтарилмайди. Муаллифлар фикри тахрират нуктаи назаридан фарқланishi мумкин.

Масъул котиб — Асрор СУЛАЙМОНОВ
Навбатчи муҳаррир — Азизхон ИМОМОВ
Саҳифаловчи — Зафар РҲЗИЕВ

«ШАРҚ» наشريёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонаси.
Босмахона манзили: Буюк Турон кўчаси, 41-уй.
Босишга топшириш вақти — 21.00. Босишга топширилди — 04.20

Газета Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигида 26.11.2014 йил 0283-рақам билан рўйхатга олинган. Адади — 3471. Буюртма Г — 882. Ҳажми — 5 босма табақ А-2. Нашр кўрсаткичи — 222. Ташкилотлар учун — 223. 1 2 3 4 5 6

ЖУМА КўНАЛАРИ
ЧИҚАДИ.

СОТУВАДА НАРХИ
ЭРКИН.

ISSN 2181-614X

9 772181 614000